

Asszonyoknak és figyelmes férjeknek...

(A vásárló és a kereskedő szolgálatában)

Bolkin interjú ad:

Nem én öltem meg Sosanát...

A legfelsőbb bíróság a héten felmentette Eli Bolkit, akit a haitai törvényszék életfogytiglani fegyházra ítél, mert meggyilkolta Sosanát Fliegelmant — Bizonyíték hiányában született meg a legfelsőbb bíróság ítélete — Az alábbi interjú néhány órával a szabadulása után adta az utóbbi évek egyik legérdekesebb hűnügyének főszereplője

— Hány órája szabad? — Három órával ezelőtt nyitott ki előttem a börtönről. Beszéljen a szabadulásról. — Hatalmas feszültség előzte meg. Az utolsó percek teltek a leglassabban. — Milyen érzések töltik el szabadulása napján? — Ez nemcsak egy szép szó; szabadnak lenni, én tényleg szabadnak érzem magam. Ha van ember, aki teljes joggal hirdetheti, én igazán hirdethetem, hogy van igazság a földön! — Amikor a legfelsőbb bíróság kihirdette a felmentés ítéletét, mi volt az első gondolata? — Hogy abban az országban, amelyben születtem, az igazság az ur.

— Mi volt az első szava? — Van Isten, van igazság! Újra szabad ember vagyok!

A BENDORSÉG TETTE RAM A NYERGET

— Vallásos? — Nem vagyok vallásos, de hiszek Istenben. — Akkor is hitt Istenben, mikor fosztott ki a székely? — Akkor kiestt más volt a helyzet. De azt akkor is hittem, hogy az Isten nem engedheti meg egy ártatlan ember elvesztését. Mindig bízom az igazságban, amely most győzelmeskedett, s én kikerültem a börtönből, noha súlyos vád volt ellenem. — A bendorség miért akarta a maga nyakába varrni ezt az ügyet? — Az volt a bendorség feltevése, hogy gyilkos volt. Hogy megölték Sosanát. — S mit mond maga? — Nem tudom, mi történt. De a következő volt a helyzet: Megtámadták egy prostituált hulláját. Kapcsolatba hozták egy leánykereskedővel.

Asszonyom!
Nagykereskedői áron szerezheti be a legújabb **TEXTILANYAGOKAT** Figyelmes, magyaryelvű kiszolgálással.
NADLER DAVID, textilüzlet
Tel-Aviv, Háksion-utca 5, (a Bét Románóval szemben)

Női szfokabátok. Eredeti angol terylene szoknyák. Szuperelastik női nadrágok. Ballonselyem (fis-fis) esőkabátok és más hasznos ajándékok külföldről Romániából.

BINDER KONFEKCIÓ
Tel-Aviv, Náchlát-Benjámín 21, tel. 623081.

Különleges akció

Ne vesse el!
Beszámítjuk régi mosogepenek az értéket! Minden régi mosogépet, fajtára, gyártmányra és gyártási évre való tekintet nélkül, a **CRISTAL B. M.**, gyár legmodernebb, legtekélyesebb mosogépe cserélünk ki. (Rex, Lux-Agitator és Speed).
Bővebb részletek képviselőinknél, országsszerte

Megnyílik az új minta-lakás kiállítás
November 12-én, szombaton nyílik meg az új mintalakás kiállítás Neot Sosanában, Cholon. Az új lakásban van. A lakás ára 25.000 fonttól, plusz 12.000 font másként. 94 m² lakás ára 21.500 fonttól, plusz 10.000 font másként. Látogatási órák 3-7-ig, szombaton 10-2-ig, 4-6-ig.
Közlekedés az Egged központi állomástól 93-as autóbusszal. A kiállításon résztvesznek: **Bütorok** — Mare (Herzl 158, T.A.) **Székények** — Rim (Ben Jehuda 116, T.A.) **Konyhafelszerelés** — Anpa (Derech Petach Tikva 16, T.A.) **Függönyök** — Snapp (Aharonovitz 8, T.A.) **Erikélybútorok** — Oneg (Alijja 13, T.A.)
RUBINSTEIN, MIKVE JISZRAEL 8 TEL-AVIV

Divatlevél Párizsból:

„Képek, csizmák, csatos cipők

A Dior-ház és Patou téli bemutatója
DIOR
A Dior téli modelljét ezúttal is Marc Bohan tervezte. Bemutatója az „ölkökonakompléval” indult. A vadi-középig érő, katonai szabásra emlékeztető modell legnevezte el a szakaszt. A ruhák elütő színei, amely fölött viselik. A puha kabátokú kosztümök az alak vonalát szigorúan követik gallérral, kékkel, illetve, néha egy réverrel készülnek.
A kosztümök soknyája egyenes, vagy nyitottan, egy oldalra hajtott, sokszor két-soros gomballal. A kosztüm színeit elütő puloveres hatású gyapjúképző blúzok maganyakadók, hátul gomballal, ujjuk rendszerint rövid raglán.
Az egyes kabátok „soványabb”, vagy komplexebb bőségűek, néha évek az év gyakran a mell alá kerül, tehát sok az empiria hatás is. A nem túl keskeny kabátok visszahúzó, sokszor három egyenlő részre osztottak — s ez a megoldás a kosztümön is visszatérő motívum.
A kollekció másik kábatirányzata: nagyon bő raglán, amely „kétarcú” dubléval bővel. Az ilyen kabátokból hasonló színtű kábat is készül.
Számfeleg is jelentős helyet foglal el a kollekcióban a kepp Ruhahosszúságú, hosszú, vagy félhosszú, legtöbnyire hosszúszerű prémgallérral, egy- vagy kétsoros csukással. Ezek a nagymama

— De igen. Pedig Sosanát többször is tiltakozott.
— Milyen kapcsolata volt akkoriban az alvilággal?
— Csak közvetett kapcsolataim voltak.
— Például?
— Például egy öregebb prostituált kivette rám a háloját és tömött pénzzel. Olykor elfogadtam.
— Mennyi volt a korrupción?
— Ö 35 éves volt. En 17.
— Végül térjünk vissza Sosanára.
— Mit akar még tudni róla?
— Mikor és hogyan tartóztatták le?
— Amikor megtámadták a holttestét. A nyomozás az én felülesem ment. Néha feyegettek, néha ígértek. Végül azt mondták: most elviselnek téged a gyilkosság színhelyére. Akkor tiltakoztam.
— Most milyen kapcsolatai vannak a lányokhoz?
— Nagyon érdekelnek. A velem egykor, vagy a valamivel fiatalabb lányok.
— Sosanát?
— Sosanát segínyt, nagyon kedveltem.
INKABB ALUDJON NÁLAM...

— Hol ismert meg Sosanát Fliegelmant?
— Egy órával barban. Nagyon megettetsz nekem.
— Hány éves volt akkor?
— En 18. Ő 16.
— Mit csináltak aznap este?
— Táncoltunk. És nagyon tetszettünk egymásnak.
— Mit mesél az ö magának?
— Elmondta, hogy a szülei nem tud kijönni, s nagyon megsajnálta. Később még többször találkoztunk. Egyszer egy bárban voltunk, s éjszaka hazakísértünk. Hi-de, esős éjszaka volt. A szülei nem akarták beengedni. Annnyira megsajnálta, hogy elvittem az én lakásomra. Elvégre egy fiatal lány mégsem maradhat kint a zimarkos éjszakában.
— Akkor volt először intim kapcsolat maguk között?
— Igen.
— Sosanát ártatlan volt?
— Nem.
— Folytatódott a dolgot?
— Igen, kivettem neki egy lakást. Hiszen a szülei nem akarták hazazengeni.
— Hogyan lett prostituált Sosanából?
— En szállítómunkás voltam a Tuvánál. De nem dolgoztam rendszeresen. Nem fűt a fogaiban mindenhol. Hol volt pénzem, hol nem volt. Anyagi gondokkal bajlódtam. És akkor Sosanát felvettem, hogy mindenre hajlandó értem, csak mellettem maradjon. Kérdeztem, mit ért az általános „minden”. Azt felelte, hogy értem még prostituált is tudna lenni...
— Miért kellett a pénz?
— Nekem akartam adni. Hogy segítsen rajta. De már késő volt. Láttam, hogy végleg rossz utra tért...
— Elhagyta?
— Nem egészen. Azt próbálta bemenésnek, hogy ő nem akármilyen utcalány, hanem talált magának egy idősebb urat, aki pénzei. Kért, hogy maradjak vele...
— Tehát mégis a kitarított fiúja volt?
— Nem, mert közben magam is dolgoztam. Gyémánt-csiszolásban. Kivittünk egy lakást.
KI VOLT A GYILKOS?
— Más lányokkal nem volt akkoriban kapcsolata?

PATOU
Michel Goma az idén is fiatalos vonalakkal jött ki a Patou téli bemutatóján. A terdeket nála most sem fedi semmi a világon. Különböző két különböző stílusú érvényesít: az elsőnek lapos-könnnyed vonalai a feltűnő, lekerekített vállak, bevarrott ujjak, általános törekvés a karcusított hatásra.
A másik viszont: szépen szabott, öblösödő vonal, melynek bősége néha egy láthatatlan felhőbe indul, ki a mell-től és három részre osztja a ruhát. A hosszító hatást a magasan elhelyezett öv keleti.
A kosztümök is kétféleképpen mutatkoztak. Testhezálló szabott kosztümök, sré szoknyaival, s igen rövid kabátokkal — s a piramis-kosztüm.
Ez utóbbi harangszoknya, könnyed, kényelmes kabát. Előfordul a két típus mellett, s a kosztümök is, mely-lyen, s a piramis-kosztüm.
Érdekes ötletek a bemutatóról:
Kamásnik, térdig érő csizmák, csatos cipők. A kabátok vastag, gorgolt ujjak, a ruhákban steept, vagy himzett ujjak. Divatos színek Patou-nál: skarlát-vörös, zöld, narancs, sárga, illa, fekete, kinnal kék és fehér, fehér, fehér...

Egy csók és más semmi...
Az amerikai törvénykezés gyakorlati szempontból lehetővé tette a bíróságok számára a peres felek közt. Sokszor a munkára furesztételeket hoznak, de céljuk világos: az öszebékítés.
Férj és feleség állnak a bíróságot előtt. Nyilvánvaló, hogy a konkrét ügyben a férfinek van igaza. Alternatív ítéletet hozott a bíró:
— Asszonyom, két lehetőség van. 50 dollár pénzbírságra ítélek, vagy pedig itt, a bíróság előtt esküdj meg a férjre. Hogy mikor? Nos, ha akágya, a bíróság ad önnek egy hét gondolkodási időt...

PARIZSI JELENTÉS:
A fogyási átlag két kiló
Vegetáltak a nagy téli divatbemutatók. A legtöbb szalon — főleg turisták számára — négy napig tartó divat-fesztivált rendezett, ahol felvonultatta kreációit. Most azt írják a francia szaklapok, hogy példátlan megerőltetést jelentett a bemutató a manekéneknek. Átlagban két kilót fogytak a négy nap alatt.
Milyen kár, hogy a divatbemutatók közönsége közben hizik...

בית ספר לספרות נשים
ניסן
NISZAN
Nemzetközi névjegy **HOLGYFODRÁSZ ISKOLA**
a Fodrász Szalon Tulajdonosok Egyesületének védnöksége alatt.
T.A., Dizengoff 117, II. emelet.
Képzések kezdőknek és haladóknak.
Vendégek fogadása korlátozott.
Számában, de 8-tól — du. 5-ig megszakítás nélkül.
Egyéni, kintő szakmai kiszolgálás, iskolai áron.
Jájjön el és élvezni fogja a szalon kellemes légkörét.

NOI ES FERFI BORKABAT készen és mérték után, **GYARI ARON * PONTOS KISZOLGALÁS**
„TRANSZILVANIA” borkabát szalon
BRAUN LEO ES LEHNER DEZSO
Oradea — Nagyvárad
Tel-Aviv, Fin-utca 8, Tácháná Merkáitznál.

ORTOPÉD-SPECIALISTA VAMOS
Betétek éjszantára, minden elpóhöz fordítva, gumiharisnya. Éjjel-nappal viselhető SERVÓTOK • FIBRÓK
TEL-AVIV, DIZENGOFF 155 • TELEFON 227254

Készüljön a nagy, műsoros, vacsorával egybekötött **CHANUKA UNNEPELYRE** mely dec. 12-én az American bárban lesz, T.A. Allenby 13. Mezővívát ingyen kapja, ha a csomagolt olesó vásár keretében, bútorát nálunk rendel meg. * Jelszavunk: Jót — olesón.
Ime néhány példa:
Duplaszappá 340.— IL
Szimplaszappá 208.— IL
Szarokszappá 445.— IL
WIE ENGEL
Tel-Aviv, Gruzenberg-utca 5 (a Shalom-torony mellett)

KÉSZÜLJÖN FEL
Találja meg a különbséget
AZ OSEM NYEREMÉNY- AKCIÓJÁRA
Élvezze a kintő OSEM levesét, vegye jól szemügyre a zacskót — és értékes nyereményben lehet része.
Hogya?
Az OSEM cég a jövő héttől kezdve négy hirdetés-sorozatot tesz majd közzé — minden hirdetésben a csodálatos OSEM leveleket tartalmazó zacskók betárazva fog megjelenni, az egyik rajz a helyes zacskót ábrázolja majd — míg a másik rajz valamelyes eltérést mutat.
Állapítsa meg, melyik a helyes zacskó, fedezze fel a különbséget, jelölje azt meg és küldje el a hirdetés 5 tetszés szerint OSEM leves zacskó, vagy írás leveleskocsa csomagoló-papír kíséretében az alábbi címre: Mivcá Osem, Tel-Aviv, Sérut „Szak Naul”.
Az akció minden egyes résztvevő fordulópostával szép ajándékot kap — OSEM kulcsartót a különleges sorozatból.
A kampány minden egyes fázisában értékes díjakat sorsolunk ki a megfejtők közt. A végső — ötödik — fázisban a három nagydíjat is kisorsolják azok között, akik legalább egy fázisban jól megállták a helyüket.
A 100 díj:
1 díj — Tadiran gyártmányú airconditioner (hűtő és melegítő készülék), amely magában foglalja a készülék felszerelését az ország bármelyik részén.
2 díj — Első osztályú gáztűzhely főzésre és sütésre, Amisragas gyártmány.
3 díj — Amisragas gyártmányú gáztűzhely
4 — 8 díj — Amcor gyártmányú első osztályú mixerek.
9 — 18 díj — tíz hétvégi szabadság, párok részére az Accadia, Dan Kármel és a Hámehel David luxusszállókban.
19 — 33 díj — email főzőedények pompás sorozata, a Tamall cég gyártmány.
34 — 43 díj — gyönyörű konyhamérlegek, a Nezer - Sireni gyár gyártmány.
44 — 100 díj — OSEM ajándékosomagok. További részletek a következő hirdetésünkben. Most pedig —
Élvezze a csodás OSEM leveleket és őrizze meg a zacskókat és csomagolásokat
EZ JÓ — EZ OSEM

Levél az „Asszonyoknak” rovat vezetőjéhez
Nyolc évvel ezelőtt alijjaztam, két nagy fiam van, akik már itt érettségiztek, s két kisebb lánykám. Most a fiama ról van szó, egy velük kapcsolatos problémát szeretnék nyilvánvalóan felvetni.
Gyakran hívják meg fiama lányos házakhoz, hiszen már nagyfiúk, akikkel számolnak a mamák. Nos, az én fiama inguiban mennek el ezekre a látogatásokra. En nem értek egyet ezzel a zakótlansági divattal. Igaz, hogy meleg az ősz, de szerintem már nem lehet nadrágban-járni. Az esti órákban kabát nélkül megjelenni — ez tiszteletlenség.
A nyakkendőről nem is beszélve...
Beszéltem erről a kérdéssel a fiamaival. Ők azt mondják, hogy Izraelben pierpöccnek számít, aki zakót ölt, mikor nem fázik.
En mégis azt hiszem, hogy ha komoly helyekre látogat egy fiatalember — például lányos házába — akkor ne menjen ingben. Szivesem venném, ha az Új Kelet csiálói rovata helyt adna levelemnek és az esetleges hozzászólásoknak.
Egy apa, aki nem szeret a fiaival vitatkozni

A TERMEKENYSÉG REKORDJA
A termékenységű világrekordere Feodorovna Vasziljevna, aki Oroszországban élt a 19-ik században és 27 szüléssel 69 gyermeknek adott életet. Köztük 16 ikerpár, 7 hármas és 4 négyesker volt. Az asszony ezáltal nagy hírnévre tett szert és még II. Miklós cárnak is bemutatották.
Mint anya, még nagyobb figyelmet kell szentelnie megjelenésének mint lány korában. Látának szikcsége van a finom eleganciára, amelyet a „Merci” harisnya ad. A „Merci” harisnya elterjedt viselet a fiatal lányok, asszonyok és virágzó korú anyák közt, mert tapasztalták a „Merci” harisnya előnyeit — amelyből a legtöbbet adják el Izraelben (és amelyet Franciaországban is árulnak).
Akkor necc, akár Krisztus. Akár necc, akár „Merci” harisnya azt jelenti, hogy többet kap a pénzért. A csúcs - a „Merci” harisnya.
Dupla mennyiség
UJ csomagolásban
NEOPON
shampoo
nővényi kivonat alapon, korpacs és a haj zsírosodása ellen — az úde és dús haj érdekében.
EREDETI FIAT ALKATRÉSZEK

Az élvonalas erőpróbája

A Nemzeti Bajnokság tabellájának első helyén álló Makkabi Tel Aviv csapatát...

Az első mérkőzést már ma, pénteken délután fél háromkor játsszák a Bloomfield-stadionban...

A részletes program: Simon - Hápoel Mícháné Jehuda (Bloomfield-pálya, 2.30 óra)...

Vihar a „befagyasztás” körül

Interpelláció közoktatásiügyi miniszterhez

A Kfar Szabá kiválék a Hápoel - központjából?

A futballsport szerelmesei, játékosok, aszánok, edzők... a „befagyasztással” kapcsolatban...

SPORT-VILÁGHÍRADÓ

A még mindig jó formában lévő Didi, a híres brazil futballcsillag fia is bekerült egy elsőosztályú csapatba...

Egymás között... MAGYAR-ZSIDÓ KURIR

Az Aranycsapat Klub egyik legkerültebb estjét rendezte az elmúlt vasárnap...

BSZAKI CSOPORT: Hápoel Cielera - Hápoel Tibéri; Makkabi Petach Tikva - Hápoel Cfat; Hápoel Kirjat Chajim - Makkabi Chedera...

DELI CSOPORT: Hápoel Kirjat Chajim - Makkabi Cholon; Hápoel Marmorek - Betár Tel Aviv; Hápoel Beer Jákob - Betár Ludd; Hápoel Kirjat Ono - Betár Beer Ségul...

emlékezik egy paksi látogatásról és annak kapcsán megemlíti Rosenbaum Mojsze nyomozást, aki díjazta lett...

Montrealban, a Magyar Zsidó Egyesületben tartott Zilay Lajos előadást. Elmondotta, hogy olvasótablóra jelentős százeleka a magyar-zsidók közül került ki és hogy milyen kapcsolatban áll a zsidósággal...

Budapestben két elhunyt zsidó művészről neveztek utcát a közelmúltban. Az egyik Pór Bertalan festőművész, a másik Székely Mihály operacélinek nevével...

A Makkabea jeruzsálemi csoportja vasárnap este tartotta évi gyűlést és a közoktatásiügyi miniszterrel folytatott tárgyalásról beszámolt...

Schlesinger Smuel Akiva rabbi, a Tel-Aviv és Hébrón Chug Chajim Szofar mozdulójának a strassburgi ortodox hitközség főbírája...

A kolozsvári származású Salomon Edvin festőművész délután vették fel a díjakat a Magyar Zsidó Egyesületben...

Lampel Lapid Tamás, a Máárv munkatársa a napokban a Koi Jiszráelben tartott érdekes előadást londoni tapasztalatairól...

A WIZO 30 éves fennállása alkalmából megtartott ünnepség a budapesti származású Vadnai Marian festőművész egy nagyméretű olajfestményt adományozott a szervezet tel-avivi Bét...

Heltai Jenő emlékére a budapesti televízió egész estét dedikált műsorról adott. Mint ismeretes, Heltai Jenő Herzl Tivadar unokája volt.

Benedek Marcell iradalomtudós „Naplómat olvasom” című önéletrajz-írásában megemlíti, hogy az ősi zsidó hitelek között a „Rekviem” VI-k tablája...

Az országos röplabdabajnokságban a két csoportban az első helyen a Hápoel Giv'atim és a Hápoel Chedera csapatok állnak...

Az ausztráliai Melbourne-i városban megrendezett ottani világbajnokságon a magyarok vezették az egyéni és a csapatversenyben egyaránt...

A Hápoel Mícháné Jehuda „szárja” Zicharja Ráczai valószínűleg nem fog játszani szombat a Simon ellen, miután súlyos influenza-val ágyban esett.

HETI FILMLEVEL.

Hogyan lopjunk egy milli ódollárt - Tel-Aviv mozi

A filmvilágban témakörök sorakoznak a film a riasztó, hogy elképzeli a film a riasztó, hogy elképzeli a film a riasztó...

Rokoni látogatásra Izraelbe érkezett Háber Chajim, a manchesteri „Central Synagogue” főnöke...

A fiatal városi tanács hétről este ülése elhalasztotta a hozzászólást a J. Ch. Berkesz szobor a nagy francia művésznek, amely a biztonsági intézkedések egész sorát...

Megtormenthetetlen volna - Tamar mozi. Mi lett volna, ha a németek invázióját hajtották volna végre, ha átsejlik a csatorna...

...KIÁLLÍTÁSOK...

Ország Lili a Hadassza Kiicskn galériában

Különös élményben volt részünk a budapesti festőművész kiállításán...

Jiddis színház. Goldfaden-bemutató a „Jüdischer Operett Theater”-ben...

„BAR KOCHBA”. Goldfaden-bemutató a „Jüdischer Operett Theater”-ben...

Ország Lili. A „Rekviem” VI-k tablája...

Josze Lichtenberg színház bemutatja. A „NAGY, 7 HETES SIKER”...

Jenny Kesler. Ich vil á kind (GYEREKET AKAROK)...

Salom Aléchem színműve. Salom Aléchem - jiddi...

Armon David T.A. 2-ik HETE. Az egész város beszél az év legjobb Oscar-díjas filmjéről.

Dr. med. Hiob Praetorius. HEINZ RÜHMANN és LISELOTTE PULVER SUNFILM.

Vertical sidebar with various small advertisements and notices, including 'SZON', 'GYE', 'HETI', 'GYOG', 'ORVOSI', 'ADÁS', 'FRIZDÉS', 'MINDEN', 'NAGY, 7 HETES SIKER', 'JENNY KESLER', 'SALOM ALECHEM', 'ARMON DAVID T.A.', 'HAIFA', 'ORAH AMITTE DOMINO'.

Advertisement for MAX PERLMAN and GITA GALINA, featuring a photo of a man and text about a performance.

Advertisement for BAR-KOCHBA, featuring a photo of a building and text about a performance.

Advertisement for JIDDIS KOMÉDIA SZÍNHÁZ, featuring a photo of a man and text about a performance.

Advertisement for A nevelőnő (MADemoisELLE), featuring a photo of a woman and text about a performance.

Advertisement for JENNY KESLER, featuring a photo of a woman and text about a performance.

Advertisement for SALOM ALECHEM, featuring a photo of a man and text about a performance.

Advertisement for ARMON DAVID T.A., featuring a photo of a man and text about a performance.

Advertisement for DR. MED. HIJOB PRAETORIUS, featuring a photo of a man and text about a medical service.

966 NOVEMBER 11.

ד' תשכ"ב

HOLA KIUT?

— A munkanélküliséggel és külkereskedelmi deficittel küzdő Izrael mai helyzetének analízise —

Írta: LEVI ESKOL miniszterelnök

Az alábbi írást a szak-szervezet „Báhsiztadrut” című közleményének leg-újabb számából vettük.

Idestova egy éve annak, hogy a nemzetgazdaság átért túlfoglalkoztatottságból részleges munkanélküliség állapotára; az építési tevékenység csökkent; megszűnt az a túlzott dagály, amely a múltból beáramló tökéből áprillikozott, és ennek nyomán, most az eddiginél súlyosabb idők felé közeledünk.

A túlzott jólét éveiben karátlanul is megengedtünk magunknak az alacsony nyúló álló termelékenységet, a hibás munka-irányítást, a elduzzasztott költség-szám-ákat és a túlzott követeléseket. Megengedtük önmagunknak az okatlan fizetés-melést, a profit és a termelési költségek túlságos növekedését. Egyidőben magam védelembe vettem ezeket a folyamatokat. Amikor a diplomás közgazdászok azzal rívték, hogy az egyéni kiadás eléri, sőt túlszárnyalja az évi 6 százalékot, míg a köz-költség ennél is sokkal magasabb, ezt azzal igyekeztem magyarázni, hogy a sűrű nép mindenéből kiforogva tér vissza hazájába és meg kell vásárolnia elsődleges szükségleteit is. Annak érdekében, hogy elősegítsük a klitát, kiszélesítettük a

közszolgáltatások ténfogatát is, főleg az oktatás, a közegészség és a szociális szolgáltatások terén.

Ezzel egyidejűleg azonban tanui voltunk az életnívó szédületes emelkedésének is és számos alkalommal óva intettünk ez ellen. Mindaddig azonban, amíg folyt az állj-ja, jött a pénz és senki sem figyelt fel into szavunkra. Ma más a helyzet. Legnagyobb problémánk a munkanélküliség, amely egyre aggasztóbb méreteket ölt.

A megszünt építkezések következményeképpen több-ezer munkás került ki az utcára. A közszolgáltatások terén is kénytelenek leszünk elbocsátásokat végrehajtani, mert nincsenek és nem lesznek meg a szükséges anyagi eszközök.

Elsősorban a fejlesztési övezetekben élő lakosságról kell gondoskodnunk. Nem törődhetünk bele abba, hogy ott munkanélküliség legyen, miközben a három nagyvárosban a teljes foglalkoztatottság állapota észlelhető. Nem mintha irigyném a városi lakosságot, de elsősorban a fejlesztési övezetek lakossága iránt vállalt kötelezettségeimnek kell eleget tennem.

Az egyetlen megoldás

Annak érdekében, hogy erre a problémára átható és állandó megoldást találjunk, a kormány idejekorán úgy határozott, hogy néhány év-e szóló tervezetet dolgoz ki. A határozat a rábeszélés nem vezetett eredményre, arra a konklúzióra jutottunk, hogy örvénykezés, illetve rendete-tek által kell ezt véghez vinnünk.

Világosan meg kell mondanom, hogy az egyetlen zámajbajhét megoldás a ki-rtel növelése. Természetesen elsősorban az ipari cikkek extortjára gondolok. Ez az egyetlen gazdasági ág, amely el tudja szivni az építkezés-ől, illetve a közszolgáltatá-ókból felszabaduló ezernyi munkáskezet.

Az elmúlt tíz év folyamán hatalmas ipari apparátust pítettünk fel. Ez volt az or-zágfejlesztés második stá-luma, miután az állam fenn llásának első évi folyamán kétképpen a mezőgazdaságra öktettük a súlyt, mert fal-akkal, településekkel, mo-

A nagy költségek akadályozzák az exportot

Senkit sem kívánok azzal itatni, hogy az országban a létező gyárüzemek tárt arokkal várják a kapuju-on kopogtató munkást. Ta-án inkább ennek az ellenke-ője az igaz. Vannak olyan jari vállalatok, amelyek sikkentik a termelést és el-ocsátják a munkások egy-őszét. Több esetben az ok z építkezés megszűnése, agy pedig különböző fej-ztési tervek, mint például z országos vízhálózat, vagy z ásdodi kikötő építésének ezezése.

Az ipari vállalatok nem képesek exportálni, mert ter-elési költségeik túl nagyok z az a külföldi piacon ver-nyképtelenné teszi őket. íg a belső piact nem ké-ns felszívni az egész terme-és — ami egymagában vé-positív jelenség —, ugyan-akor a gazdasági lelassítás ílt is csökkent a vásárló-ó. Nincs mivel fizetünk, írt a nyersanyagot impor-

— az export növelése

sávokkal, kibuccokkal és fej-lesztési városkakkal akartuk benépesíteni az üres fölto-akat.

Ez a két gazdasági ág — az ipar és a mezőgazdaság —, valamint a velük járó kü-lönböző szolgáltatások, úgy-ínt az építkezés, a közle-kezés, víz, villany, kereske-delem és bankok — ma el-látják a gazdaságot a szük-séges árumennyiséggel legna-gyobb részével. Az ipar ma közel egynegyed millió mun-kást foglalkoztat. Ebben az apparátusban hatalmas ki-használatlan termelési po-tenciál rejlik, amely még sok ezer munkáskezet szívhát fel. Talán tízezreket is, anél-kül, hogy nagyobb befekete-tésekre lenne szükség. Ha ez kifizetődő lesz — világos, hogy további befektetéseket fog vonzani és ennek követ-kezményeképpen természetesen további foglalkoztatási lehetőségeket nyújt.

Szerintem ez a foglalkoz-tatottság és az export pro-blémájának megoldása — rö-vid- és hosszútávon egyaránt.

tálnunk kell. A Teremtő nem áldott meg bennünket ter-mészeti kincsekkel. Ameri-kában az export az ösz-sztermelésnek mindössze négy százalékát képezi és ők ta-lán meg is tudnának élni ki-ívitel nélkül. Nálunk más a helyzet: mindent külföldön kell megvásárolni.

Mindannyian tudjuk, hogy a termelékenység nálunk in-dokolatlanul alacsony. Ez tény, akár bevalljuk önmagunknak, akár struccpolití-át folytatunk. Ez nemcsak a dolgozók hibája, bár ez igen sovány vigasz. Az üze-mek részben nem eléggé szak-képzett vezetősége is hibáz-tatható ezért, egyrészt, mert a termelési túlságosan szét-átagozódott, másrészt, mert az üzemek túlságosan kicsi-nyek. Ez a helyzet Izraelben. Nap, mint nap hallunk olyan üzemekről, amelyek gazdasági nehézségek közé jutottak és ahol a munká-sok saját jószántukból fel-

ajánlották, hogy 20-30 szá-zalékkal növelik a termelé-kenységet, csak ne zárják be az üzemet. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy amit meggyőzés és rá-

A gazdasági terv sikere a termelékenység növelése szempontjából

Az elmúlt két év folya-mán a munkabér az ipar-ban — beleértve a drágasá-gi pótlékot is — 30-40 szá-zalékkal emelkedett, ebből 20 százalékkal a múlt év-ben. Nem rejtem véka alá azon véleményemet, hogy elleneztünk az alapbérnek 1966-ban foganatosítandó 10 százalékos emelésére vonat-kozó javaslatot, amely egy-ben további 5 százalékkal emelné a béreket 1967 folya-mán. Azt kérdeztem a ja-vaslattevőktől, hogy mit csinálnának azok a vállalatok, amelyek így is a legsúlyo-sabb nehézségekkel küzde-nek és csak nagy erőfeszíté-sek árán képesek fizetni munkásaikat, de képtelenek arra, hogy elsődleges töké-t szerezzenek maguknak? Vá-laszt nem kaptam.

Ezek után világos, hogy a nagy béremelés gazdasági szempontból nem volt indó-koit, ellenkezőleg súlyos meg-terhelést jelentett, ismert

A munkanélküliség csökkentése és a termelékenység párhuzamos emelkedése

Olyan gazdasági politikát hajtnak végre, amely igazsá-gosabb módon osztja el a munkaterhet és a bevétele-ket is. Kissé csökkentjük a reálbér emelését, de ugyan-akkor csökkentjük a munka-nélküliség méreteit is. Hisz-tadrut, hogy ez az út a megol-dáshoz vezet, ha közben ál-landóan gondoskodunk a ter-melékenység emeléséről is. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a fél drágasági pótlék-ról való lemondás után is két-három százalékkal emel-kedik a munkások reálbére, ami Európában és Ameriká-ban már meglehetősen nagy foku emelkedésnek számít.

Örömmel fogadnám, ha meg-győződhetnék arról, hogy az ipar képes ennek a béreme-lésnek a megadására és ugyanakkor versenyképes is lesz a világpiacon. Meg kell azonban mondanom, hogy súlyos aggodalmaim van-nának ezzel kapcsolatban. Feltételezem ugyanis, hogy bizonyos esetekben a dolgo-zók és a munkaadók egy-aránt rá fognak jönni, hogy a béremelés a munka terfo-gatának csökkentését, ille-tve üzemek likvidálását er-edményezi. Ekkor már késő

beszélés által nem érhetünk el, — az idők folyamán ma-gától is megtörténik. Ez ta-lán természetes, de minden-esetre sajnálatos tény. Ez azt mutatja, hogy a munká-sok képesek felfogni a pro-bléma gyökerét és sikeresen meg tudnak azzal küzdeni.

tény pedig, hogy egy szal-maszál is eltörheti a tevé-hátát.

A holnap iránti aggoda-lom miatt határozottunk úgy, hogy nem követelünk drága-sági pótlékot júliusban. De ugyanakkor azt javasoltuk a Hisztdadrutnak, hogy mond-jon le a fél pótlékról az el-következő két évben és vál-toztassa meg a munkanor-mákat oly módon, hogy azok reálisabbak legyenek, a már elért gépesítés és a munká-sok szaktudásának emelke-dése figyelembe vételével. Ha a termelékenység nem képes elérni a munkabér és a többi — költség — nívóját, at-tól tartok, hogy az árak to-vább emelkednek majd és ezzel párhuzamosan még jobban csökken versenyké-pességünk. Ez szükségszerű-leg a termelés további csök-kentését, illetve a munka-nélküliség növekedését von-ja maga után.

Asdodi körséta

Az új városháza elegán-san berendezett fogadószó-bájában szemben ülök Av-ner Gárin polgármesterrel, akít fiatal kora ellenére az új olék atyjának lehetne ne-vezni. Nem túlzás ez, ha elgondoljuk, hogy nagyon sok hazatérőt ő maga vitt el a munkaközvetítő hiva-talba, (e sorok íróját is) és ő állította munkába. Három éve vezeti a város ügyeit és eredményeiről már sokszor írt az izraeli sajtó.

Beszélgetésünk során el-mondta, hogy Asdod a jelen-legi helyzet ellenére is nagy-város lesz. A „City” tervei, amelyet francia mérnökök készítettek, rövid időn belül izraeli bizottság elé kerül-nek, jóváhagyás végett. Egy előre ötezer négyzetméter területen — irodák, az Eg-ged, esetleg a városi tanács

gyermekek még nem törnek be, nem lopnak autót, — el-lenben játékból vasdorong-gal beverik a levélsekénye-ket, néha leveleket lopnak, mert gyűjtik a bélyegeket, ami hasznos szórakozás, de nem a mi bőrünkön. „Tolvaj román”-t kiabálnak és nyel-vet öltenek. Ezen művele-teik közben szüleik megér-tően mosolyognak egymás-ra és dicsérik gyermekük „élel-mességét”. Tizenkétéves lá-nyok még nem járnak fiú-val(!) Szóval zsenje ifjusá-gunk ellen mind kevesebb a panasz, már azért is, mert nincsen, aki meghallgassa.

A „Madame L” című film-ből kisírt szemű nők és fér-fiak támolyogtak ki a dur-va és reális valóságba, — az utcára. Soha filmek Asdo-don még ilyen sikere nem volt. A darab öt napig ment,

épületei épülnek és a mun-kálatok sok embernek biz-tositanak hosszú időre meg-élhetést.

Kiderül, hogy hétszáz munkanélkülit tartanak nyíl-ván. Ebből száz asszony és száz fiatal. Kis részük azon-ban szükségmunkát végez a Keren Kájimmet és a helyi tanács keretén belül. Termé-szetes, hogy a munkanélkü-liség növekedését a városi ta-nács nem fogja tudni meg-akadályozni — hiszen ez a kormány „fékező” politiká-jának következménye. Hogy mennyire nem biztató ez a politika, a kisemberek ré-szére — bizonyítja az árak emelkedő tendenciája.

KI, HONNAN JÖTT ASDODBA?

A Hisztdadrut-utcai új sta-dion gyönyörű, smaragd-zöld gyepszőnyegén már fut-balloznak. A stadion felépí-tése 80.000 fontba került és újabb 160.000 fontot szavaz-tak meg a tribünökre és az öltözőhelyiségekre. A város sportélete fejlődő. Jelenleg hat futballcsapat, kosárlab-da, röplabda, két evezős-egyesület működik. A Bét Lazarusban asztaliteniszt is játszanak, de senki sem fog-lalkozik a tehetséges fiatal-okkal.

Tegleppő, hogy a lakosság száma mindig csak 28.000. Ime az arányok: 41.1 száza-lék Észak-Afrika, 25.8 szá-zalék Kelet-Európa, 15 szá-zalék Közél- és Távol-Kelet, 5.3 százalék angolzász, il-leve Nyugat-Európa, 4.8 szá-zalék szábre, 4 százalék Dél Amerika — a többi vegyes. Asdod legszebb része a Váv-negyed lesz, ahol parkiroz-nak, egy nagy supermarket és egy 1200 férőhelyes mozi és színházterem építése kez-dődik rövidesen. Azonkívül 60 dunámon egy új gimná-zium is épül. Műhelyekkel, sportuszodával, tornatermek-kel.

Az ifjúsági bűnözés tekin-tetében Asdod — Istennek hála, — „elmaradt”. Itt a

ami nálunk világrekord! Zsu-foit és zokogó házzakkal. A mozis vigan dörszölte kezéit — a nézők — a szemekét. Asdod nemcsak a könyv vá-rosa, hanem az írásé is...! Felírásra gondolok. Ha va-laki vásárolt valamit, hanya-gul így szól: „Irja fel!” Sok kereskedő sirva vallja be, hogy nem tud írni...

A legpontosabb embert, a-kit valaha láttam — Ásdo-don ismertem meg. Gyümölcs és zöldségbódéja volt, de in-kább patikát nyitott volna. Egy kiló szőlőt 17 (tizen-hét) percig mért le remegő kezekkel, bár ebben az idő-ben már bennfoglaltatik egy nagy szem szőlő pontos ket-tévágása is. A vevők nagy-része, vagy állva elaludt, vagy idegrohamot kapott. A bolt majdnem két hónapig reuzált.

ARNYÉKOS OLDAL...

A Bét-negyed foterén mint egy kormos, gyűrött obe-lisztk, egy „ultraabsztrakt” szobor meredezik vasból és mindenféle jöminőségű ru-gókból. A vélemények meg-oszlanak: egyesek szerint ez egy álló perpetuum mobile, mások szerint egy utopisztí-kus nagyüzem reklámja lesz. — Kétezer év múlva. Mi, visszamaradt ásdodiak csak akkor fogjuk megfejteni e-mű témáját, amikor feltal-lálják majd a jerida nélküli aliját. Még sokáig kell ké-peznünk magunkat!

Az Álef-negyedben 3 (há-rom) cipőüzlet nyílt meg 10 (tíz) méter körzetben. Ha ez így folytatódik, akkor a már meglévő cipőüzletekkel együtt kétszer annyi cipő lesz raktáron, mint láb, Ás-dodban.

Es most egy jellemző kis történet, ami bizonyítja azt, hogy az asszony nálunk is mennyire ingatag. Egy nyári holdvilágos este, ülök az ár-nyékban és elgondolkozva szemlélem a gyerülő forgal-mot (Folytatás a 10-ik oldalon)

Utazás a jerida körül

Írta: Székely István

Kálmán Arán közoktatásiügyi miniszter a Technion évi ünnepségén „szökevényeknek” minősítette azokat a mérnököket, akiknek határozatuk megküzdésére az átmeneti gazdasági válsággal és cserben hagyással az országot a tengeren túl remélt hűsösfazékért. Ugyanezen az évi ünnepségen, Alexander Goldberg, a Technion igazgatója közölte, hogy az intézet múlt évben végzett növendékei közül csak elenyészően kevés számú helyezkedett el. József Almogi, volt elnöke és fejlesztési igazgatója, egy chederai gyűlésen a kormány „abszurd” gazdasági politikájában diagnosztizálta a jerida-járvány terjedését és úgy vélte, hogy a gazdasági függetlenség elérésére 1980-ban is, ha a rövidtávú (1970-ig) gazdasági függetlenség elérésének ára a „mitum” és a velejáró morális válság és a katasztrófális munkanélküliség.

PATRIOTIZMUSBOL NEM LEHET MEGELNI

A Kol Jiszráel „Ez az, ami engem nyugtalanít” című programja, amely színvonalas szimpóziumot keretében szellemi a közérdekű aktuális panaszokat, a minap a nyugati alijja csodájának, illetve a nyugati olék visszavándorlásának problémáját tűzte napirendre. Szomorú élmény volt hallani a kibárándult fiatal olék kálváriáját, kétségbeesett küzdelmeik leírását a konok, vagy legalábbis a nyugati módszerektől és mentalitástól oly eltérő izraeli bürokráciával. Még szomorúbb a mai ifjúság „ubi bene, ibi patria” beállítottsága — és ez nemcsak a nyugati oléka, hanem az izraeli fiatalokra is vonatkozik. Ugyanakkor a szimpózium „Izrael-párti” résztvevői, akik több megértést, türelmet és idealizmust prédikáltak, gyakorlati síkon nem tudták parolázni a jórészt-jelöltek ellenérvelését. Azt, hogy levegőből és patriotizmusból nem lehet megélni.

Gyakorlati síkon, Aba Chusi polgármester, a haifai mérnökök klubjában azt javasolta, hogy a kormány hibáztatása helyett, mutassunk több kezdeményezőkézséget, a defetista hangulat terjesztése helyett fogjunk össze, létesítsünk életképes vállalatokat. Más hangok és újságírók a kivándorlás, főleg az értelmiségiek jeridájának törvényhozási úton való korlátozását pendítették meg. Mint látható, a jerida problémája fennáll és jogos mértékben aggasztja a felelős vezetőket és az ország közvéleményét egyaránt.

A JOREDOK NEM BESZELNEK

A jerida problémája — gazdasági, pszichológiai és biztonsági háttérrel — túlságosan sokrétű ahhoz, hogy

beható tanulmányt írjunk róla egy újságclikk keretében. „Utazásunk” a jerida körül főleg az értelmiségi „szökevényekre” szorítkozik. A jeridával foglalkozó ankétok legnagyobb technikai akadály a megbízható szám szerű adatoknak újszerű teljes hiánya. Azt mondják, hogy a számok beszélnek, de minden jerida-statisztika megbízhatatlan, mert a jórészt általában — nem beszélnek.

Abból a feltevésből kiindulva, hogy a haifai kikötő alkalmasint ma az ország 1-es számú „Sáár Jeridá”-ja, többiben tettem jórészt-vaadás interjú-kísérletet a kikötő indulási csarnokaiban, vagy a hajók fedélzetén. Az eredmény kiábrándító volt. Az elmúlt hónapokban a CIM hajóin 2-3 nagyobb jórészt-transport vándorolt vissza Dél-Amerikába, de néhány elkeseredett kiskereskedő, vagy látejner ember kivételével, senki sem vallotta be őszintén, hogy jeridázik. Még nehezebb az ankét az Európába induló hajókon, amelyekre a jórészt-jelöltek rendszerint csak 2-3 kofferrel szállnak fel s amelyeknek végállomása kevésbé kirívó jerida-célpont, mint Észak- vagy Dél-Amerika.

A jerida méreteit illetően, maga a Szochnut sem rendelkezik megbízható adatokkal. Kálmán Lévi, a Szochnut északi alijja- és klitaosztályának igazgatója, sajnálattal közölte, hogy ebben az ügyben nem tud felvilágosítással szolgálni. Minden egyes „jórészt-gyanúsra” vonatkozó adat másként „jön ki” a kormány statisztikájában, a Szochnut irodájában, a Szochnut utaslistájában, vagy a szóbanforgó jórészt-követségén. Egy amerikai tanulmányútra, továbbképzésre induló, vagy magasabb egyetemi képzésre pályázó fiatal diplomás éppúgy lehet utas, turista, mint kivándorló. Egy Dél-Amerikába induló család — amelynek egyik fele ittmarad — uticéjja éppúgy lehet a hátra hagyott vagyon felszámolása, mint az esetleges visszavándorlási lehetőségek kiképzése.

HÁROM FŐCSOPORT

Függetlenül attól, hogy az évenként kiutazó 100 ezer izraeli közül 8-10, vagy 15 ezer hagyja el véglegesen az ország területét, megállapítható, hogy a jórészt általában három főcsoportra oszlanak:

1. Szábre fiatalok — diplomások, diákok, szakemberek és kisebb számban bizonytalan egzisztenciájú szerezélovagok, házasságvadászok, továbbá kezdő, vagy már beutott, de nagyobb karrierre vágyó művészek. A sikeres izraeli művészek helyzete a legideálisabb: fanatikusan

hirdethetik hűségüket és hazafiságukat és ugyanakkor lelkiismeretfurdalás nélkül élvezhetik a diaszpóra anyagi áldásait.

2. Különböző mesterségű, de vállalkozó szellemű, viszonylag új olék, akik lelkük mélyén csak ugródeszkának tekintették Izráelt és az izraeli útlevélet. Ezeknek túlnyomó része tisztességes megélhetést teremtett itt magának, de megszüntítte őket a „korlátlan lehetőségek hazájá” vagy álma. („Uram, ott 2000 dollárért kapok egy új kocsi!”) Ennek a rétegnek a jeridáját lényeges mértékben megkönnyítik a munkaerő éhes Amerika, Kanada, Ausztrália, stb. liberalizált bevándorlási törvényei.

3. Egészen friss, észak- vagy délamerikai olék. Az utóbbiak a délamerikai államokban oly gyakori politikai-gazdasági válságok és az azokkal kapcsolatos antiszemita megnyilvánulások elől menekültek ide — gazdasági szempontból meglehetősen rossz időben; az előbbieké zöme (évente úgy 2000) a cionista idealisták, vagy a rossz nyelvek szerint, a helyüket sehol nem lelő „neuragiások”. Most mindkét csoport menekül az izraeli valóság elől, amelyet „nem így képzeltek el” — s ezt annál is könnyebben tehetik, mert előző állampolgárságukat sohasem adták fel.

EGY VEGYÉSZMÉRŐK VÉLEMÉNYE

A jeridával kapcsolatos legutolsó felvilágosításokat nem a hatóságoktól, hanem éppenséggel egy fiatal szábre-intellektueltől szereztem, Vegyész-mérnök, aki felelős pozícióban van a Haifa-környéki nagyüzemben, többször volt hivatalos küldetésben tengeren túl, könyvtárral is ismeri a témakört és biztosan állíthatom róla, hogy nem jórészt-jelölt. (Ilyen is léteznek még, hál’Istennek, szép számmal.) A kérdéshez szakértő tárgyalgossággal szól hozzá.

Nevezdük Urinak. Kérdésemre elmondja, hogy 1960-ban nyerte el vegyész-mérnöki diplomáját a Technion-on. Negyven osztálytársával közöl, akik ugyanabban az évfolyamban végeztek, tudomása szerint 12-15 jeridázott. A többség nem kivándorlási szándékkal indult útnak; céljuk a továbbképzés, a magisteri, vagy doktori diploma elnyerése volt. Azt is lehetne mondani, hogy éppenséggel a legjobbak mentek el — és maradtak odakint.

Mi a diplomások jeridájának legfőbb indítéka? A háborútól való félelem, a gazdasági visszaesés, az úgynevezett morális válság, vagy egyéb pszichológiai tényezők?

— A háborús veszély a legkevésbé — véli a vegyész-mérnök. — Ellenkezőleg, ha eldördülne a fegyverek, meggyőződésem, hogy a külföldön élő tartalékosok és önkéntesek ezrei sietnének haza a zászlók alá.

Ugy tudja, hogy csak Los Angelesben és környékén 15 ezer szábre vagy másutt született katonaköteles izraeli él, akikből egy egész hadosztályt lehetne alakítani.

AKIK „FŐLŐSLEGESNEK” ÉRZIK MAGUKAT

Főleg a fásultság, a kilégitettség érzése az, ami vándorbotot ad a fiatal értelmiségiek kezébe — folytatja fejtegetéseit Uri. — A mai fiatalok már mindent kézen kapott, lekészt a házkorszakról. Valahogy hiányzik a kihívás a próbátételre, a nagy feladatok megoldására. Lehetőség, hogy legalábbis egyes szakmákban, Izrael túlméretezte a diplomások gyártását. Sokan „főlöslegeseknek” érzik magukat.

— A gazdasági válságra, az elhelyezkedési nehézségekre gondol? — Részben igen. De az elhelyezkedési probléma sok

Izraeli Hétköznapiak

Írta: Székely István

Egyetemi tandíjak

Ujra elhalasztották a döntést az egyetemi tandíjak felemelésének kérdésében. Ezúttal olyan formában, hogy a vasárnapi minisztertanács bizottsága haritotta az eddig a kérdésben betervezett javaslatok tanulmányozását, azzal a felhatalmazással, hogy végső döntés céljából jelentést tegyen a kormánynak. Nyilvánvalóan látszik, hogy a most kinevezett miniszteri bizottságban fog eldőlni, mennyi tandíjat fizet már ebben a tanévben 26 ezer izraeli egyetemi hallgató.

Az ideális állapot természetesen az volna, hogy a törzsek összeolvadásának kor szakában ingyenes legyen a felsőiskolai oktatás, vagy pedig, amint az fejlett kulturájú államokban fennáll, képletes összeget követeljenek a diáktól. Csakhogy azokban az országokban a középiskolai oktatás is ingyenes, vagy magániskolák mellett, amelyekben az „előkelők” és a gazdagok taníttatják gyermekeiket, az állami középiskolák hálózata gondoskodik ingyenes oktatásról a széles néprétegek gyermekei részére. Így van ez Nyugaton s így van Keleten is.

Nálunk, sajnos nincs így, de Izraelben minden probléma más, mint akár Nyugaton, vagy akár Keleten. A középiskolákban a fokozatos tandíjmentesség rendszere áll fenn, azaz, arra törekednek, hogy a sokgyermekes szegény sorsú szülők gyermekeit teljesen, vagy részben mentesítsék a középiskolai tandíj terhe alól. Még így is aránytalanság mutatkozik az európai szülőkől származó gyermekek és a keleti törzsek ifjúságának számában a középiskolákban. A probléma mélyén az elmaradt országokból érkező zsidók szociális helyzetét kell keresni és ennek a megváltoztatását talán nem is érjük meg ebben a generációban. Ami magát a középiskolai tandíjrendszert illeti, a kormányzat azt a fogadást vallja, hogy nem engedheti el a tandíjat a módo-

sabb szülők gyermeinek. Az egyenlőtlenség tehát, legalább is elvben, azok terhére mutatkozik, akik papíron ezt inkább elviselik, mint nehezebb körülmények között élő polgártársaik.

Az egyetemi tandíjak rendszere eddig is különbözött attól, amit a középiskolákban meghonosítottak. Nincs fokozatos tandíjmentesség. Az úgynevezett Agrarbizottság javaslata alapján elfogadott, s ma még érvényben lévő rendszerben a diákok „alaptandíja” évi 600 font, s ezt a drágasági index változásaihoz kötik. Mint-hogy pedig az index nálunk állandóan emelkedőben van (14 éve nem voltunk tanúcsökkenésnek), a tandíj is felszökött két év alatt 675 fontra évente. A kormány és az egyetemek úgy találják, hogy ez az összeg alacsony. Hiszen — mondják — a középiskolákban a teljes tandíj átlagosan ezer font évente, mielőtt kedvezzenek ilyen mértékben az egyetemi hallgatóknak?

Az érv természetesen helytelen. Az egyetemi hallgatók nagyrészenek saját munkájából kell megkeresnie a tandíjat. Ha a diák nem a saját városában tanul, akkor az eltarthatása — lakás, koszt, utiköltség — legalább havi 300 font kiadást ró rá, vagy a szüleinek. Megyei egyetemünk nincs csak egy, a haifai Technion, s oda áramlanak a diákok az ország minden részéből. Tel-Avivban már szépen fejlődött az egyetem, de Jeruzsálemnek még mindig nagyobb a vonzereje: 12.000 diák tanul benne, Tel-Avivban csak 6700. Az egyetemi diákság zöme tehát házon kívül tanul, nyilvánvaló tehát, hogy a felsőiskolai diákságra legalább olyan teher nehezedik, mint a középiskolásokra — nem is számítva azt, hogy az egyetemi tankönyvek sokkal drágábbak, mint a középiskolákban.

A meztelen igazság az, hogy az egyetemek deficittel küzdenek és a kormány támogatása nem elegendő a hiány feltöltésére. Hiába ér-

velnek a diákok azzal, hogy a tandíjak általánosságban csak 10 százalékát adják a költségvetésnek. A tíz százaléknál nagyon sok — válaszlójak — nem lehet nélküle megélni.

A másfél héttel ezelőtt Jeruzsálemben lezajlott diákünnepet bármilyen példában is zajlott le, kifejezést adott a diákság felháborodásának. Egyrészt arról beszéltek, hogy Izraelben szakértőkre, jó tanárookra, elméleti tudósokra és gyakorlati technikusokra van szükség, hogy az ország katonai, gazdasági és kulturális szükségleteit fedezni tudják. Másrészt — a tandíj abszurd felfokozásával, akarta-akaratlan, elriasztják a tanulni akaró diákok egy részét a tanulmányok folytatásától. Arról beszélnek, hogy képzett fiataljaink egy része külföldön keres boldogulást s éppen most, a kivándorlás veszedelmes méreteiről hangzanak el, azt hisszük, túlzott figyelemzések. Most pedig annak a veszélynek is kiteszik az országot, hogy a fiatal intellektuelek nem a diplomáik megszerzése után, hanem már a tanulmányok éveiben elhagyják az országot.

Ha a Kargman bizottság ismert javaslatainak szellemében egy határozatnak, hogy tandíjakat kétszeresre, azaz évi 1200 fontra emelik, valóban nagy kockázatot vállalnak. A számítás igen egyszerű. A tandíjon kívül a diáknak 200 — 300 font havi kiadása van, azaz enyhén számítva évi 2500 — 3000 font. Évi négyezer font körüli összegből akár Londonban, akár Párizsban, akár Svájc bármely egyetemén, akár az Egyesült Államokban is egyetemet lehet végezni, s ebből az összegből még az utiköltség is kikerül. Nem kicsinyeljük le felsőiskoláink színvonalát, amit a nagyvilágban is elismernek, de a Sorbonne (évi tandíj kb. 90 dollár), vagy a londoni egyetem, vagy jónéhány nagy amerikai főiskola magasabb növíjra mégis vonatkozóval bír szülőkre és diákokra egyaránt.

Feltételezzük, hogy a miniszteri bizottság tagjai előtt sem ismeretlen ez a veszély; ha pedig nem volnának kellőképpen tájékozottak, vagy a diákság vezetőire vár az a feladat, hogy a bizottság előtt ezt a veszélyt is felfedjék. Eppen ezért elhamarkodottnak és főlöslegesnek tartjuk a diákszervezetnek azt a határozatát, hogy nem jelenik meg a bizottság előtt. Nem is komoly ez a döntés, nyilván csak üres demonstráció. Amikor eljön az ideje annak, hogy a diákok vezetőinek meg kell jelenniük a bizottság előtt, az alapos felkészültséggel és minden érvek felhasználásával kell megtenniük. Még nem vették igénybe a meggyőzés minden fegyverét.

A kormánynak pedig, amely azzal dicsekedett nemrégiben, hogy az állami apparátusban végrehajtott racionalizálás eddig 20 millió font megtakarítást hozott, gondolkodnia kell azon, nem érdemes-e az ilyen megtakarításokat s azokat, amelyek ezután következnek, a jövő generációjának hazai kiképzésére fordítani. Felvilágosodott országokban az egyetem állami intézmény. Nálunk legalább odáig kell eljutni, hogy a főiskoláknak elegendő állami támogatás jusson ahhoz, hogy a pedagógiai kar se szenvedjen hiányt és az izraeli diák is itthon végezhesse tanulmányait.

Nagyon sokszor hallatnak vezetőink nagy szavakat a jövő feladatairól. A tanult ifju vezető réteg kiképzése is a nagy feladatok közé tartozik.

MÁGIA — reflektorfényben

Dr. Raz Magicus szórakoztató estje

Asszonyom, szereti a konyakot? Kér még egy pohárral? Parancsoljon! Még egyet? Tessék! Egy pohár vizet nyakal a hölgy, aki a közönség sorából ment fel a színpadra, s a közönség percek múlva látja, hogy öngyógyasága „elcsúszott”. Tancol, egy ismert szöveg dallamát dudolja, a magust ölelgeti. Aztán dr. Magicus egyetlen intésére újra jőz, mint egy mászhécsész-főtanácsos.

Kérdés-lelet

Kérdés: Igaz-e, hogy a kommunista tábor kettészakadása egyformán fáj az oroszoknak és a kínaiaknak? Felelet: Az akna alaposan elválasztja a fiát. Utána nevelő szándékkal megmagyarázza cselekedetét: — Hidd el, fiacskám, nekem éppen úgy fáj, ha megverlek, mint neked. — Igen — szöveg a kölyök — csak nem ott, ahol nekem.

Aztán egy nagybajszú férfit hipnotizál:

— Ön újra kisfiú. Tessék játszani! Itt egy kis piros autó, itt egy csengetyű... —

A tagbaszakadt férfi leguggol, kedvtelve forgatja az autót, csenget, trombitál, s a publikum hersány nevéteése közepette így kiált:

— Imá, pipi!

Számokkal való produkciók gondolat-átviteli számok és egyéb furcsaságok következnek. A közönség szereti a megfoghatatlant, szíves-örömmel esik ámulatba. Dr. Raz Magicus hangulatos estét nyújt, az elégedettség érzésével, kellemes háborzongással lépünk ki a teremből.

Országos turnéra érkezett dr. Magicus, a műfaj kedvelőit szívesen látja. Tamás-kökök részére is eladnak jegyeket az elővételi pénztárrak.

(bene —)

A világtörténelem legizgalmasabb éjszakája

A „Gy... Tize gyán

A magas, szakállas férfi idegesen sétált dolgozószobájában, mely a Kreml VI-ik blokkjának első emeletén fekszik. Az órára nézett, majd a naptárra — 1956 november 4-ike volt, este 11 óra. Az ablakhoz lépett s kinézet a sötét, hideg moszkvai éjszaka. Leheletétől elhomályosodott az ablak. Idegesen törölte le kezével az üveget, melyen keresztül a csillagokat figyelte, szeretett volna a jövőbe látni, vajon mit tartogat számára.

Aztán az írásztalhoz megy és csönget. A belépő katonával kiabálni kezd:

— Hol van Mirja Teplow? Azonnal jöjjön, érte, azonnal!

Nikolaj Alexandrovics Bulgánin nyers és gorbóba, ha oroszokkal beszél, csak akkor udvarias és figyelmes, ha külföldiekkel áll szemben. Még csak nem is mosolyog, amikor Mirja halkan belép a szobába.

Nikolaj Alexandrovics elvtárs megéregedett — állapítja meg Mirja Teplow —, a haja ezüstszürke és pocokot eresztett. Valamikor Moszkva legnagyobb nécsabásza volt, legalábbis így mesélik Sepilov.

De ez már régen volt. Bulgánin az írásztala előtt áll, a papírok között kutatva, egyre-másra dobálja szét az iratokat. Azt a cédulát keresi, amelyre gondolatait jegyezte fel. Diktálni akar.

— Hol hagyjuk abba, Mirja? Itt van, megtaláltam, írjad:

„... Anglia is nehéz helyzetbe kerül majd, ha nálánál erősebb államok támadást indítanak ellene, olyan államok, amelyek a kornak megfelelő, legmodernebb megsemmisítő fegyverekkel rendelkeznek!”

— Most megadjuk nekik, Mirja! Nem riadok vissza a legelősebb kifejezésektől sem. Irjuk talán így:

„... ilyen országoknak a haditudomány mai állása szerint, nincs szükségük arra, hogy tengeri-, vagy légitörök küldjenek Angliát közelébe, hanem más eszközökkel is igénybe vehetnek — például rakétákat!”

— Leírtad: rakétákat? Ettől legalább megijednek. Azt hiszem, még jól emlékeznek a V1-re és V2-re. Az átkozott angolok!

Aruljuk el, hogy percek alatt bombázzhatjuk őket? Nem fontos. Folytasd csak: „Ha rakétafegyvereket fogunk bevetni Angliát és Franciaország ellen, kegyetlen, barbár eszközökről fogunk beszélni. Miben különbözne ez attól a kíméletlen, embertelen támadástól, melyet Anglia és Franciaország a fegyvertelen Egyiptommal szemben elkövetett?”

— Embertelen, nagyon találó. Nem gondolod, Mirja. Állandóan azzal jönnek, hogy embertelenek, kegyetlenek és kíméletlenek vagyunk. Különösen most, a magyarországi eseményekkel kapcsolatban. Ezért jó, ha azt írjuk: embertelen támadás! Írd tovább:

„A Közel- és Távkelet eseményei nagymértékben nyugtalanítanak bennünket és minden eszközt hajlandók vagyunk igénybe venni, hogy a világbékét biztosítsuk.”

— Megvan, Mirja, a világbékét biztosítjuk? Nikolaj Alexandrovics Bulgánin félbeszakítja a diktálást. A telefonhoz megy és a Kremlt összekötő közvetlen vonalon felhívja Georgij Komsztaninovics Zsukov hadügyminisztert, a Szovjetunió legszélesebb dekorált marsallját.

— Fel kell olvasnom neki a levelet. A Politbüroval majd elintézem a dolgot, de Zsukovval személyesen kell beszélnem.

Zsukov jelentkezik, félig alszik még. Nem hajlandó telefonon keresztül meghallgatni a jegyzéket. Bizalmatlan az egész ügygel szemben.

— Ez élet-halál kérdése, Bulgánin elvtárs. A legjobb

lesz, ha átmegyek magához. Addig egyetlen szót se közöljön a nyugati hatalmakkal, míg a katonaság nem adta hozzá beleegyezését!

Zsukov visszatette a hallgatót és elindult Bulgáninhoz.

— Mit gondolsz, Mira, elég élesen írtuk? Most még csak néhány szót fűzünk hozzá. Bulgánin gondolatokba merülve ismét az ablakhoz megy. Gondolatait nem tudja magában tartani.

— Talán jobb lenne telefonálni Eisenhowernek Washingtonba? Azt hiszem, mégis így kell csinálnom. A jegyzéket Angliának és Franciaországnak mindenképpen elküldöm, hogy azonnal szakítsák meg a hadműveleteket Egyiptomban.

Mit fog Eisenhower csinálni? — Tele van választási gondokkal. Biztosan győzni fog, ez nem kétséges. Talán mégis jobb lenne telefonálni? Add ide a levelet, Mirja, azt amelyiket Eisenhowernek írtam, hogy a legjobb lenne szovjet és amerikai csapatokat küldeni a háborúsokdás meg-

szüntetése. Jó gondolat nagyhatalom van, amely erre volt ugye, Mirja?

— Igen, elnök elvtárs, remek gondolat volt.

Közben hideg fut végig a hátán, akárcsak az előbb, miközben a jegyzéket írta. Hiszen ez ultimátum — gondolja magában.

Bulgánin megint idegesen járkal fel-alá a szobában.

— Sietünk kell, Mirja. Mindjárt itt lesz Zsukov. Amióta Berija meghalt, válságos nagyhatalommá nőtte ki magát. Szeretném, ha minden kész lenne, mire megjön. Írd csak tovább, Mirja Teplow... hol is tartottunk?

Es még azon az éjszakán megérkezett Bulgánin levele Eisenhowerhez és a szovjet jegyzék Sir Anthony Edenhez és a francia miniszterelnökhöz, Guy Mollet-hoz. A legveszélyesebb mondat az volt, amelyik a rakétafegyverekről tett említést. Szinte gyújtott. Kellmetlen láncreakciót váltott ki az egész világon.

Londonnak és Párizsnak küldött fenyegetés a rakétafegyverek bevetéséről, komolyan látszik. Csak egy

Charles Ernest Bohlent állmából riasztották fel a kövétség tisztviselői, akik a moszkvai rádiót hallgatták. Tájékoztatták, hogy a rádió szerint levelet küldtek Eisenhowerhez, amelyben közös frontra szólították fel Amerikát az angolok és franciák ellen. De ez még nem minden, ultimátumot küldtek — az oroszok szerint „jegyzéket” — Párizsba és Londonba.

Es most jön a legrosszabb: rakétafegyverek bevetésével fenyegetnek Párizs és London ellen.

Bohlen azonnal intézkedik. — Teremtetek kapcsolatot Washingtonnal. A bosszal akarok beszélni. Nehéz éjszakánk lesz.

Inasának utasítást adott, hogy készítse ki csíkos nadrágját és fekete kabátját. Nem lehetetlen, hogy még az éjszaka látogatást kell tennie a Kremlben.

Cseng a telefon. Washington jelentkezik. Nagyon sajnálják, de a főnökkel — John Foster Dulles-szel — nem lehet beszélni. Régi, rákos bálbántalmat küldtek és kórházba kellett szállítani. Mint ha minden összeeszködött volna ellenük.

Bohlen egy pillanatig gondolkodott.

— Kérem az elnököt. A telefon kattog, s egy perccel később Charles E. Bohlen, Amerika moszkvai követe, Eisenhower elnökkel beszél.

Es a legnagyobb csodálkozással hallja, hogy Ike már mindenről tájékozva van.

Irta: Alex Mav

szüntetésére. Jó gondolat nagyhatalom van, amely erre volt ugye, Mirja?

— Igen, elnök elvtárs, remek gondolat volt.

Közben hideg fut végig a hátán, akárcsak az előbb, miközben a jegyzéket írta. Hiszen ez ultimátum — gondolja magában.

Bulgánin megint idegesen járkal fel-alá a szobában.

— Sietünk kell, Mirja. Mindjárt itt lesz Zsukov. Amióta Berija meghalt, válságos nagyhatalommá nőtte ki magát. Szeretném, ha minden kész lenne, mire megjön. Írd csak tovább, Mirja Teplow... hol is tartottunk?

Es még azon az éjszakán megérkezett Bulgánin levele Eisenhowerhez és a szovjet jegyzék Sir Anthony Edenhez és a francia miniszterelnökhöz, Guy Mollet-hoz. A legveszélyesebb mondat az volt, amelyik a rakétafegyverekről tett említést. Szinte gyújtott. Kellmetlen láncreakciót váltott ki az egész világon.

Londonnak és Párizsnak küldött fenyegetés a rakétafegyverek bevetéséről, komolyan látszik. Csak egy

Charles Ernest Bohlent állmából riasztották fel a kövétség tisztviselői, akik a moszkvai rádiót hallgatták. Tájékoztatták, hogy a rádió szerint levelet küldtek Eisenhowerhez, amelyben közös frontra szólították fel Amerikát az angolok és franciák ellen. De ez még nem minden, ultimátumot küldtek — az oroszok szerint „jegyzéket” — Párizsba és Londonba.

Es most jön a legrosszabb: rakétafegyverek bevetésével fenyegetnek Párizs és London ellen.

Bohlen azonnal intézkedik. — Teremtetek kapcsolatot Washingtonnal. A bosszal akarok beszélni. Nehéz éjszakánk lesz.

Inasának utasítást adott, hogy készítse ki csíkos nadrágját és fekete kabátját. Nem lehetetlen, hogy még az éjszaka látogatást kell tennie a Kremlben.

Cseng a telefon. Washington jelentkezik. Nagyon sajnálják, de a főnökkel — John Foster Dulles-szel — nem lehet beszélni. Régi, rákos bálbántalmat küldtek és kórházba kellett szállítani. Mint ha minden összeeszködött volna ellenük.

Bohlen egy pillanatig gondolkodott.

— Kérem az elnököt. A telefon kattog, s egy perccel később Charles E. Bohlen, Amerika moszkvai követe, Eisenhower elnökkel beszél.

Es a legnagyobb csodálkozással hallja, hogy Ike már mindenről tájékozva van.

Három órával Bohlen telefonhívása előtt, Sherman Adams fellelőzte Eisenhower-t, aki kifáradva a választási küzdelemben, korán ment aludni. Mamie Eisenhower jelentkeztet a telefonnál, aki nem akarta férjét felkelteni, de amikor Adams érsködött, hogy élet-halálról van szó, a világbéke függ a gyors döntéstől, mégis felkeltette az elnököt.

Tudta azt, hogy Sherman Adams, a Fehér Ház szürke eminenciása, Eisenhower személyes tanácsadója, csakis végveszély esetén ragaszkodik ennyire valamihez.

Husz perccel belül együtt voltak mindnyájan. Eisenhower legszűkebb környezete: Hoover, Murphy, Henderson, Boyle...

Sherman Adams mindnyájukat riasztotta, mert tudta, miről van szó.

Eisenhower nyugodtan viselkedett. Atkértette az Adams által napokkal azelőtt elkészített „VII. Tervet”. Az okos Adams, mintha csak megérezte volna, hogy mi fog történni. Majd beszélni kezdett:

— Uram, a Szovjetunió rendkívül idegesen viselkedik. A magyarországi események rossz hatását most másutt akarják levezetni. Nagyon ügyesen manővereznek. A

Az atom- és H-bombák kiadták.

A légi haderő teljes készenlétben áll.

November 5-én hajnalban, Eisenhower a következő jelentést kapta:

„Az amerikai haderő a földkerekség minden bázisán egy órája teljes készenlétben áll. Flotta-egységek a közelkeleti körzetben, a Földközi-tenger környékén és az óceánokon, erősítést kaptak. Négy repülőgépek anyahajó befutott a Földközi-tenger térségébe.”

Curtis Le May tábornok, a H-bombák felügyelője, a következő jelentést küldte:

„12 H-bomba és 30-40 közönséges atombomba, melyeket 12-18 óra alatt bevethetünk, az orosz hadi- és lévegépesítő ipart hosszabb időre, valószínűleg végleg megsemmisíti. A B 36-os repülőgépek 15 ezer kilométer teljesítésre alkalmasak. A pilóták rádió-készenlétben vannak. A B 36-os típusú bombázók alkalmasan a levegőben tartózkodnak, ellátásukat is ott kapják.”

Izrael napok alatt elfoglalta a Szinaj-félszigetet. Izrael, Anglia és Franciaország mégis kénytelenek voltak a világot fenyegető veszély miatt a hadviselést beszüntetni. Hiába bizonyítottuk, hogy a felszítetet az arabok egy Izrael-ellenes támadásra akarták felhasználni, amit a felhalmozott hadianyagok — melyet csakmányaúl ejtettünk — is bizonyítottak. A gyenge Eisenhower és a beteg Dulles megriadtak az orosz fenyegetésektől és a Szinaj-félsziget kiürítésére kényszerítették Izráelt. Izrael nem vehette magát a felelősséget egy esetleges világháború kitöréséért.

A győztes Izraelnek el kellett tennie, hogy a meghódított területeket és ezzel meghódított a közeli békekötés lehetőségéig.

Hazudozás — önvédelemből

Varsói pedagógusok közvéleménykutatást rendeztek, amelynek során azt akarták megállapítani, milyen mértékben terjedt el a hazudozás a gyerekek között és miért hazudnak.

Több mint kétezer iskolagyereket kérdeztek meg, akiknek 92 százaléka elismerte, hogy rendszeresen hazudik. Alig hét százalékuk vallotta, hogy soha nem hazudik.

A hazudós gyerekek vála-

Bulgánin — egyetlenegy kérdésre akarok választást Mennyi időre van szükségünk, hogy eredményt érjünk el, mert ettől függ, hogy az ellenség visszahú- het-e?

Zsukov adta meg a választást — 120 percre van szükségünk.

Bulgánin fel-alá járt a szobában.

Most Zsigarev, a légierő marsallja jelentkezett. Zsukov halkan beszélt vele. Zsigarev kinyitja a magával hozott aktatászkát, kivessz egy iratot belőle és beszélni kezd:

— Szilárd meggyőződésem, hogy néhány héten belül mindkét oldalon rádióaktív köddel feltartóztatni az ellenség repülőerőit.

— Szóval visszahíthatok — morgogja Bulgánin és elnéz a szobában lévő fejfelett.

Amerikai ellenintézkedések

Amerika beavatkozása — mely gazdasági szankciókka fenyegette a három országot — végleg eldöntötte a háborúsorsát. Ennek ellenére a Pentagonban lázas munka folyik. Szakértők tanulmányozták a 18x24 méteres térképet. A Fehér Házból jött utasítás szerint, rádiókészültséget rendelkeztek el.

Az atom- és H-bombák kiadták.

A légi haderő teljes készenlétben áll.

November 5-én hajnalban, Eisenhower a következő jelentést kapta:

„Az amerikai haderő a földkerekség minden bázisán egy órája teljes készenlétben áll. Flotta-egységek a közelkeleti körzetben, a Földközi-tenger környékén és az óceánokon, erősítést kaptak. Négy repülőgépek anyahajó befutott a Földközi-tenger térségébe.”

Curtis Le May tábornok, a H-bombák felügyelője, a következő jelentést küldte:

„12 H-bomba és 30-40 közönséges atombomba, melyeket 12-18 óra alatt bevethetünk, az orosz hadi- és lévegépesítő ipart hosszabb időre, valószínűleg végleg megsemmisíti. A B 36-os repülőgépek 15 ezer kilométer teljesítésre alkalmasak. A pilóták rádió-készenlétben vannak. A B 36-os típusú bombázók alkalmasan a levegőben tartózkodnak, ellátásukat is ott kapják.”

Izrael napok alatt elfoglalta a Szinaj-félszigetet. Izrael, Anglia és Franciaország mégis kénytelenek voltak a világot fenyegető veszély miatt a hadviselést beszüntetni. Hiába bizonyítottuk, hogy a felszítetet az arabok egy Izrael-ellenes támadásra akarták felhasználni, amit a felhalmozott hadianyagok — melyet csakmányaúl ejtettünk — is bizonyítottak. A gyenge Eisenhower és a beteg Dulles megriadtak az orosz fenyegetésektől és a Szinaj-félsziget kiürítésére kényszerítették Izráelt. Izrael nem vehette magát a felelősséget egy esetleges világháború kitöréséért.

A győztes Izraelnek el kellett tennie, hogy a meghódított területeket és ezzel meghódított a közeli békekötés lehetőségéig.

jelentettek előre semmit a támadásról. Még hírszolgálatunkat is megtévesztették hamis jelentésekkel...

Hosszabb csönd következett. Churchill gondolkozott. Aztán megszólalt mély, fáradt hangon:

— Idehallgasson, Ike. Mi megfogadtuk az amerikai tanácsot ezzel a Nazzserrel kapcsolatban. És mi lett belőle? Emlékszik még a szejzi zóna kiürítésére? Csapás volt Anglia számára. En nem fogok interválni Edennel. Sorry, Ike, de ezt a szivességet nem tehetem meg magának.

Bulgánin nem tud határozni

Nikolaj Alexandrovics Bulgánin nem blöffölt, amikor a rakéta-fegyverekről beszélt. Azon az éjszakán nemcsak Zsukov volt az egyedüli, akivel tanácskozott. Hívatta Ivan Szeptanovics Konyev marsallt is, a szovjet hadsereg vezérkari főnökét.

Bulgánin elvtárs — mondta Zsukov —, nem elég, ha csak veünk beszéd meg a dolgot, a szakértőket is meg kell hallgatni.

Odament Bulgánin írásztalához és felhívta a hadügy-minisztériumot.

Küldjétek Mitrofan Ivanovics Nedelint és Pábel Fjodorovics Zsigarevet. A Kreml

ben várjuk őket, további Bulgáninnal.

0.30-kor megérkezett Nedelin marsall, a tüzérség parancsnoka, aki elmagyarázta, hogy a „103” számú rakéta H-bombával ellátva, 1600-3600 kilométeres körzetben működhet. Egyetlen H-bombás rakéta elegendő Párizs elpusztítására, Londonhoz három rakéta szükséges. A baltikumi támaszpontból London és Párizs felé 17-19 percre van szükség. A Murranszról Washington és New York felé kilőtt rakéta 78-90 perc alatt éri el célpontját...

Csak egy dologra vagyunk kíváncsi — mondta

Az atom- és H-bombák kiadták.

A légi haderő teljes készenlétben áll.

November 5-én hajnalban, Eisenhower a következő jelentést kapta:

„Az amerikai haderő a földkerekség minden bázisán egy órája teljes készenlétben áll. Flotta-egységek a közelkeleti körzetben, a Földközi-tenger környékén és az óceánokon, erősítést kaptak. Négy repülőgépek anyahajó befutott a Földközi-tenger térségébe.”

Curtis Le May tábornok, a H-bombák felügyelője, a következő jelentést küldte:

„12 H-bomba és 30-40 közönséges atombomba, melyeket 12-18 óra alatt bevet- tünk, az orosz hadi- és lévegépesítő ipart hosszabb időre, valószínűleg végleg megsemmisíti. A B 36-os repülőgépek 15 ezer kilométer teljesítésre alkalmasak. A pilóták rádió-készenlétben vannak. A B 36-os típusú bombázók alkalmasan a levegőben tartózkodnak, ellátásukat is ott kapják.”

Ráv Kuk- emlékkiállítás a jeruzsálemi egyetemi könyvtárban

— Az Új Kelet jeruzsálemi tudósítójától —

Avráhám Jicchák Kuk az „utban lévő zsidó állam” korszakának nagy egyénisége volt. Akik a második világháború utáni korszakban és a jussuknak az angol nyomtatás elleni harca idején már itt éltek, ugyszólván világszemléleti különbség nélkül nagyra becsülték. Ellenfelei tulajdonképpen engem is hozzá közel álló, de vallási kérdésekben szélsőséges körökből kerültek ki.

Most, születése 100-ik évfordulóján a jeruzsálemi egyetemi könyvtárban a közoktatásiügyi miniszterium közreműködésével emlékkiállítást rendeztek, amelyen főként a nagy vallási és szellemi tekintély irodalmi alkotásai, nyomtatásban már megjelent művei és gazdag kéziratok hagyatékának értékes és jellemző darabjai kerültek bemutatásra.

LITVANIATÓL JERUZSALEMIG

1865-ben Litvániában született Ráv Kuk. Fiatal éveit a kelet-európai zsidó tudományosság meleggályába eresztették szellemi érdekoldése gyökereit. Híres volt a hagyományos tanokban való rendkívül tájékozottságáról s arról, hogy a hagyomány gondos őrzése mellett hajlandó volt eseményeket és jelenségeket önálló gondolkodásmóddal megítélni. Litvániai, lettországi rabbiszékeket töltött be, de a század eleje már Jaffán találja, ahol a második alij-jahullám uttoróival együtt, ha nem is azonos szellemi alapon, kapcsolódik be az új zsidó életformák megteremtésébe.

Ráv Kuk élénk figyelemmel fordul a zsidó megújulás erőfeszítése felé. Már 1909-ben megenged, vitán felül álló rabbinius tekintéllyel, bizonyos mezőgazdasági tevékenységet éppen a smita évben is. Módszere, hogy újítását éppen a legmélyebben hagyományhű tekintélyek döntése alapján helyezi, megdönthetetlen logikával és teológiai-jogi érveléssel. Az első világháború idejében néhány évet Svájcban, St.-Gallenben és Londonban tölt, aztán ismét visszajön az országba. 1919-ben Jeruzsálembe települ meg és ettől az időtől fogva a nemrég szervezett

áskenázi országos főrabbi tisztségét tölti be.

ÚJ IDOK

A cionizmus és Anglia kapcsolataiban ebben az aránylag békés korszakban szárnyalt bontogatója Erec Jiszráelban az új, határozott autonómia tőreköző zsidó társadalom. Am nemcsak az arabokkal és az angolokkal vannak ne-

suv egyik-másik tragikus napján milyen határozottan, bátran, büszkén szállott szembe Ráv Kuk azokkal a vezető angol szemlélyiségekkel, akiket a jussu védelmének morális köteleztségére felhívott. Az angol főbiztos helyettesítő kormányfőtitkár kézfogását utasította vissza egy alkalommal, mert ezt a kolonális elnyomást alkalmazó főtitkárrel azzal vádolta, hogy kezét az arabok által kiontott zsidó vér szennyezi. Védelmet adhatott volna, de azt politikai okokból elmulasztotta, mondotta Ráv Kuk az angolnak, s ezzel zsidók életéért lett felelős.

Mindezek a jelenségek, események kidomborodnak a kiállítás anyagából is, amelyet rendezői ügyes technikai módszerrel szerveztek meg, s amelyeknek érdeklődő látogatója egy nagy ember szellemi hagyatékának szép maradványaival találkozik.

MAROSVÁSÁRHELYTŐL ERSEKÚJVÁRIG

Ráv Kuk azonban a mindennapi itteni élet és a elmélyült elméleti teológiai alkotás mellett a külföldi vallási élet irányításában is részt vett. Hatóköre óriási. A világ ugyszólván minden tájáról fordulnak felé kérdésekkel, döntést váró problémákkal.

A kiállítás anyagából kiténik, hogy Marosvásárhelyről és Ersekújvárról is fordultak a két világháború között a jeruzsálemi főrabbihoz, aki e távoli hitközségek ügyében is döntést hozott.

BUSZKE

SZEMBENALIAS AZ ANGOLOKKAL

A korábban barátságos arculatú mutatós angol hatóság mindinkább a kolonális elnyomást alkalmazó kezdő zsidó településsel szemben. Az arabok túlzó nacionalista mozgalmai kezdenek kibontakozni. Arab terroristák támadnak meg zsidókat, akik még nem alakították ki hatékony önvédelmüket. Kénytelenek a lényegében véve ellenséges angol hatóság védelmére is igénybe venni.

Még ma is legendászerű módon emlegetik, hogy a ji-

Ráv Kuk

A „Gy... Tize gyán

Három voltunk alapköte is előttr hított rös turt tek, ut radt viz éjláti fozet út a dél-Neg nek köz telepre. egy bul legyalul tisztított semmi kor — gözött

Irréal díszítet ünnepeklantian falu, k kozták „dias” h kősvata sem jár dégek kövő, ha hosszú kora feji mogi szárositását szemlére majd fe zeteit fe mondott sivatag szavertévat.

Kideri „pusztáh”, „Chárszlat háro te üzemban. 15 tessel f bányászó „flint”-a fonimátá lep; a k választó mence, téglahez anyagot

NAPI IS NYERS — 16 „flint”-a lógusok Ramon-k kibányász huzdó e Politzer igazgató eladási o egyben a Ez az er tartalmu gyártás a Hibája lék vasat hoz hogy nyokat, s sen készni kell vonni

— A V ugynevez eljárással az apróra 1500 celsi mencebe mint a re tos alapa „Chárszlit” mitott ny gozza fel. nagy ipar szágban a Chárszá Námán és exporta

— Az éb behelyezés portálunk agyagot — Több e sorban Ol átvévünk. potban k mint feldo leg a világ tonánként előtt indító gyártást a próbütem lan volt. 9 tésre váro mozódot ha a napi lést vesszül el vagyunk gal.

— A gy é EVI EGYM KIVITELB — A gy 40 ezer ton amelyből 8

A „Chárszit” felavatta új üzemét:

Gyártelep a Rámon-katlanban...

Tizenöt millió fontba került a negevi kőzetek feldolgozását szolgáló gyár — Tizenhat millió tonna „flint-agyag”, a samott-tégla alapanyaga bányászható ki a Dél-Negevben

Három évvel ezelőtt jelen voltunk a Rámon-katlan gyár alapkövetési ünnepségén. Ma is előtünk van a kép: a meghívott vendégek egy sor vörös turista autóbusszal érkeztek, uttalán-utakon, kiszáradt vízmosásokon át — az éjszakai fűtről letérve nem vezet út a kősvatagban — a dél-Negev sziklarengőtegeinek központjában lévő gyártelepre. Nem is gyártelepre: egy bulldozerekkel elsimitott, legyalult, a sziklaktól megfeszített kis térségre, ahol semmi más nem állt még akkor — a felszított, felobozott díszművelvényen kívül...

Irreálisnak tűnt a fenséges díszlet tővében megrendezett ünnepély: a mély, lakatlan katlant körülölelő, függőleges falu, kopár hegyek csak fokozták a szertartás „szinpadias” hatását. „Gyár, itt a kősvatagban, ahol a madár sem jár?” — ez volt a vendégek kétkedő mosolya meg a hallgatva a szónokok hosszú sorát, köztük az akkori fejlesztési miniszter, Al-mogi szavait: „A Negev iparosításának egyik fontos láncszeme ez a helyen épült majd fel a Rámon-katlan kőzetfeldolgozó gyár” — mondotta és a hegyek, a kősvatag néma statisztái, visszaverték a hangszórók szavát.

Kiderült, hogy nem volt ez „pusztába kiáltott szó.” A „Chárszit Vöhol Zách” vállalat három év alatt felépítette üzemét a Rámon-katlanban. 15 millió font befektetéssel felépült a környéken bányászott kova-tartalmú „flint”-agyag feldolgozását, finomítását szolgáló gyártelep: a kőzet vastartalmát le választó üzem és az égető kemence, amelyben a samott-tégla-hoz szükséges nyersanyagot égetik ki.

NAPI 120 TONNA NYERSANYAG

— 16 millió tonna nyers „flint”-agyag fekszik, a geológusok becslése szerint, a Rámon-katlanban, a könnyen kibányászható, a felszín alatt húzódó erekben — mondja Politzer Dov, a „Chárszit” igazgatójának tagja, az eladási osztály vezetője, aki egyben a gyár szövegírója is. Ez az erősen kova és kvarc tartalmú nyersanyag az üveggyártás egyik alapanyaga is. A hibája az, hogy két százalék vasat is tartalmaz és ahhoz hogy tűzálló gyártmányok, samott-tégla készítésére használható, előbb ki kell venni a kőzetből a vasat.

— A vas leválasztása az úgynevezett „magnetikus” eljárás során történik. Ezután az apróra zúzott anyag az 1500 Celsius fokra hevített kemencébe megy, ahonnan már mint a refraktorikus ipar fontos alapanyaga kerül ki. A „Chárszit” a kiégett, finomított nyersanyagot nem dolgozza fel. Feladata: ellátni a nagy iparvállalatokat az országban (Fönícia üveggyár, a Chárszit, a Chászín-Es, a Námán kerámiaipar, stb.) és exportálni.

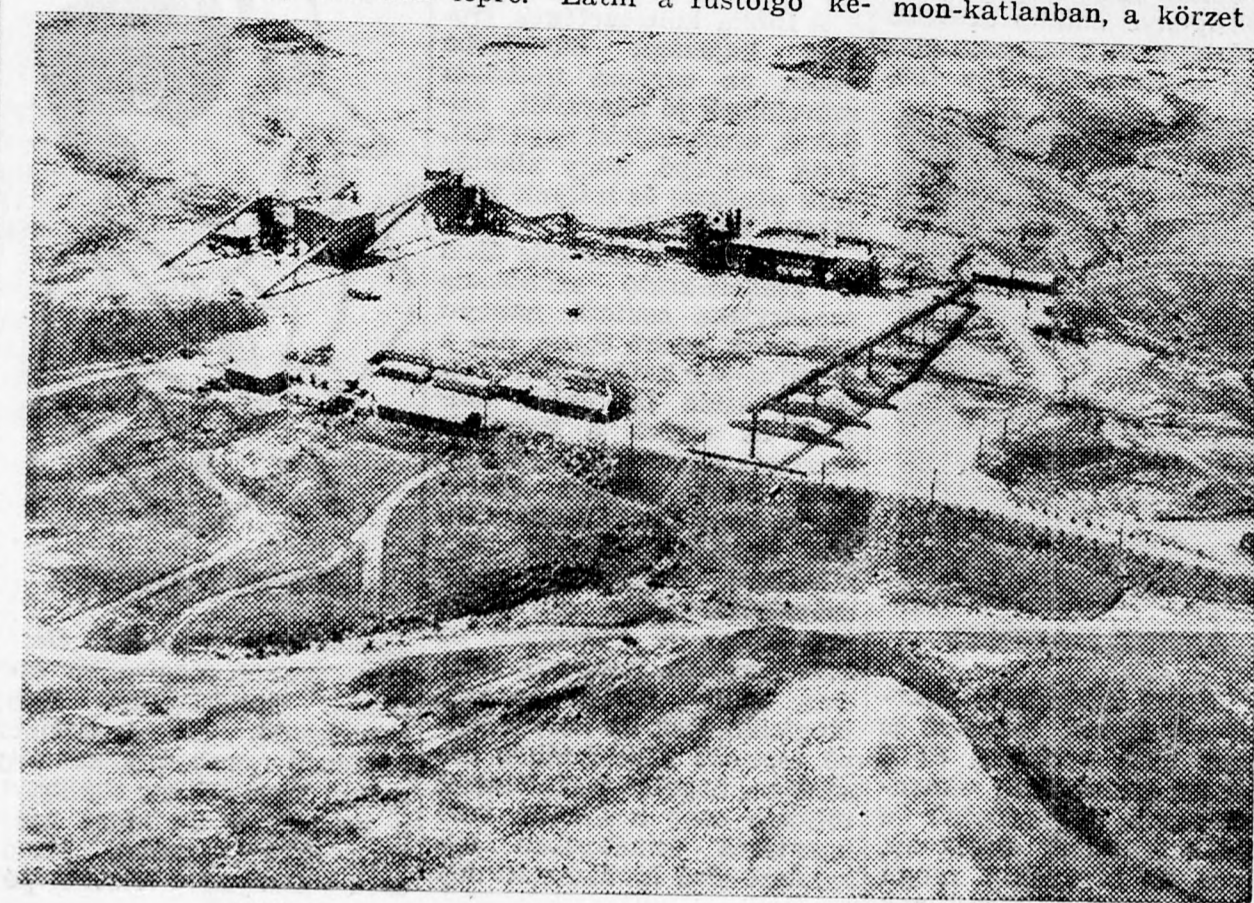
— Az égető kemence üzembehelyezés előtt is már exportáltunk a negevi „flint”-agyagot — folytatja Politzer. — Több európai ország, elsősorban Olaszország volt a főátvevőnk. De kiégett állapotban kétszer annyit ér, mint feldolgozatlanul. Jelenleg a világpiacon ára 38 dollár tonnánként. Hat hónappal ezelőtt indítottuk meg a próbagyártást a kemencében és a próbüzemeltetés kifogástalan volt. 9 ezer tonna kőzet megégetésre váró nyers kőzet halmozódott fel az idő alatt és ha a napi 120 tonnás termelés vesszük alapul, egy időre el vagyunk látva nyersanyaggal.

ÉVI EGYMILLIÓ DOLLAR KIVITELBŐL

— A gyártási tervünk évi 40 ezer tonna égetett „flint”, amelyből 80 százaléka ex-

portra megy majd. Eddig a kiégett állapotú nyersanyagból 100—150 ezer dollár forgalmazunk évente. Az égető kemence üzembehelyezésével jövőre már elérjük az évi egymillió dolláros kivitelt. Jelenleg hat állammal folytatunk tárgyalásokat — köztük a nagy felvevőjű Németországgal és Japánnal — és a Dél-Afrikával folytatott éles versenyt ellenre, reméljük sikerülni fog meghódítani ezeket a piacokat.

Politzer Dov (46) 1941-ben

A gyártelep — madártávlatból

alijázott Budapestről. Sok évi katonáskodás után éppen az itt a Desánim vegyipar vezetője, majd a dimonai Kitan-gyárát indítja be. 1963-ban került a „Chárszit Vöhol Zách” igazgatóságába.

— Milyen kihatással van a gazdasági válság, a „mitun” a gyár életére? Voltak elbocsátások? — kérdezzük.

— Nálunk nem voltak leépítések, ellenkezőleg: növeltük az alkalmazottak létszámát. Jelenleg 100 főnyi személyzettel dolgozunk, ebből 70 ember a termelésben van foglalkoztatva. Az új gazdasági politika kihatásaként egy pozitív jelenség mutatkozik: megjavult a munkamorál. Emelkedett a termelés! A munkások sokkal komolyabban végzik munkájukat, mint ezelőtt. A gyártási problémák eddig hidegen hagyták őket: ma aktív segítőtársak a problémák megoldásában. És ez az örvendetes tény, az izraeli munkaviszonyok javulásának előjele...

„MAGYAR” A MŰSZAKI VEZETŐ IS...

Még egy „magyarral” beszélgettünk a gyártelepen tett látogatásunkkor: Pollacsek Reuvén (Róbert), a 39 éves műszaki vezetővel. Két évvel ezelőtt került le a Rámon-katlanban épülő telepre, a gyár szerelését végző Allis-Chalmers cég mérnökének asszisztenseként. 10 évvel ezelőtt telepedett le a Negevben. A Foszfat-műveknél dolgozott, majd Szomban munkavezető, később a Negev-kutató Intézet technikus.

— Akkor kerültem le ide, amikor a telepen megkezdődtek a szerelési munkálatok — mondja. — Jó érzés látni, figyelni, ahogy napról-napra fejlődik, épül a gyár és végül termelni, dolgozni kezdenek a gépek. Érdekes a munkafolyamat is: minden gépesítvan van. A munkás nem fog lapátot a kezébe és jóformán csak a gépek ellenőrzése, karbantartása a feladata. A billenő teherautókkal érkező nyers kőzet futószalagon gördül fel a zuzdába, onnan a magnetikus leválasztó toronyba, ahol a vasoxidot kivonják belőle. Egyébként az az anyag sem megy veszendőbe: a kerámiai ipar felhasználja. A kemencében kiégett

„flint-agyag” a hűtőtoronyba kerül, ahonnan, megint csak futószalagon, most már apró preselt kavics formájában hull le a gyűjtőbe, a szállításra váró nyersanyag-heggyekre.

Pollacsek Reuvén átlagosan 8—900 fontot keres havonta. „Ez a tulorák számától is függ” — mondja. Fent lakik Micepe-Rámonban, a Jeruzsálemi éghajlatu, magasan fekvő városkában.

— Onnan látni a gyártelepre. Látni a füstölgő ké-

letételi ünnepségen is résztvettek.

A „diszlet” azóta sem változott: a kopár hegykoszoru néma tanuja a szertartásnak. A tér központjában megint csak ott áll a feldisztat emelvény. Mikrofonok, amelyek elé sorba járulnak a szónokok, üdvözlő beszédek elemzésére.

Jisráél Ilán, a „Chárszit” igazgatója, az üzemi bizottság vezetője, a Micepe-Rámon-i munkásosztály titkára és végül Jehuda Sári, fejlesztési alminiszter.

— A Negev iparosításának egyik fontos állomásához érkezünk el ma, amikor a Rámon-katlanban, a körzet ter-

mészeti kincseinek kihasználására épült gyár megkezdte működését — mondotta többek között.

A kopár hegyek, akárcsak három évvel ezelőtt, visszahangként verik vissza a hang erősítő hangjait. Ami mégis megkülönbözteti a mai ünnepélyt a három évvel ezelőttitől: az üdvözlő beszédek a gépek dübürgése festi alá.

Monoton zene ez. Mégis szebben hangzik a fülnek, a „mitun” nehéz napjaiban, minden ékes szóvirágnál, ötletes szónoki fogásnál...
Boros György

NEMZETKÖZI KERÁMIA-SZEMINÁRIUM EJN HOD MŰVESZTALUBAN

Hat hétig tartó nemzetközi kerámia-szeminárium és az utána megrendezett kiállítás a napokban fejeződött be.

Genia Berger, az ismert festőművész és kémikus, a szeminárium kezdeményezője, a következőket mondotta:

— Új életre fakadt az ósrégi művészet, a kerámia mind nagyobb tétet hordoz a modern építészeti irányzatban. Résztvettem az elmúlt évben Ausztriában a nemzetközi kerámia-szemináriumon. A különböző országok művészeivel való együttlátás, az eszközök és módszerek felcserélésének hatására fogantott meg bennem az elhatározás: Izraelben is rendezni meg hasonló nemzetközi összejövetelt. Hazatérve ismertem meg a gondolat- és tapasztalatcsere művészi hasznát, s tervem széles-

körü megértésre talált. Megvalósításához a közoktatási, a külügyi, az ipar- és kereskedelmi, valamint a szünügyi minisztérium anyagi és erkölcsi támogatását, s természetesen Ejn Hod művészeti vendégszeretettét nyújtotta.

A hathetes nemzetközi összejövetelen külföldről hat, tőlünk pedig öt, valamint kilenc ejn-hodi „bennszülött” kerámikus dolgozik együtt, ki-ki saját egyéni tapasztalatait és hazájának művészetét ismertette. A témát mindenki egyénileg, szabadon választja meg. A hat külföldi művész: két japán (egy nő, s egy férfi), svéd, cseh, jugoszláv és osztrák, akik értékes egyéni művészetükkel emelték a szeminárium színvonalát, s akikkel valóban mindnyájunknak kellemes volt együttműködni.
(leitner)

GROSZ ELIEZER KIADASABAN MEGJELENT A

magyar - héber szótár

33-IK FÜZETE.

Az eddig kiadott füzetek már 32.000 szót tartalmaznak. Kapható (az előbbi 31 füzet is) minden újságárúsnál, az UJ KELET megbízottainál és GROSZ ELIEZERNEK, P.O.B. 4127, TEL-AVIV.

ARA: 1.- FONT

Egyidejűleg megrendelhető az igeragozási függelék.

NAPRÓL - NAPRA

A földművelésügyi miniszter perui látogatásának furcsa visszhangja

A Hácófe, a Nemzeti Válásos Párt lapja részleteket közlött egy Peruból érkezett levélből, amelyet az államelnök címére küldtek. A levelet egy lengyelországi, Lima-ban, Peru fővárosába évtizedekkel ezelőtt kivándorolt zsidó írja, aki Gvati miniszternek a szombat megsértését veti a szemére perui látogatása idején. A levélből vesszük az alábbi részleteket:

Nagy örömmel vártuk az izraeli miniszter látogatását, de ez az örömmünk csak hamar a lehangoltságnak adta át a helyét az itteni zsidóság körében. A lapokból ugyanis Gvati miniszter másnap, szombati program járól értesültünk. A programban szerepelt többek között egy zárdai iskola meglátogatása, egy mezőgazdasági iskola és egy Lima közelében lévő nagy tyúkfarm megtekintése és az inkák városából fennmaradt archeológiai leletekhez való ki-rándulás.

Az itteni zsidóság szemében, de ugyancsak a keresztények előtt is egy izraeli miniszter a zsidó néphagyományait is megtestesíti és a világ úgy tudja,

hogy a szombat számunkra megszentelt nap, amelyen semmiféle munkát, de utazást sem bonyolít le az igaz zsidó. Figyje el az államelnök úr — folytatja a levélíró — hogy a keresztény népek is sokkal inkább becsülnék bennünket, ha azt látnák, hogy a vallás és a hagyomány előírásainhoz ragaszkodunk.

Nem sokkal sebez lett volna, ha a miniszter azon a szombati napon az itteni zsidósággal veszi fel az érintkezést és többek között a szombati istentiszteletre is ellátogat? Magatartásával rendkívül rossz hatást gyakorolt a miniszter nemcsak reánk, de a zsidó ifjúságra is, amelyet a zsidó úton vezetői amúgy is nagy erőfeszítésünkbe kerül itt kint a galut országában.

A lap által a miniszterükhöz intézett kérdésre a miniszter szövegíróje azt a választ adta, hogy limai tartózkodását a miniszternek utolsó percben erősen le kellett rövidítenie és így a túlzó programnak csak úgy tehetett eleget, ha egy részét szombaton bonyolította le.

Nem vagyunk azonosok

Von Horn generális legutóbbi közzétett könyvében, mint megirtuk, nyíltan megmondja, hogy nem szeret bennünket. Amit még ezenkívül mond az valószínűleg az életében nem nagy sikert és elismerést aratott tábornok kissé zavaros agyának a szüleménye. Számunkra persze Von Horn generális önvallomása nem sok újat mond. Már annak idején, amikor Hammarskjöld hozzánk elküldte, tudtuk, hogy nagyon kiformátu emberrel állunk szembe, akit a svéd hadsereg vezetői azért ajánlottak olyan melegen az UNO felügyelőkar vezetőinek, hogy a békétlenkedő, garázdakatonatisztól legalább egy előre szabaduljanak. Ecélből még arra is hajlandók voltak hogy az alacsony-rangu tisztet egyik napról a másikra generálissá léptessék elő.

Egyes izraeli diplomaták mostani utólagos elbeszéléseiből egyébként is meggyőződhetünk róla hogy a svédek nemcsak ma, de ak-

kor sem azonosították magukat vele. Egy izraeli diplomatához Stockholmban való tartózkodása idején egy fogadáson egy magas-rangu svéd diplomata minden előzmény nélkül ezzel a kérdéssel fordult: „Sok bonyodalmat okoz-e önöknek Von Horn tábornok?” És mikor az izraeli diplomata mosolyogva igennel válaszolt, az illető még hozzátette: „Nem csodálkozom rajta. Jól ismerem őt. Egyszerűen nem tudtak vele itthon mit kezdeni és ennek köszönhetik önök mindazt a galibát, amit Izraelben okoz.”

A magas-rangu svéd diplomata azután még ezt mondotta: „Meg kell mondanom, őszintén, hogy Von Horn az ostoba emberek prototípusa, aki még életében egyetlen helyen sem tudott békésen meglenni. Ezért az a kérésem van önökhöz nyugodtan adja tudatára kormányának, nehogy Istent őrizz, őt velünk, a svédek néppel azonosítsák!”

A zsidó rendező „hechserje”

A lap hasábjain már megemlékezünk arról, hogy a híres bajorországi Oberamer gau községben tíz évenként előadásokra kerülő passió-játékok körül zavarok vannak, mert egyrészt az egyházi hatóságok, másrészt a község vezetői bizonyos változásokat követeltek a szövegekben.

Az oberamer gauai játékok Krisztus megfeszítésének történetét állítják a nézők elé és a száz év előtt egy dominikánus szerzetes által írt szöveg reneteg zsidóellenes kitéttel tartalmaz. Az egyházi hatóságok a tavalyi ekumenikus szinhat által kibocsátott „Zsidó okirat” alapján, a község előjárósága pedig valószínűleg a külföldi országokból Oberamer gauba ellátogató liberálisabb felfogású turisták kedvéért ragaszkodik a szöveg-változtatáshoz.

A passió-játék szereplői tiltakoztak az antiszemita kitételek törzése ellen, mire Joachim Schweighoffer, aki a játékok keresztény rendezője, tiltakozása jeléül lemondott a rendezésről. A dolog, ennek következtében, a világsajtót is foglalkoztatni kezdte és ez kissé meghökkentette a bevételre spekuláló szereplőket és természetesen a falu vezetőiséget is.

Az oberamer gauiak gondoltak egy merészet és rendkívül szerencsés meg-

oldást találtak ki, amely esetleg a passió-játékok jóvedelmét a többszöröseire növelheti. A község vezetője B. Epsteinhoz, a fiatal angol szinpadí rendezőhöz fordult, aki a szerény liverpooli beatnik-együttest is világhírhez segítette.

A zsidó Epsteinnal amiatt is jó fogást csináltak az üzleti szellemű oberamer gauiak, mert mint utólag kiderült, ő a keresztény rendezőnél sokkal liberálisabbnak mutatkozott és csak néhány nagyon drasztikus kifejezésnek a szövegből való kihagyásához ragaszkodott, míg a nagyon antiszemita tendenciájú darab jellegét ugyszólván teljesen egészében meghagyta.

A jó üzleti felfogással megáldott zsidó rendező ennek ellenére — vagy talán éppen ezért — nemcsak az Oberamer gauban 1970-ben megrendező passió-játéktól vár nagy üzleti eredményeket, hanem — mint ahogy annakidején a Beatelekkel csinálta, — az oberamer gauai Krisztus-játékkal is végig akarja járni nemcsak Európát, hanem Amerika nagyvárosait is. A hírek szerint, erre fel az oberamer gaui község előjárósága máris 50 ezer belépőjegyet nyomtatott, mert legalább ennyi külföldi vendégre számít 1970-ben.

BÉLYEGSAROK

Közi: BEN ELIEZER

Ujabb izraeli sorozatok a közeljövőben

Izrael a közeljövőben három új sorozattal jelentkezik a nemzetközi bélyegpiacon, amelyeknek témája eddig még nem szerepelt izraeli bélyegeken: az egyik sorozat a közoktatás fejlődésével foglalkozik, a másikat az Izraeli Múzeumnak szentelték, a harmadik pedig Chagall festményeit mutatja be.

Az első sorozat célja az, hogy emelje az oktatás színvonalát a lakosság legszélesebb rétegei körében és ezzel egyidejűleg közelebb hozza az ifjúságot a bélyegyűjtéshez. A Múzeum és Chagall-sorozatot a Jeruzsálemi Izraeli Múzeumban található művészi értékek, illetve Chagall alkotásait mutatja be. A postától nyert információ szerint a Chagall-sorozat különböző darabjai egyenként fognak megjelenni, művészi kivitelezésű „első napi borítékokon”. A postai igazgatóság azt is elhatározta, hogy külön emlékbélyegeket bocsát ki a két év múlva megrendezendő nemzetközi bélyegkiállítás alkalmából.

A posta statisztikai jelentése szerint az állam fennállása óta 1966 március 31-ig kibocsátott izraeli bélyegeket a következőképpen osztanak meg: 306 rendes, illetve emlékbélyeg, 36 repülőpostabélyeg, 20 portó és 4 szolgálati, összesen 366 bélyeg. A fentiekben kívül öt emléktábla is megjelent. A postai minisztérium jelentése hangsúlyozza, hogy egyes bélyegekből csak néhány tizedez példányt nyomtattak, másokból pedig több milliót. — Az 1965-66-os év folyamán negyven alkalommal használtak különleges bélyegzöket fontos közéleti események alkalmából. Ugyanakkor 8 különböző propaganda-bélyegzöt is használtak, mint például a „Dohányozz kevesebbet — élj tovább” szövegűt.

A spanyol polgárháború harmincadik évfordulója — cseh és keletnémet bélyegeken

Az 1936-37-es véres spanyol polgárháborút két kelet-európai ország örökölte meg. Így Kelet-Németország

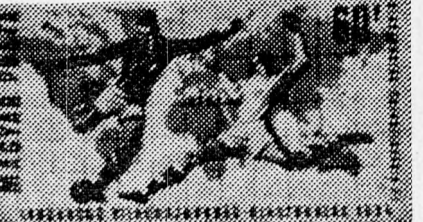

ban hat bélyegből álló sorozat jelent meg, amely érdekesebb a valóságból vett képeket ábrázol a spanyol polgárháborúról. A bélyegeket „premier plan”-jában a polgárháború egyes parancsnokai, köztük Willi Bredel, Hans Kahle, Hans Beimler, Artur Belker, Hans Marchwitza, Heinrich Ráv láthatók. — A fentemlített az antifasiszta seregek, illetve a Thaelmannról elnevezett német hadosztály parancsnokai voltak. Ebben a harcban a világ minden részéről, köztük Palesztinából is, számos zsidó harcolt és esett el. — Ezeknek emlékére nemrégiben az életbenmaradtak nagyszabású emlékműpályát rendeztek Izraelben. Az egyik bélyegen a kommunista szocialista himnusz, az Internacionale hangjegyei láthatók, egy másik pedig — barikáddal a háttérben — utcai arcot ábrázol, felette a szabadságharcosok híres női vezérének, Dolores Ibaruri La Passionaria-nak a jelszavával: „No pasaran”, ami magyarul annyit jelent, hogy „nem fognak átjutni”. A bélyeg az élő színekben mutatja be a nagy antifasiszta harcot.

A labdarúgó világbajnokság emlékbélyegei

A Londonban a nyáron megrendezett labdarúgóvilágbajnokság alkalmából, számos

ország különleges bélyegeket, illetve sorozatokkal emlékezett meg erről az eseményről. Így a vendéglátó Anglia három bélyegből álló sorozattal jelentkezik, amelyek különböző, a futballpályáról vett jeleneteket ábrázolnak. Később még külön „győzelmi bélyeg” is kiadtak, amikor Anglia megnyerte a világbajnokságot. A kiváló labdarúgó válogatottal rendelkező Magyarország is

külön sorozattal emlékezett meg erről az eseményről. A sorozat kilenc bélyegből áll. Az első Jules Rimet portréja látható. Mint ismeretes, a francia Jules Rimet volt a FIFA, a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség első elnöke és a világbajnokság járó kupa az ő nevét viseli. Egy másik bélyeg Anglia térképét ábrázolja, rajta külön megjelölve azokat a városokat, amelyekben a világbajnokság mérkőzéseit játszották. A többi hét bélyeg az eddigi hét világbajnokság döntő mérkőzéseit ábrázolja: 1930: Uruguay — Argentína 4:2; 1934: Olaszország — Csehszlovákia 2:1; 1938: Olaszország — Magyarország 4:2; 1950: Uruguay — Brazília 2:1; 1954: Nyugatnémetország — Magyarország 3:2; 1958: Brazília — Svédország 5:2 és végül 1962: Brazília — Chile 3:1.

Gyermek — bélyegtervezők versenye Angliában

Angliában december elsején jelenik meg a karácsonyi emlékbélyeg. Az angol postai igazgatóság tervezési versenyt írt ki 5 éven aluli gyerekek számára és eddig közel ötezer, gyerekek által készített bélyegtervezet futott be. A posta igazgatóságának jelentése szerint, számos gyerekek számára és eddig közel ötezer, gyerekek által készített bélyegtervezet futott be. A posta igazgatóságának jelentése szerint, számos gyerekek számára és eddig közel ötezer, gyerekek által készített bélyegtervezet futott be.

Romániai bélyegujdonságok

A nyár vége felé új sorozat jelent meg Romániában, amelyen a bukaresti Nemzeti Múzeumban kiállított híres festményeket ábrázolja. Többek között ott vannak Greco és van Eigh festményei. Mint ismeretes, Jean van Eighot és testvérét, Robertet tartják az olajfestmények őskori technikája felújítóinak. Ott vannak a múlt század derekán élő híres francia festő, Daumier politikai satíra-jellegű művei is.

Énekes madarak — román bélyegeken

Nemrégiben szép kivitelezésű, nyolc bélyegből álló sorozat jelent meg Romániában, amely az ott található

különböző énekes madarakat ábrázolja. A bélyegek mérete 33x48 mm és azok színe egyezik a szóbanforgó madarak természetes színével.

Picasso képe a hasonló témájú cseh bélyegen

Csehszlovákia annakidején 2300 önkéntessel vett részt a polgárháborúban. Közöttük többszázán életüket vesztették a harcok során. Emlékküvre most speciális emlékbélyeg jelent meg, amely Picasso egyik, jelenleg a new-yorki múzeumban található

Breton, Gide, Maurois, Spire, Malraux: (II.)

Az André-quintett jelentősége az újkori francia irodalomban

Irta: Naschitz Frigyes

Maurois (azelőtt Herzog), a 81 év előtti születését követő héten, Ábrahám szövetésébe való felvétele napján lett André. Már fiatalon annyira megejtette Salomon király zoltárának bölcs aláírata, hogy 12 éves korában franciára fordította azokat. Fényérzékeny, főleg kortörténeti háttérű biográfiai megírásának szentelt hosszú és termékeny élete folyamán gyakran kimutatott zsidó életközvetlensége azóta sem tompult, bár lényegtudatú közlésigénye inkább szűkebb kultúrkörének kimagasló alakjaira szorítkozott. Így töb-

ANDRÉ MAUROIS

be között kikémlte George Sand, Byron, Voltaire és Proust lelki vérvékét és a róluk írt színvonalas, oknyomozó esszéi, egy nézetek és küldetések iránt fogékony, gúnyos, de klasszikus rangú író eszméltető költészetének egy-egy mérföldkővet jelzik.

Maurois 80 éves születésnapján ajándéka az volt, hogy meglepte a világot Balzac életével foglalkozó magnum opus-ával, amelyet irodalmi finommechanikával tökéletesített ábrándokai bravur-jelmeze. Maurois, a Francia Akadémia tagja, stendhali illetékességgel, 600 oldalon keresztül végigkíséri Balzacot ábrándkergetése életútján. Rodin egy darabból vajt márványba inkarnálta a megszállott romantikus író alakját, Maurois viszont életre keltette a 19-ik század önmagában is regényhőst megsemmisítő Dantéját.

Érdekes Mauroisnak a zsidók által a francia irodalomra gyakorolt hatásról alkotott véleménye. Szerinte a je lentőségre szert tett írókat két csoportba kell osztani. Az elsőbe azokat, akik olyan országokból származnak, amelyek elzárkóztak a zsidók egyenjogúsítása elől és a kirekesztésből támadt konfliktusanyag képezi műveik háttérét és alaphangulatát. A vérszomszok drámáját is több nyíre ők dolgozták fel.

Ilyen André (!) Schwarz-Bart, Manès Sperber, Anna Langfus és más, keletről Párizsba szakadt új-gall. A másikba önmagát sorolja és azokat, akik francia nevelést kaptak és vérségük megtagadása nélkül hozzáidomultak a francia szellemiséghez. Ennek a ténynek a felismerése mellett bizonyos, hogy az asszimilációra hajlamosak tudat alatt ősük jüdaizmusának jellegzetességeit tárolják, amire faji választóvíz vegyészek csalhatatlan pártatlansággal mutatnak rá.

festményét ábrázolja. Ezt a művet Picasso 1937 májusában és júniusában festette és azt a spanyol polgárháborúnak szentelte. A festmény neve — Guernica. Ez egy spanyol városka neve, amelyet a Franco oldalán harcoló náci, illetve német csapatok jóformán teljesen összeromboltak és lakosai közül mintegy kétezret kegyetlenül legyilkoltak. A sza bad világ akkor még nem ismerte a náci igazi arculatát és nem tudta, hogy mire képesek ezek a fenevadak. Így az eset akkoriban hatalmas megrázkóztást okozott szerte a világon. Picasso, aki maga is spanyol

termése a korszellem kereszt metszetét és törekvéseinek feltérképezését vetíti.

Malraux-t valaha Bergronnak hívták, de törzsökös francia származásához nem fér kétség. Apja köztisztviselő volt és a századeleji párizsi

A Biblia költészetének tropusi bujasága búvkörébe vonta az európai irodalom művelőinek jó hányadát, zsidókat, nemzsidókat egyaránt. Nem meglepő, hogy alkotásaik genézise és irányuk fény játéka különböző.

ANDRÉ SPIRE

ösi fohászat. Ennek a vezérlő gondolatnak a jegyében alkotta szebbnél-szebb lírai (Poèmes juifs) és drámai (Samael) oeuvre-jeit...

A 71 éves Malraux az ötödik André, aki ennek az értékezésnek a keretébe kívánczik. A sorrend nem jelent értékelést, mert mindegyik a maga működési területén külön-külön: primus inter pares. Közös nevük ellenére csak annyiban hozhatók közös nevezőre is, hogy más-más működési területen külön-külön: primus inter pares. Közös nevük ellenére csak annyiban hozhatók közös nevezőre is, hogy más-más működési területen külön-külön: primus inter pares.

nemzetiségű, elhatározta, hogy festmény formájában örökíti meg ennek a városnak a katasztrófáját. A képet az 1937 évi párizsi nemzetközi kiállítás spanyol pavillonjában mutatták be először.

Malraux-t valaha Bergronnak hívták, de törzsökös francia származásához nem fér kétség. Apja köztisztviselő volt és a századeleji párizsi

ANDRÉ MALRAUX

kispolgárok csendes életét élte. Annál meglepőbb volt fiának szélesökre hajló természetű. Az egyetemen régészeti tanulmányokat folytatott, ugyanakkor elmélyedt a szanszkrit és kínai nyelvek misztériumába. Mind-azek tananyagot későbbi pályája folyamán hasznosítani tudta.

Eleinte Indokínában archeológiai foglalkozott, de figyelmét inkább az annami (a mai Vietnam) egyik tartományának szociális állapotai költötték le. Az 1884-ben francia fennhatóság alá került területen forradalmat szított, amelynek szellemi vezetője lett. 1926-ban Csáng Káj-sek kantoni kormányának propagandafőnöki tisztét töltötte be, amiről három irodalmi értékű naplója tanuszkodik. A kalandok veszélyeztetik kereső Malraux minden megmozdulását a humánus érdekekben történő hős kiállítás inspirálta és ebben Corneille drámáinak heroikus figuráit lebegtek a szemé előtt. 1933-ban jelenik meg a „La condition humaine” című regény, amelyben

Pilot
MADE IN ENGLAND

A legelterjedtebb készülék.
Az egyetlen az országban
FM rádióval

דע פילום - 46 שנים

פנסיון אנטוס

PENSION ANTOS

Natanja, Dávid Hámelech-u. 11., tel.: 2647.

Könnyű, magyar konyha — orth. kóser.

Minden szobához fürdőszoba káddal, W. C.

Február 28-ig
teljes penzió

NAPI 20.— font
személyenként, minden adóval.
Napi 4-szeri étkezés.
Helyrendelés ajánlatos.

Imi...
— Hon...
— Egyi...
— De o...
— Kréta...
Ugy jár...
mint az a...
jól ismert...
széki bíró...
szemita...
jegyezett...
vallású vo...
evangéliku...
gát. „Aze...
kus volt...
válasz. „...
dett a bír...
„Ha megp...
— felelt...
reformátu...
nem kérd...
neki három...
pedig csak...
na meg, h...
vallását...
En azon...
tem Licht...
szűkebb h...
éppen úgy...
számban, a...
nek hívnak...
pesti szüle...
képpen po...
ban kötöt...
számban.
Imi teh...
giek kalar...
ART E...
Az...
Washing...
csúcskonf...
nök és má...
lamfők köz...
elképzele...
kerral vég...
kozásokat...
ké, amely...
Egyesült...
hadviselő...
patait hat...
vonják, fe...
visszavonu...
ciai mester...
ferencia s...
dolog ront...
az, ha az...
elfogadnák...
Rossz rá...
ténne a ki...
ban, ha be...
az északi...
ták a man...
téléit és...
mek azonna...
ni a komm...
— Sir, e...
vettük a hi...
landó meg...
gyalásokat...
rencia irán...
— Ezt...
megtenni...
— De ig...
megerősít...
rizsi és...
nagykövets...
— Azok...
emberek. N...
ták, hogy...
külső konz...
Küldje be...
tet.
— Yes, a...
Pentagon...
lefonál. Bi...
hallották a...
— Húzz...
amíg talál...
dást erre a...
Hardrigh...
államtitkár...
rá.
— Hardr...
bi békejár...
te volt. Ho...
azt a tény...
fogadta?
— Maga...
Tulajdonké...
lat a többi...
sok recept...
amelyeket...
elutasított...
lakkal tömt...
hogy teljes...
Janná tegyü...
dokok, sir?...
hogy át ak...
nünkét.
— Igaza...
Mint a véc...
napon belül...
tainak és...
kivonulnak...
radna senki

Imi, ha ujrakezdené — megint csak sportoktató lenne

— Honnan jött az országba?
— Egyiptomból.
— De oda honnan került?
— Krétáról.

Ugy jártam kérdéseimmel, mint az antiszemitizmusáról jól ismert délerdélyi törvényes bíró, aki egy erősen szemita kinézésű tanutól igyekezett megtudni, milyen vallású volt azelőtt, miután evangélikusnak mondta magát. „Azelőtt római katolikus voltam” — hangzott a válasz. „Jó, jó — idegeskedj a bíró — de azelőtt?” „Ha megpukkad is a bíró úr — felelte a tanu — azelőtt református voltam.” A bíró nem kérdezősködött tovább, neki három vallás elég volt, pedig csak azután tudta volna meg, hogy a tanu eredeti vallását jól sejtette.

En azonban tovább kérdeztem Lichtenfeld Imrét, akit szűkebb hazájában, Natanján éppen úgy, mint az egész országban, általában csak Iminek hívnak és kiderült, hogy pesti születésű, de tulajdonképpen pozsonyi és 1942/43-ban költött ki végleg az országba.

Imi tehát megjárta a régi kalandos útjait, ha le-

het, még kalandosabban, mint sokan mások. Pozsonyban hajózott be — 500 társával együtt — még 1940-ben. Egyáltalában túlzás hárónak nevezni a tákalmányt, amelyen útnak indultak és hiába volt a hajón példás rend és fegyelem; a matrózok nem akartak angol fogásba esni és felrobbantották a kazánházat. Ez már a Földközi-tengeren történt és Imi negyedmagával csónakázott egy ismeretlen sziget felé. Innen is tovább mentek és négy nap és négy éjszakai bolyongás után, amikor előfordult, hogy 13 órát is evett egyfolytában, végre repülőgépek felfedezték őket, amint a viharos tengeren hanyódtak.

Hogyan lesz egy pozsonyi kereskedőből — az izraeli haderő sportoktatója?

Két év múlva leszerelt és megérkezett eredeti céljához. Azonnali Hágán soraiba lépett és utána a hadsereg kötelékébe. Tizenhat esztendődtől szolgált, mint katonai sportoktató, főtörzsrörmesteri rangban, a minden öt évért járó külön csillagokkal. Közben hivatalos küldetésben, összesen 16 hónapon

Négyen egy csónakban — izzenhat esztendő az izraeli hadseregben

Irta: Bérczi György

Elmondta, hogy fogalmuk sem volt még akkor, mit jelentett az alacsonyan szálló gép pilótájának felfelé fordított hüvelykujja, amint öklét összeszorítva, feléjük intgetett. Szerencsét kívánt — és erre szükségük is volt. Egy angol torpedóromboló halászta ki őket. Alexandriába vitták, majd rövid körhízi kezelés után belépett a csehszlovák haderő tagjai sorába és már mehetett is Rommel ellen harcolni.

ny kereskedőből az izraeli haderő sportoktatója?

— Pozsonyban az első birkozó bajnokságot 1927-ben nyertem meg, de 1929-ben három egyéni bajnokságot mondhattam a magaménak. Bajnok voltam birkozásban, ökölvívásban, nemzetközi bajnok tornában. A negyedik

LICHTENFELD „IMI” AKCIOBAN...

át, két alkalommal Etiópiában tanította a híres „Imifogásokra” a fogékony absztraktokat. Amikor kilépett a hadseregből, tovább folytatta mesterségét és tornaiskolát nyitott. Most is igen népszerű az iskolája, de azonkívül a Wingateben is tanít.

— Hogyan lesz egy pozso-

bajnokságot, ugyanebben az évben, csapatban értem el. Izmos, 30 éves, ereje teljében lévő férfi voltam, amikor hajója szálltam. Itt kell megmondanom, hogy a hajónak nem én voltam a parancsnoka, mint azt tévesen nemrégiben egy héber lap megírta. A parancsnok, aki az alijjá barátom volt, aki véletlenül ugyancsak Natanján lakik, míg a szervező Saik Zoltán volt, akivel egy csónakban menekültünk. Ő viszont Naharián lakik.

— Szerelmese voltam és vagyok az erős sportoknak. Ezek és ezek kerültek ki a kezem alól, az évek folyamán. Ugy értem, adtam nekik valamit. Egy-egy tanfolyam befejezésekor — még a

katonáknál — a kezem alól kikerült oktatók hangot is adtak ennek. Tanítottam amerikaiakat a „közelharc” fogásaira, délamerikaiaknak adtam át egyéni ötleteimet.

Kiderül, hogy mindennek az alapja az a kritikus légkör, amely akkoriban Pozsonyban uralkodott. A zsidó fiatalság állandó „en garde”-ban kellett állni a verekedő Hlinka-gárdával. Imi és társai nem maradtak adósok... A zsidó utca megfélemlítése akkoriban nem sikerült, mert a keményöklű fiatal zsidó fiúknak helyén volt a szívük.

Ez volt tehát az alap. Olyan keményöklű zsidó fiúkat nevelni, akik éppen úgy nem ijednek meg az árnyékuktól, mint a pozsonyi „srácok”, akik Imi körül csoportosulva, vissza is ütöttek, amíg lehetett.

Amikor ez az idő elmúlt — és a zsidók kiszolgáltatottan kellett túrják a különféle felfegyverzett gárdák terrorját — Lichtenfeld már csehszlovák egyenruhában, Líbiában, majd Szíriában menetelt. Harcolt az ausztrálokkal együtt és végre sikerült eljutnia az országba.

— Most lélegzetet venni is tanítom a kezem alá kerülőket. Ennek is megvan a technikája. Tanítom az önvédelmet, a „kráv pánim et pánim”-ot. Igyekszem megmagyarázni, hogy a helyes önvédelem, ha a megtámadottnak egy másodpercig sem kel gondolkodnia, csak cselekednie.

— Erre természetesen megvannak a kellő fogások. Vannak, hogy úgy mondjam, alapvetően fontos mozdulatok. Senki se gondoljon arra azonban, hogy pusztán csak fogásokkal, erő nélkül, mint a James Bond filmek hősei, sok esetben még nők is, csak úgy földre tudják teríteni a támadókat.

Iminek rengeteg mondani- valója van a testgyakorlás fontosságáról. Trükkjeiről, szépségéről. Egy életet szentelt ennek.

— Mit csinálna, ha újra kezdené mindent? — kérdezem.
— Pozsonyban? Ott verednék. Mindig valamivel előbb ütnek, mint engem ütnek... Azután mindent kezdenék előlről, pontosan úgy, ahogyan csináltam. Szívesen végigszolgálnék még egy egész tizenhat évet.

Nagytól lélegzik, mellkasa felemelkedik, csak úgy duzzad az erőből.

Kellemes beszélgetés volt, olyan emberrel, aki pontosan azt csinálja, amit szeret és amihez kétségkívül kitűnően ért is.

ART BUCHWALD:

Azok a ravasz kommunisták

Washington. — A manilai csúcskonferencia Johnson elnök és más délkelet-ázsiai államfők között a legmerészebb elképzeléseket felülmúló sikerrel végződött. A tanácskozásokat összegező kommunike, amely bejelenti, hogy az Egyesült Államok és a többi hadviselő szövetségesek csapatait hat hónapon belül kivonják, feltéve, ha Hanoi is visszavonul, valódi diplomáciai méterhúzás volt. A konferencia sikerét csupán egy dolog ronthatja el — espedig az, ha az észak-vietnámiak elfogadják a fenti javaslatot.

Rossz rá gondolni, mi történne a külügyminisztériumban, ha befutna a hír, hogy az északvietnámiak elfogadják a manilai konferencia feltételeit és hajlandók lennének azonnali hatállyal kivonni a kommunista csapatokat. — Sir, ebben a pillanatban vettük a hírt, hogy Hanoi hajlandó megkezdni a béketerárgyalásokat a manilai konferencia irányelvei alapján.

— Ezt nem merésznék megtenni.
— De igen... A hírt már megerősítették moszkvai, párizsi és Dár esz-Szálám-i nagykövetségeink.
— Azok a piszkos komi gazemberek. Nagyon is jól tudták, hogy javaslataink csak külső konzumációra szóltak. Küldje be azonnal Hardrightet.

— Yes, sir. A propos, a Pentagon minden percben telefonál. Bizonyára már ok is hallották az ujságot.
— Huzza vejük az időt, amíg találunk valami megoldást erre a problémára.

Hardright belép. A külügyi államtitkár mereven bámul rá.
— Hardright, ez a legutóbbi békeajánlat a maga ötlete volt. Hogyan magyarázza azt a tényt, hogy Hanoi elfogadta?

— Magam sem értem, sir. Tulajdonképpen ez az ajánlat a többi béketárgyalásnak receptje szerint készült, amelyeket a múltban rendre elutasítottak. Eppen elég salkkal tömtük meg ezt is, hogy teljesen elfogadhatatlanná tegyük. Fudja, mit gondolsz, sir? Az az érzésem, hogy át akarnak ejteni bennünket.

— Igaza van, Hardright. Mint a vöcsök. Ha hat hónapon belül kivonjuk csapatunkat és egyedülleg ők is kivonulnak, akkor nem maradna senki Dél-Vietnámban,

csak a Ky kormány, meg a Vietkong. Maga éppen úgy tudja, mint én, a Ky kormány nem elég erős ahhoz, hogy egyedül ellenálljon a Vietkongnak.

— Hát tehetek én arról, ha az észak-vietnámiak most békét akarnak kötni?

— En nem hibáztatom magam, Hardright, de ki kell spekulálnunk valamit, mert ha nem, egy-kettőre ott leszünk, ahol 1956-ban voltunk. — Miért ne tehetnénk közzé, hogy igenlő válaszunk, amit javaslatunkra adtak, számunkra elfogadhatatlan, azon az alapon, hogy rosszhiszeműségről tettek tanúságot, amikor elfogadták békeajánlatunkat?

— Attól félek, hogy ez nem tüntetne fel jó színben bennünket a világ előtt. Ha elfogadják a békeajánlatot, nem lesz más választásunk, mint betartani szavunkat.

Tudtam, hogy Johnson elnök hibát követett el ezzel az egész manilai mesével — mondta mérgesen Hardright. — Ide figyeljen, egy fura ötlet motoszkál a fejemben. Tegyük fel, hogy Hanoi visszavonja csapatait északra, mi pedig kivonjuk hadseregünket délről. Akkor a délvietnámi hadsereg lenne felelős a béke fenntartásáért az országban, nemdebar?

SZINES KOCKÁK

PORTUGALIA
A lisszaboni városi tűzoltóság autóján a tüzesetekhez való kivonulás alkalmával, legtöbbször egy kutya is látható. A kóbor kutya egy este behallagott a tűzoltó lak-tanyába és azóta se tágitott onnan.

A kutyának nyilván pirománikus hajlamai vannak, imádja a tüzet és minden tűzriadó alkalmával elsőnek ugrik a tűzoltó autóra.

NAGYBRITANNIA
— Ha az afrikai vad- és félévad törzsek kaphatnak függetlenséget, miért ne lehetne önálló állam Wales is? — tette fel legutóbb ezt a kérdést a függetlenségi mozgalom egyik vezetője.

Ezzel kapcsolatban megkérdezték Ray Milland-et, a kiváló, walesi származású színészt, vajon a walesiek komolyan el akarnak szakadni Britanniától.
Ezt válaszolta:
— Ugyan kérem! Mi csak azért csináljuk ezt a függetlenségi mozgalmat, hogy alkalmunk legyen időnként összejönni és iddogni.

— Igen, csak hogy képtelenek lennének fenntartani a békét — mondta Hardright.

— Ki tudja? — tűnődött az államtitkár — talán mégis, ha leküldenék néhány amerikai tanácsadót.

— Oltári ötlet! — ujjongott Hardright. — Fantasztikus!
— Mit gondolsz, hány katonai tanácsadó kellene a starthoz?

— Leküldhetnénk mondjuk ötszázat. Ha a helyzet elmérgesedik, utánpótlásról mindig gondoskodhatunk.
(sz. i. fordítása)

Párizsi levél:

Interju Fejtő Ferenc íróval,

az AFP francia hírügynökség vezető munkatársával, aki második izraeli látogatásra készül

A Szép Szó egykori szerkesztője, Heine monográfusa, 1938 óta Párizsban él. Író, politikai cikkíró, hírmagyarozó. Az AFP francia hírszolgálati iroda egyik szerkesztője. Első kérdésünk:
— Mióta ír?

— 1933-ban kezdtem cikkeket és tanulmányokat írni a Nyugatba, majd a Válasz című folyóiratba Fülöp Ferenc álnéven. A Korunkban, Gaál Gábor folyóiratában jelent meg egy hosszabb tanulmányom József Attiláról. 1933-ban még kevesen tartották József Attilát nagy költőnek. Ebben az időben bizony bátorságnak számított a tanulmányban azt állítani, hogy József Attila az Adyt követő generáció legnagyobb költője. Attila jó barátom volt. Sok személyes élményt őrzök róla. Nem tudom soha elfelejteni a hangját, amikor egy este elszalagolt a „Nagyon fáj” című versét. Mondhatom, gyönyörű volt... Attilával együtt szerkesztettük a Szép Szót. Mindenáron igyekeztünk egy antifasiszta baloldali összefogást létrehozni, fő elvünk a szocialista humanizmus eszméje érdekében.

— Hová írt még?
— Sok cikkem és tanulmányom jelent meg a Népszavában és a Szocializmusban. A Korunk hasábjain tanulmányom jelent meg a „fajvédők” ellen, amelyben hevesen vitatkozom Németh Lászlóval, Veress Péterrel és fajelméletéről, amely közeli veszélyt jelentett a zsidóság számára.

Irta: Forrai Eszter

— Szociológiai, politikai cikkei mellett milyen más témákkal foglalkozott még?
— Nagyon sok irodalomelméleti, világirodalmi, esztétikai problémákat felelő

FEJTŐ FERENC

tanulmányom jelent meg. Első regényemet 1935-ben írtam. „Érzelmes utazás” volt a címe. Ez egy önéletrajzi írásom; egy diplomáciai utazás során hosszasan elmélkedtem gyermekkoromról és az akkori Magyarországról. Leírom találkozásomat és barátságom történetét a nagy horvát íróval, Krležával. 1938-ban jelent meg a Heine című könyvem franciául és magyarul. Ebben a könyvemben írok a zsidó asszimiláció problémájáról, Heine kom-

likált viszonyáról saját zsidóságához. A szkeptikus, hitetlen Heine, hogyan találja meg halálos ágyán gyermekkorának zsidóságát. Hosszasan elemzem Heine profétikus magyarázatokra emelkedett verseit.

— A zsidóság, az antiszemitizmus problémájával több érdekes könyvben foglalkozik. Kérem, erről is szólna...
— 1960-ban jelent meg egy könyvem, ami igen nagy visszhangra talált a francia sajtóban. Azóta több nyelven is megjelent. Címe: „A zsidók és az antiszemitizmus a kommunista országokban.” 1962-ben jelent meg az „Is-ten és zsidója” című esszé. Ezt a könyvet hosszú és alapos beszélgetések sorozata előzte meg a nemrégien elhunyt zsidó filozófussal, Martin Buberrel. Könyvem a zsidó szellemiség lélekelemzése.

A napokban jelent meg a zsebkönyvtár (Livre de poche) sorozatban a „Budapest 1956” című legújabb Fejtő-könyv. Ebben átfogó képet nyújt a tíz év előtti magyar forradalomról, megmagyarázza előzményeit, következményeit és a hiteles dokumentációs anyag is csak fokozza e kis könyv érdekességét.

Akár tankönyvként is forgathatják a diákok, mint ahogy Fejtőnek sok könyve, így például „A népi demokráciák története”, vagy a

„Kinai konfliktusok”, „kötelező irodalom” a szociológiából, vagy politikai gazdaságtanból vizsgázó egyetem hallgatóknak.

Lassan kifutottunk az időből. Fejtő az óráját nézi, siet-nünk kell, hiszen még sok mindent szeretnénk megkérdeznünk tőle.

— Milyen munkakörben és mióta dolgozik az AFP-ben?

— 1946 óta dolgozom a francia hírügynökségben. Kelet-európai hírmagyarozó és a kommunista országokból érkező hírek szakértője vagyok. Az AFP-ben töltött napi 5-6 óra mellett dolgozom délelőttönként „magamnak” is, azaz cikkeket írok különböző lapoknak, így az Esprit, Réforme, France Forum, Cahiers de la République, Preuves, Frankfurter Heft, Communica, Il Punto közlik cikkeimet. Magyar nyelven is megjelennek, például a párizsi Forradalmi Újság hasábjain.

Végül Izraelről kérdezzük, ahol járt már néhány év előtt, s ismét oda készül.

— Mindig meghatótt ennek az országnak a hihetetlen méretű fejlődése. Csodálom romantikáját. Izrael sorsa és fejlődése szívügyem volt és lesz is mindig. Remélem, tavaszi látogatásom sok újat és eddig ismeretlen fog nyújtani s ezúttal nemcsak Tel Avívba, Haifára és Jeruzsálembe fogok eljutni, hanem új, számomra még ismeretlen, földből kinőtt településekre is...

En már csak így mondok. reb, reb Sáj, mert az ilyen zsidót, mint reb Sáj, nem is lehet másképpen mondani, mint reb Sáj, reb Sáj Agnon, mégha Nobel-díjat is nyert.

Reb Sájé Agnon írásait egyébként én már jó későn, hajszos ember koromban ismertem meg, mint ahogy a szépirodalmat és a világi tudományokat általában, az előbbi ugyan először a kedves mamám meséin keresztül.

Senki úgy mesélni nem tudott mint a mamám. — Örökig napokig elhallgattam volna. Az ő meséi egy ismeretlen világba vezettek, mely teljesen elütött attól a környezettől, amelyben éltünk.

A kedves mamám az újhelyi cádikról, Teitelbaumról szerettet leginkább mesélni. Ez a szent ember különösen a szívéhez volt növe, mert a nevét is a felesége után kapta, Chájé Reizl. Ezt a nevet egyébként csak családi körben használták, szülő, férj, testvér, bácsi, néni. A faluban csak a Rézi néni járta.

De beszélt a mamám azért a többi „jó zsidókról” is, így például a liszkai Szent-ről. Hazabéli volt mind a kettő, zempléni és azoknak az útjait, csodáit, jámbor cselekedeteit öreg, szavahi hető környékbeli emberek a saját szemüklrel látták, tapasztalták.

De a kedves mamám meséit csak szombatoként tudtam élvezni, amidőn ráért. Hétköznap hol a bolti csengető szolgáltatta, hol meg Marira kellett hét szemmel ügyelni, hogy a húsos fazekek össze ne cserélje a tejjessel, vagy a párossal. Az ilyen eselődnek, akármilyen hűséges volt is, mindig utána kellett nézni, hogy tesszem azt, az ágy alól jól ki-seperjen, hogy a levesről, ha fő, a habot leszedje, hogy pénteken rendszeren felhomokolja az elülső szobát.

Mondom, a kedves mamám igen elfoglalt ember volt, a szombati történetei nem elégitették ki szomjamat, más forrás után kellett nézni. — Télen találtam is, Ahogy a

szombatot elbúcsúztatták, szállingóztak a parasztsz szonyok a portánkra az Alvégről, a Felvégről, a Szoroskáról, az Almáskáról és a Rosszoldalról fosztóba. — Négy eladólány volt a házbán, kellett a stafirunghoz a jó meleg dunna, párna, ki kirta volna ezt mind külső segítség nélkül megfosztani. De vonzotta az asszonyokat az édes pánka is, amivel a kedves mamám őket traktálta, meg a mézzel kevert főtt tengeri.

De az ember, különösen az asszonymépség, nem ilhet egy helyben szótlannul, folyt hát a tréfa, a óta és a mese éjfélig. Ez a mese teljesen elütött az anyám meséitől, ez megint más világba vitt. Szó volt ott a Vasorrú Bábáról, a gyémántból való hercegisasszonyról, az elátkozott királyfiáról, tündérekéről, manókról, boszorkányokról, akik a tehén tejét kacsaka kifejrik, továbbá a karscai templom tornyáról.

Ejjel aztán álmomban egyéb dolgom se volt, mint hogy összekeverjem az anyámtól hallottakkal meg — a Teremtő bocsássa meg — az újhelyi cádikkal húztam a karscai harangokat, a boszorkányokat beleraktam a mi istállónkba, a gyémántból való hercegisasszony meg Eteleka nővérem lett, akinek este a tollat fosztották a dunájába, mert most már ő volt soron a férjhezmenetelben.

De volt egy háts zsidó is, aki az irodalom berkeibe beavatott. A háts- zsidót azért neveztek háts- zsidónak, mert a hátán hordta a kereskedelem minden ágát üzték. Volt köztük olyan is, aki a kultúrát terjesztette.

A többi háts zsidó rendszeren a piacon ütötte fel a sátrát, helyesebben a ládját, vagy házról-háza járt a portekájával, az a háts zsidó ellenben, a zemplénricsei zsidó kultúrigényeket elégitette ki, a többitől eltérően, a bét-hamidrás aszalan teregette ki árúját. Unnep volt a számunkra, amidőn a könyves-háts zsidó megtisztelte községünket kollekciójával. Volt abban a hátán hordott ládjában minden elképzelhető könyv a világon: chimis, gemore, sziderli, máchzer kimbet-téveli (ha valaki nem tudná, betegágyas-táblák, amelyeknek imái az újszülöttektől és a mamáktól a gonosz szellemeket távoltartották és amelyeket a betegágyas asszony ágya mellett lévő sparyofalra tűztek), továbbá Cenerenak (Mózes öt könyvéhez írt bájos magyarázatok, legendák) és végül más szebichlik.

Hogy mi a mászsebichli? Ha valaki elhamarkodva úgy vélné, hogy meséskönyv, az mlységesen tévedne. A mászsebichli nem a Vasorrú Bábáról szól, sem Leleszi Jósbáról, a betyarról, hanem zsidó forrásból merítette tárgyát, a zsidó legendakörből, a zsidó fényes multrol regélt. Csak arról? Nem, a jelenről is, sőt a szívt érzelméről is. Arva leányokról, akikbe beleszeret a gazdag templomgondnok fia és szegény ifjakról, akiket a szerencse a magasba emelt. A mászsebichli magasabb kultúrigényeket volt hivatva kielégíteni.

Két-három krajcárba került egy ilyen mászsebichli és ilyenkor megindult a kunyerálás a mamáknál és külön az apáknál a két-három krajcárért. Szombat délután aztán visszavonult az ifjú a csürbe vagy a padlásra s mohón falta a mászsebichli tartalmát. Lehetett azon sírni vagy nevetni, sőt hájtozni és ábrándozni és el lehetett mondani a meséjét a mamának, aki törülgette a szemét hallatára, vagy kacagott, hogy gyönyörűség volt nézni.

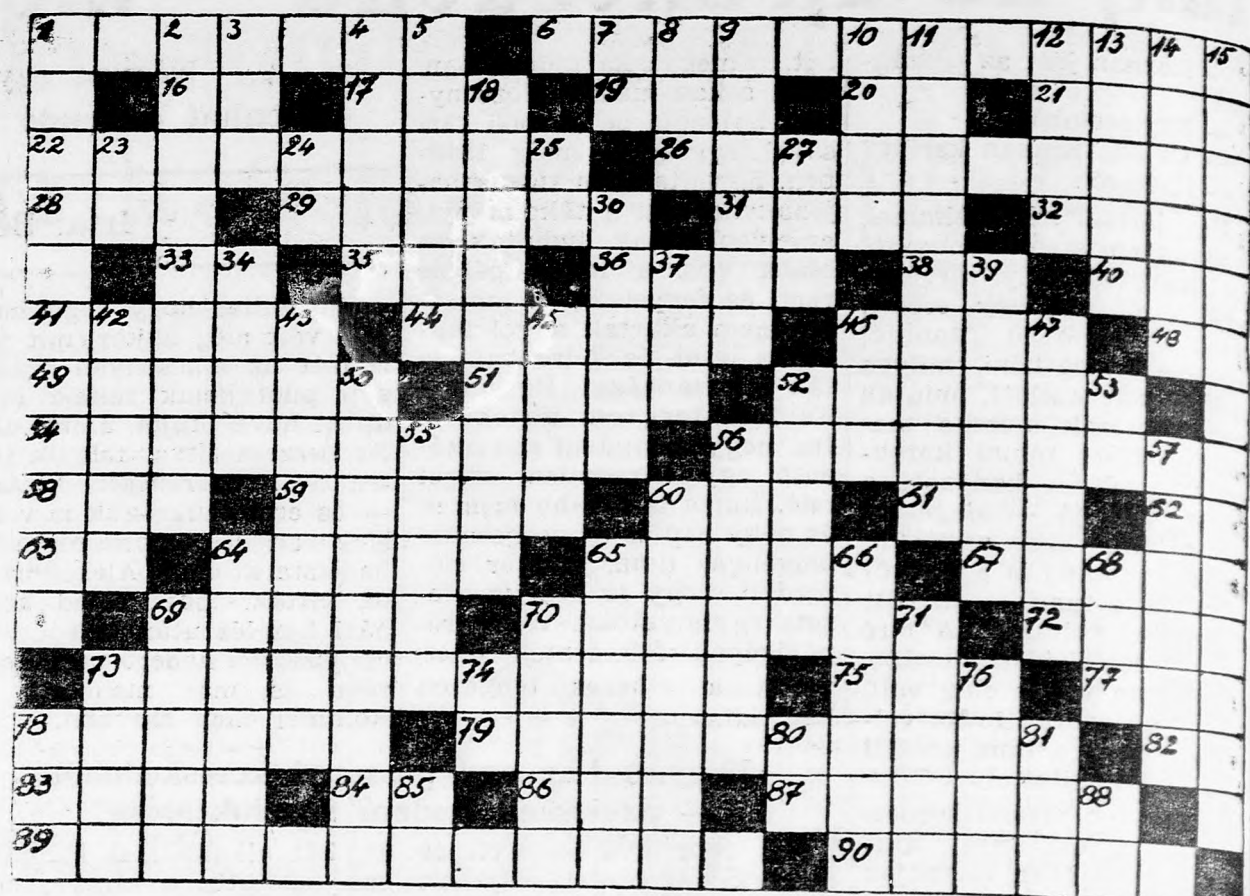
Aztán jött Agnon, reb Sáj Agnon. Már akkor a nagy világban bolyongtunk és szedegettük a világi tudományok morzsáit. A réginek már búcsút mondtunk, de a szívünk üres maradt utána,

valami nagy fájo ur támadt benne. És akkor valaki azt mondta, hogy tud rá orvos-ságot, ami összehoz megint a multtal, hidat ver a kettő közbe. Egy varázsszót mondott: Király utca 36.

Egy szép napon egy elvbarát — így mondtuk irásban egymásnak: elvbarát — egy elvbarát s Király utca 36 alatt, az aki azt ígérte, hogy meggyógyít, egy elbeszélést nyújtott át. Az irás elén egy név: Smuél Jozsef Agnon, akiről akkor hallottam először. Olvassa el — mondta az elvbarát — ez is gyógyszer magának.

Néhány oldalt olvastam belőle és felkiáltottam: Drága jó Istenem, hisz' ezek az anyám meséi a szentekről, a jókról, a jámborokról, hisz ez a Chimis, ez a Nách, a Midrás, a Talmud, csak hogy ezt értem, ehhez nem kell kommentár, Rási. Ezen is lehet sírni és kacagni. Ez az élet, a mult és a jelen találkozása. Ez új ösvényeket, új utakat szab számomra, de ezek az utak mégis a régiből indulnak ki. Hát nemcsak nekik van, van már nekünk is. Szép Jókai is, Miszázth is. De ez más... Mintha hátra képnél a szászavait, citera ezüst csempőket csilingelése mintha leviták éneket hallanám, amidőn a jeruzsálemi templomban a napi szoltárokat énekeltek. Ez nem rombolja le bennem a multat, ez nem téri el, nem csábít a máséhoz, ez épít, erősít.

Ez gyógyít. Köszönöm reb Sáj Agnonnak, hogy akkoriban a Király-utcai Cionista Szervezetben meggyógyított. Löwenkopf Kálmán

Vízszintes: 1. A tizenhetedik és tizennyolcadik századi szvitvel azonos, töbteteles műforma. 6. Minden idők legnagyobb bestsellere, amerikai szerző műve. 16. Egyforma betűk. 17. O.G.A. 19. Bünt követ el. 20. Rangot jelez. 21. Magyar vármegye. 22. A filozófiának a művészettel foglalkozó ága. 26. Jack London amerikai író híres regénye. 28. Elmélet fele. 29. Talált gyerek. 31. Vissza: a háború istene a régi római mitológiában. 32. Vissza: ékezettel Jémen uralkodójának címe volt. 33. Egymást előző betűk az ábécében. 35. Betűvel a végén angol mérőföld. 36. Allamszövetség. 38. Kötőszó. 40. Ékezetes kszáló. 41. Tanult a saját kárán. 44. Georges ... francia neoimpreszionista festő, 1860-1891. 46. Becézett Antal. 48. Francia névelő. 49. A récefajták himje. 51. Link betűi keverve. 52. Középkamerikai növény. A trópusi országok fontos kultúrnövénye. 54. Két szó: 1) az arab törzsfőnökök neve; 2) a külvilágtól elzártan élt élet. 56. A hindu fejedelmek címe, nyolcadik ködönében duplahangzó. 58. R.E.O. 59. Ezerkilencszázhatvanhatos. 60. Héber fal. 61. Nem hiába keres. 62. Ékezettel hegyes szerszám. 63. Holnap előtt. 64. Zenedráma. 65. Rizeses úrhűs, kedvelt keleti étel. 67. ... Panna, híres cigányprímás, 1711-1772. 69. Héber számértékben a.m. 100 - 2 - 400 - 200 - 90. 70. Több mint foglalkozás. 72. Vissza: ékezetes nyomorék. 73. Két szó: 1) világhírű olasz-zsidó regényíró, 2) ékezetes a kormány tagja. 75. Vissza: betegség. 77. Újpesti Torna Egyesület. 78. A legfinomabb gyapjút adó juh fajta. 79. Az időmérés és az idószámítás tudománya. 82. T.S.Z. 83. Pezo betűi keverve. 84. Hamis. 86. Textilgyár. 87. Poháron, vagy csészén keletkezik, ha nem vigyáznak rá. 89. Két szó: 1) csuklóspánt; 2) enyhülés. 90. Magyar költő, író, politikus és hadvezér 1620-1664.

Függőleges: 1. Olasz filmrendező és forgatókönyvíró, "Válás olasz módra" stb., teljes név. 2. Határozat, döntés. 3. Héber betű kiejtése. 4. A természet népektől ősneg gondolt és ezért vallásos tiszteltben reszesített növény, vagy állat. 5. Tévékeny. 7. L.V. 8. Például a vas is ez. 9. Parancsot ad. 10. Az egyik szülő beczeve. 11. Tápiál, élelmez. 12. Mindenek drága. 13. Dalmát kikötőváros. 14. Elcsen. 15. Két szó: 1) Caseinből készült olasz mürost; 2) sík felület díszítésének egy fajtája, hatodik ködönében duplahangzó. 18. Két szó: 1) névelővel a pontyfélékhez tartozó halfajta; 2) a Ladoga-tó 73 kilométer hosszúságú lefolyása a Szovjetunióban. 23. Tagadás. 24. Létezik. 25. A. N. — Nobel-díjas francia fizikus, 1859-1906. 34. Héber számértékben a.m.: 100 - 30 - 200 - 200. 37. Vissza: állat himje. 39. Köztiszteltben álló, idősebb öhitű orosz szerzetes. 42. Domborúan vésett ékkő. 43. A föld felületén lévő tárgyak jellegét és katonai szempontból való jelentőségét ismertető hadtudományi ág. 45. ... mátmum. 46. A.A.H. 47. Európai ország honi névé. 50. Folyadekók és gázok elhelyezésére, tárolására szolgáló tartály, vagy mendence. 52. Sokszor jobb, mint egy testvér. 53. Jó zive van. 55. Francia közőnóm. - 56. Olasz város. 57. Ünnepi öltözék. 60. A négy alapművellet egyike. 64. George ... ir közőgazdász, a dublini egyetem tanára. 65. A levegőből él. 66. Világítótorony. - 68. N.N.U. 69. Aki e közé vegyül, megesezik a disznók. 70. Rossz tanácsadó. 71. A családon tartozik. 73. Vissza: lásd 12 függőlegest. 74. Tevékeny eleje. 76. Kitérik. 78. Betűvel a végén szószakozóhely. 80. Népies pad mássalhangzó. 81. A.B.N. 85. Héber szav mássalhangzó. 88. A.Y.

Habima: „Bölcs Nátan”

Irta Gottheld Efrájim Lessing (1729-1781), héber fordította: Tircsa Atár, átdolgozta és rendezte: Peter Frey, díszletek és kosztümök: Anatol Gurevitz.

A kölcsönös türelmeség, az egyény, a társadalom és a gondolkodás szabadságának örökéletű problémája áll a „Bölcs Nátan” tengelyében. Lessing, a nagy német humanista író, kritikus és filozófus a kis német protestáns lelkész fia 1779-ben írta a Bölcs Nátán-t, amely „zsidó” címe ellenére sem zsidótárgyú színmű. A címszereplő, a darab központi hőse ugyan zsidó, s lényegében az ősi erkölcsi forrást, a Tórást és a nagy zsidó tanítómestereket szimbolizálja, aki (és ez a darab célja és fő témája) a népek és a vallások közötti békés együttélést hirdeti.

Tendenciózus, jószándéku és naiv írásmű ez, ahol a cselekménynek huszad-rangú feladata van. A darab szereplői csak látszólag hüsből és vérből való figurák, mert ideákat tesztelnek meg. Jelképek és eszmék járnak-kelnek a színpadon és nem emberek, akiknek cselekedeteit lelki, pszichológiai tényezők is mozgatóják. A mai kompiált lélektan drámákhoz szokott színházlátogató számára tulzottan leegyszerősítettnek tűnik a cselekmény, amely csak annyira bonyolódik vagy bogozódik, mint ahogy a három nagy vallást jelképező alak közeledése azt megköveteli. Lessing, aki a Bölcs Nátán alakjában jóbrátjának Moses Mendelsonnak állított örök emlékművet, arra a következtetésre jut, hogy kis jókakarattal megfér egymás mellett a zsidóság, a kereszténység és a mohamedán-ság, mert lényegében az egész emberiség egyetlen nagy család, s a népek valamilyen módon rokonságban vannak egymással.

Lessing jóhiszemű, jószándéku, de nem vakon buzgó. A darab utolsó je-

lenete azt bizonyítja hogy Nátán a zsidó csak egyesíti a népeket, de ő maga nem egyesül. „Fogdott gyermekeim vagytok” — mondja bölcs mosollyal — nézi a mások örömet és boldogságát, ami az ő öröme is. A protestáns Les-

SIMON FINKEL

sing viszont alaposan lehuzza a keresztvizet a katolicizmusról. — A darab két negatív figurája: Daja a nevelő, minden bajnak a kútforrása, fanatikus katolikus volta miatt cselekszi azt, amit tesz és a pátriárcha, a merev, dogmatikus, és fanatikus főpap.

Jeruzsálemben, a XII. században játszódik le a darab. A szöveg, a környezet és a téma komoly próba elé állította Peter Frye rendezőt, akinek a klasszikus darabokhoz illő ünnepélyes előadásmód és díszletek, vagy pedig a mesészerű előadás között kellett választania. Frye — szerintünk — igen helyesen az utóbbit választotta. A rendező Nátánja nem frázisokat puffogató szakállalak, hanem jóviláls jelemita, vagy szefárd zsidó, aki a jóismert keleti kézmozdulatok kíséretében a keleti zsidókra jellemző torokhangon beszél. Simon Finkel mértéktartással és a kellő humorral játszotta a nehéz szerepét ahol egy niansznai melléfogás elegendő a csufos bukáshoz. A felvilágosult Szallach Eddin szultán szerepében

szines és sokrétű alakítást nyújtott Jehuda Efroni, aki a szövögmondás során a pénzszóvár szultánból az igaz Istent kereső, alázatos, tehát az igazi nagyúrrá változott.

Alexander Peleg az egyeneslelkű, törtelenthítő kereszteslovag szerepében elég je lapos alakítást nyújt. Geula Nun (Ráchel) szép és kedves, Tikva Mor (Szitta hercegnő) dekoratív, Ilán Toren a dervishből lett botcsinálta „pénzügy-miniszter” szerepében mulatságos s csaknem természetes Szonja Seitel nevelője és Báruah Dávid szerzetese mértékletes színészi teljesítmény.

Anatol Gurevitz díszletei szépek, de tulkomplikáltak. Az egész előadásnak az a hibája, hogy tul gyorsan, — mesejáték beállításához nem illően — pereg, a folyton forgó, folyton mozgó díszletekkel együtt. A Habima mindenesetre helyesen tette hogy színrehozta ezt a témájanál fogva a zsidósághoz közelálló színművet, amely még ma sem vesztett aktualitásától.

Fuchs Avram

Apró bölcsességek

Aki mindig neutrálisan viselkedik, az hol az egyik, hol a másik oldallal fog összeveszni.

Furcsa dolog, hogy minden száz éves ember vagy egész életét át szeszitalokat fogyasztott, vagy soha hozzájuk se nyúlt.

NYEREMÉNYKÖNYV: ABADI E.; Solt György története

AZ 1679. SZ. KERESZTREJTVENY MEGFEJTÉSE

Vízszintes: 5. AGAVE. 18. AJANL. 21. AKABA. 43. ROS-SINI. 64. DIETA. 69. BARLANG. 74. EVIDENS. 76. PAROLI. Függőleges: 1. POSA. 3. LARVA. 7. ADELAINÉ, SRAP-NEL. 19. LAJHAR. 21. ASSISI. 33. ALAMEIN. 50. LANKA. 59. GIRAL.

REJTVENY PALYAZAT SZELVENY 1682

Név: ..... Cím: .....

UJDONSÁGOK - SZÖRME - SZUMK & HILD - a legújabb modellek, nagy választékban. T.-A., Nesz-Csona u. 8., telefon: 59732. (Mugrabánál)

Bir A A v kot va figurá lem-én főcsöv gelő j persze gatja izráeli rancsi tel ez mélye letet, szerin vach osztot A r cekber pen je Szemé szinre lomása ta, ho lőt la munka tatálta rom sz rom g három loccsal gyujto túzóltó mohó az ere tőmün el a sz egész ni a tí A la Azt ró 6 műv lés cél hat t Mert i hat év hogy ? — kor legény volt. A egyeze került ta a g ban ta feleség mellett Csen A há ban vo Onnan ján: — K Megt gató, sékelte előszob ba, an előtt h az írá — K barátos töltőn ház ko késsen rálunk. zom, s Bem ba, gon kal me szen es ban. Ö Nyitva szekré garder glédába A fér érdekel den fig ditotta. bíróság — Tu — A ily a B — Né A fő volt, mi magyar és nem látta vo Inkább mozdula val taka kingját téssel h ezt mon — A í seletem, étterem kingot ez gazda e mondja, mébe, hi jól tudja vel ezelt Emek vó

Asszony lesz a lányból - mielőtt anyuka sejtené...

Ég a kunyhó, ropog a ház

A vidéki tűzoltóparancsnokot valahogy mindig operettfigurának képzel el a közvélemény. Taréjos sisakkal, a főcsovezetői méltóság csillogó jelvényeivel. A valóság persze más. Tanuként hallgatja ki a bíróság az egyik izraeli kisváros tűzoltóparancsnokát, aki néhány héttel ezelőtt szombat este személyesen inspicálta az ügyeletet, mert régi zsidó szokás szerint jó hetet - a gite vach - akart kívánni a beosztottaknak.

A riasztás azokban a percekben érkezett, amikor éppen jelen volt a parancsnok. Személyesen szállt ki a helyszínre, s most, a bírósági valóságában szakszerűen előadta, hogy behatoltak a megjelölt lakásba, s még az ottási munka megkezdése előtt konstátálta: nem egy, hanem három góca van a tűznek. Három szobás volt a lakás, mind háromnak közepére neteft loccsantott valaki, aztán meggyújtotta. Jól dolgoztak a tűzoltók, mégsem bírták le a mohó lángnyelveket. Az volt az eredménye az odaadó mentőmunkának, hogy nem égett el a szomszéd-lakás, vagy az egész ház. Sikertült lokalizálni a tüzet.

A lakás gazdája a vádlott. Az róják fel neki; hogy az ő műve volt, biztosítási csalás céljából gyújtotta fel a hat tagú család otthonát. Mert igaz, hogy csak huszonhat éves a családfő, de - ahogy Tamási Aron mondaná - korán kivirágzott nála a legényfia, s négy gyerke volt. A családon kívül tizenegyezer font adósságra is sikerült szert tennie. Fojtogatta a gond, csak az asszonyban talált vigaszt, aki igaz feleséghez méltó módon állt mellette. Aminek volt is kö-

vetkezménye, mert az ötödik gyermek jövetelét is megállapította a fejlett orvostudomány.

Azon a bizonyos szombat estén meghívást kaptak egy bár-micvára ünnepségre. El is ment a család, a férj, a kicsattanó egészségű és az újbóli gyermekáldástól ki-gömbölyült feleség és a négy gyermek. Köszöntötték a férfiorszba lépő gyereket, a boldog apát és anyát, aztán asztalhoz ültek. Vacsora volt.

Ilyen helyeken elég lassu a kiszolgálás, ezuttal is eltelt vagy husz perc a leves és a sült között. Mindenki türelmesen várt, tereferével töltötte az időt, de a négy-gyerekes családapja engedelmeket kért és távozott. Két tanu is van rá, hogy kiment a tereméből. Hogy a házat is elhagyta-e, hogy hazá ment-e, azt nem lehet bizonyítani. Ő tagadja.

Tény az, hogy az alatt a 20 perc alatt égett le a lakás. Megjelent a tanuk elmelvényen a biztosítási társaság ügynöke, aki egy héttel az eset előtt harmincezer fontra biztosította a lakást. Egyéb-ként a biztosító társaság jelentette az ügyet a rendőrségnek, mert gyanusnak találta a tűz körülményeit. A vádlott 17 napot elzötves le-tartóztatásban töltött, de most szabadlábban védekezik. Közvetlen bizonyíték nincs ellen-e, viszont a tűzoltó-parancsnok vallomása alapján nem kétséges a gyujtogatás. Már most nehéz nem feltenni a kérdést: kinek állt volna érdekében felgyújtani egy tő-rekű, négygyerekes család otthonát?

Hogy a bíróság elfogadja-e a bűnösség megállapításának bázisául ezt a következtetést - ez a legnagyobb kérdés.

Ilyenkor hajnalhasadásig a rózsás jövőről beszélt a mama, amikor majd a rabbinátuson is bejegyzik a nagy-könyvbé a kettőjük nevét. Nem szerette a vitakozást a főpincér, se azt nem mondta, hogy széna, se azt, hogy szalma. És folyton a feslő rózsabimbón, a kis mosogatólányon járt az esze.

Hármutok közül a mama volt a legrealisabb. Ő házaságra gondolt, s mikor látta, hogy a főpincér nem rukkolt ki a családalapítási tervvel, elhátározta, hogy kiteszi a szűrét. Elsejlen le is ut, fel is ut.

De a főúr maradt akart. S még aznap a tetkek meze-jére lépett. Behívta a mosogató-lányt-este az étterem egyik mellékhelyiségébe, s a rakitárból behozott egy drága damaszt-abroszt. Azzal terítette le a kiérdemesült heve-rót.

Aztán a lányt is leterítette. Pityergett a lány a nagy boldogságtól, de a főpincér nem szolt hozzá. Csak a damaszt-abroszra volt gondja, azt hajtogatta és aktatáskájába gyömöszölte. Másnap dél előtt behívta a szobába a mamát, s a jelenlétében kibontotta az aktatáskát.

Vegye tudomásul asszonyom, hogy hónapok óta szerelmes vagyok a lányába. De nem nyultam hozzá. Tegnap viszont igenis hozzányultam. A kislány el-

- Dehogy téved! Maga a legszebb férfi, akit valaha láttam...

Igy bókolt a mosogatólány a főpincérnek. És közben karrieréről álmodozott. Hogy a protekciójával kenyereslány lesz belőle, aztán meg pincérlány. Vagy esetleg - almok álma! - a bárpult tuloldalán nyilnak számára lehetőségek.

A főpincér viszont a Hízdtrudt nevelési osztályára bizta inkább a lány szakmai fejlesztését. Őt más szempontból érdekelte. És következtetesen haladt is céljai orszagútján. Egy szép napon fontos kilométerközhöz érkeztek.

Ejszaka volt, zárás után kísérte haza a lányt. Es pamazkodott, hogy egy megfelelő albréleti szobára lenne szüksége.

- Persze, ismerem én a férfiakat - mondta a lány. Olyan szobát akarna, ahová nőket is lehet felvinni?

- En? Még hogy én? Hát nem tudod, hogy engem csak te érdekel, te kis bársonybőrű béka...

- Miért mond nekem ilyen csunyákat?

- Ez a legszebb bók, amit a bagdadi tánciskolában tanultam...

Hát akkor tudja mit? Jöjjön el hozzánk albréletnek. De lányokról aztán tényleg szó nem lehet. Övegyé edesanyóm nem tűri...

Még a héten odaköltöztött. A lánynak az volt a terve, hogy összeboronálja a „fiatalokat”. A főpincért és a mamáját. Nem is idegenkedett a mama ettől a tervtől. De a férfit csak a lányka érdekelte. Persze, azért az anyjának is udvarolt, a maga főlányes módjár legyekedett körülötte. Egyszer-kétszer azt is megengedte, hogy a mama tisztelő látogatást tegyen az albréletnyében ejszakának idején.

Hármutok közül a mama volt a legrealisabb. Ő házaságra gondolt, s mikor látta, hogy a főpincér nem rukkolt ki a családalapítási tervvel, elhátározta, hogy kiteszi a szűrét. Elsejlen le is ut, fel is ut.

De a főúr maradt akart. S még aznap a tetkek meze-jére lépett. Behívta a mosogató-lányt-este az étterem egyik mellékhelyiségébe, s a rakitárból behozott egy drága damaszt-abroszt. Azzal terítette le a kiérdemesült heve-rót.

Aztán a lányt is leterítette. Pityergett a lány a nagy boldogságtól, de a főpincér nem szolt hozzá. Csak a damaszt-abroszra volt gondja, azt hajtogatta és aktatáskájába gyömöszölte. Másnap dél előtt behívta a szobába a mamát, s a jelenlétében kibontotta az aktatáskát.

Vegye tudomásul asszonyom, hogy hónapok óta szerelmes vagyok a lányába. De nem nyultam hozzá. Tegnap viszont igenis hozzányultam. A kislány el-

A többi pincérel és a vascorázó-hely más alkalmazottaival csak hivatalos keretek között érintkezett, az utcán a köszönésüket is alig fogadta. Egyetlen kivételt tett csupán. Dolgozott a konyhán egy mosogatólány, azzal barátkozott. A maga módján tette neki a szepet. De csak hangfogóval, hiszen a lányka össze-vissza tizenegy éves volt.

Istenem, amikor születél, én már rég főpincér voltam! - évődött vele.

- Es most hany éves?

- No, azért még nem vagyok annyira öreg, hogy a korom után érdeklődj! Vagy tévedek?

Hubert Humphrey ellentmond... Szerinte az alelnök helyzete nehezebb.

- Az alelnöknek 190 millió fölttése van - mondta -, az alelnöknek 190 millió és még egy.

vesztette az ártatlanságát. Ime, ez az abrosz a legjobb bizonyíték. Ezt most átadom magának. Amit tettem, az bűncselekmény. Ha akarja, jelentsen fel, akkor engem becsuknak. De van egy másik ajánlatom. En sehol, egyetlen albréletben nem éreztem olyan jól magam, mint itt. Maradni akarok. Három év mulva, mikor 17 éves lesz a lány, elveszem feleségül. Addig itt maradok, aztán ve-szünk lakást, s elmegyünk. Itt a kezem...

A mama belesapott a lapát-tenyerébe.

Másfél évig tartó menny-béli boldogság következett. A kislány és a főpincér egymás közelében éltek, olyan közel, hogy azt már fokozni lehetetlen lett volna.

Ki tudja, mi játszódtott le a mama lelkében a másfél év során? Lehet, beleszeretett a főpincérbe, s féltékeny volt a lányára, lehet, hogy a szomszédasszony adta a tanácsot, lehet, hogy másfél évi késés-sel meg akarta bosszulni egyetlen lánya szertefoszlott erényeit - tény az, hogy element a rendőrségre, s feljelentette a férfit. A másfél évvel ezelőtt elkövetett lilium tiprásért. Amely csak jogilag nem évült még el.

A főpincér mindent beval-lott a bíróság előtt. Mégsem szabtak ki bűntetést, mert az ügyvéd most házassági engedély ügyében kilincsel az idő-közben tizenöt és fél éves - de tizenkilencnek látszó - lány számára. Ha gyors házasság lehetséges, akkor csak szimbólikusan bünteti meg a bíróság a vádlottat. Aki főpincér létere nem tudta, hogy végül minden számlát ki kell egyenlíteni...

Ketten beszélnek

- Miért nem válaszol?
- Sztrájkolok.
- Maga is? Tudja, ez már több a soknál... Képzolja, ha a rovatok is sztrájkolni kezdenek, mi lesz ebből?
- Nekem is van sztrájkjogom, élek az emberi szabadságjoggal, ha valami nem tetszik, először lassítok, ha es sem használ: sztrájkolok!

- Mi lenne ebből, ha mondjuk, sztrájkolna a sportrovat és hiába rúgnák kiváló sportolóink a gólokat; Sosáná nem beszélgetne a szávtájával; a napi hírek nem közölnének eseményeket; nem volna különvélemény; „Napról-napra”, sőt, az olvasók sem írnának a szerkesztőhöz leveleket, Uram, bocsáss, ilyen még nem volt.
- Ne túlozzuk el a dolgokat.
- Hajlandó velem beszélgetni?
- Jogaim fenntartásával, igen.
- Gondolja, hogy a sztrájkkal megoldja az összes nap-rendben levő dolgokat?
- Nem gondolok semmit. A legtöbb sztrájkban úgysem az a fontos, hogy mit gondolok.
- Hanem?
- Megmutatom az erömet. Hogy velem nem lehet csak úgy... Önrendelkezési jogom van. Korunk, az atomkorszak, kedvező feltételeket biztosít a sztrájkhoz. Valami nem tesz-szik, akkor sztrájkolok és kész.

- Nincs magyarázat?
- Nem tartozom megmagyarázni. Csatlakozom az általános mozgalmához. A kereskedő nem árul, az egyetemista nem hallgat előadásokat, az öregek sírva tartják a ü-lös-strájkot. Bezár a kávéház, a makolet, az egyetem, nem indulnak a hajók, sztrájkol a csinos stewardess, a csintalan narancsszedő... Sőt, legutóbb például Görögországban sztrájkoltak a sirások! Na, ehhez mit szól?
- A vasfüggöny mögött is vannak sztrájkok?
- Hová gondol! Ez a szabad világ jellemzője. A kom-munista uralom nem türi a sztrájkot.
- Akkor miért sztrájkol?
- Mondtam már, hogy itt jogaim vannak és ha egyszer jogaim vannak, akkor élek velük.

- És ha a kormány nem tudja megoldani a dolgokat?
- Sztrájkoljon a kormány is!
- Mi ellen?
- A sztrájk ellen.
- Hová vezet majd mindez?
- A sztrájkhoz.
- Megszűnik az élet, hogyan menjenek az ügyek így tovább? Miből élünk majd?
- Ez nem az én dolgom. A sztrájkolók csak sztrájkol, de nem köteles a fejét törni a megoldásokon.
- Tudja, hogy a sztrájk egész üzemetek szüntet meg?
- Tényleg?
- Hát persze. Megszűnnek vállalatok, üzemek, hóna-pokra is bezárhatnak egész munkaterületek.
- Ha így van, akkor volna egy kiegészítő javaslatom.
- Halljuk!
- Sztrájkoljon az adóhivatal.
- Miért?
- Talán megszűnné, mint munkaterület és nem szed-nének több adót...

(b é r c z i)

Ha majd nekem Rolls-Royce autóm lesz...

Persze, sofőr is lesz hozzá. Három. Hogy bármikor bárhová könnyedén utaz-hassak. Szép, nagy, mélyfe-kete nikk-elzüstveretű mechanikai mestermű. A szélvédőjére tábla lesz erő-sítve hatalmas, messziről olvasható betűkkel:

„TREMPELOKET, BARMILYEN KORUT ES NEMUT SZIVESEN FELVESZEK!”

...Hé maga „Szuszitás”! Aljjon meg! Nézzé meg az ember, ide sem hederit, úgy robog tova. Nem számít, tulajdonképpen egy ilyen tragacsra nem is szivesen ültem volna fel.

Mennyivel más, mennyivel finomabb ez a csöndes-képi „Hillman”, mely most közeledik. A volánnál egy szűrkülő hajú szemüveges rokonszenves intellektuel ül. Fehér ingkölveletében bágyadtan megcsillannak a gyémánt-gombok. Milyen előzékenyen idekanyarodik és felveszi a - mellettem álló lányt... Hogy az a...! Mindig tudtam, hogy az ilyen alakok született cinin-nagypapa. A kormány mö-gött egy európeér, mellette az európeérné. Megfontol-tan „amugy „jobb házból valóban” közelednek felém. Nekem intemem sem kell, ök intenek - és egy sánta békához hasonlóan elgörög-nék. Na megállj csak, te jó ócska „Ford”, szenilis nagy-papa, európeér, stb.

Ha énnekem Rolls-Royce autóm lesz... Mennyivel melegebb szin-nü, emberibb például az a

„Citroen”, mely most olyan közvetlenül, barátságosan közeledik felém. Bennülö-kelet testvérem évezedes szomorúságban uszó sze-meit rám emeli. Lelassít, majd remekbe ivelt klasz-szikus héberséggel kiszól: „Vigyázz, chábibi, ne állj az országút közepén!” Ezzel melankólikusan gázt ad - és elsuhan. Na, ez a jóem-ber is, hogy „zorgolja” ma-gát értem. Pókhendi egy alak. Tulajdonképpen csak azért állítottam meg, ne-hogy azt higgye, hogy disz-krimináлом. De nem szá-mít, ha énnekem Rolls-Royce autóm lesz...

...Nagyon meleg van itt a kvisen. Autók jönnek, autók mennek. Minden au-tó egy külön világ és a so-főr benne - a világ ura!

Hiába, várn kell tovább-ra is, itt az izzó nap alatt. Türelem, mint ahogy az a dilis közmondás mondja: rózsát terem. Aki ezt ki-probálta, az állna itt mellet-tem. Kíváncsi vagyok, hogy milyen bölcs közmondást szülné erre az alkalomra.

De nem! Mégis van benne valami. A rózsá terem! Egy édes kis „Fiat”-ban termett itt. Kedves, szelid hölgy. Izlésesen dekoltált ruhában. Kezeim, amelyeket a keréken tart, finom cin-cogással összeverődnek a mértéktartóan elegáns aranykarkötők. Mily óvato-san vezet. Hamvas homloka alól figyelő két szép szemek lankadatlanul figyel az utat. Hé, álljon meg! Hal-ló-halló, naccsága! Asszo-nyom - kisasszony! Ide sem figyelz te vén sziprityó. Olyan nagyra vagy az-al a ronda kis dög „Fiat”-tal. Egy ilyen vén bosszorkány nem szégyelli magát abban a mélyen kivágtott ruhában. Ráncos kezeim, a-melyekkel olyan bizonyta-

lanul rángatja a volánt, fél kiló rézkarika zotyóg. Ala-csony, ráncos homlokáról potyog a pudervakolat és két kancsal szemével nem látja a szegény kopasz trem pelét. Szép kis rózsá. Persze, ide rögtön be lehet szurni, hogy „nincsen rózsá tövis nélkül”.

A kvis most üres és meg szakítás nélkül meleg. Egy rozoga, kékesszürke piszkos „Lambretta” hörög el mel-lettem és néhány méterre odébb „elajul”. A tulajdo-nos néhány röpké perc alatt nyakig mocskos. Ma-ga a motor alig másfélórás intenzív javítás, valamint rugdalás után szivszaggat-on asztmás köhögés és kuruttyolás kíséretében to-vavánsszorong. En sajnálnék ráülni, - tolnám!

De most már elég! Ere-lyesebb eszközökkel fogok trempleni, majd én megmutatom! Megmutatom. Ez sem segített.

Egy szamaras kordé köze-ledik. A bakon, mint egy Mik száth-regény közepé felé, nagybajuszu öreg ül.

- Hé urambátyám, álljon meg egy szóra!

Minden további nélkül fel-vesz és a kis csélis tempós trappolásának dallamára hamarosan beérkezünk a város-ba...

* Ha énnekem Rolls-Royce autóm lesz...

Sofőr is lesz hozzá. Három. Hogy bármikor bárhová utaz-hassak. Szép nagy, mélyfe-kete nikk-elzüstveretű autó-csoda. Szélvédőjére tábla lesz erősítve nagy, messziről olvasható betűkkel, dákfa, és csakazértis ez a szöveg: „TREMPELOKET, BARMILYEN NEMUT ES KORUT, SZIVESEN FELVESZEK!”

L. J. Pinchász

Olasz-zsidó kézzel...
75. Vissza: pesti Torna legfinomabb ajta. 79. Az idószámítás .SZ. 83. Pe. 84. Hamis.
7. Poháron, letkezik, ha .89. Két nt; 2) eny, r költő, ír, vezér 1620.
Olasz film- atókönyvrő, ódra” stb., ározat, dönt- ü kiejtje. népektől ós- répt vallásos esített nő- t. 5. Tevé- t. Pélául a rancsot ad- ilő beczevé. z. 12. Min- 13. Dalmát Eclesen. 15. mből készült sík felület fajtája, ha- uplahangzó. névelővel a tozó halfaj; 3 kilométer a Szovjet- agadás. — 5. A. N. - szerv. - 30. cia fizikus, éber szám- - 30 - 300 állat himje. m álló, idő- szerzetes. éssét ékkó en lévő tár- es katonal jelentősé- tudományi 46. A.A.H. g honi nek- és gá- tárolására vagy me- jobb, mint b szive van. nöm. - 56. nnepi 6ltő- alapműve- orge... fr blieni egye- A levegőből ony - 68. özé vegyül, k. 70. Rószs családroz- za: lásd 12 Tévékeny 78. Betű- rakozóhely. ássalhang- Héber sziv- . A.Y.
ÉNYV: története
ETÉSE E. 43. ROS- EVIDENS.
NE, SRAP- ALAMEIN.
AZAT
382

25.

— Nem fog meghalni — szolt közbe a fiú. — Ha eddig kibirta, most már biztosan életben marad, amíg megtaláljuk a hűgát.

Dick azonban nem tágitott.

— Képzeld el, hogy meghal. Mi lesz akkor? Kihallgatnak, faggatnak bennünket...

— Rendben van, tedd ki őket — mondta Perry.

Szeme végigfutott az öregén és a fiún. Eszébe jutott, hogy egyszer régen, amikor olyan idős volt, mint ez a fiú, éppen így járta az országutakat apjával Alaszka felé.

— Tedd ki őket, nem bánom, de akkor én is kiszállok — mondta.

— Rendben van. De magadra vess, ha valami bajunk lesz miattuk.

Dick indított.

Abban a pillanatban a fiú felkiáltott:

— Álljon meg!

Kiugrott a kocsiból, az út szélére futott, egy-kettőre négy üres Coca-Colás palackot szedett össze, s boldogan nevetve újra beszállt.

— Üres palackokkal egész csomó pénzt lehet szerezni — mondta Dicknek. — Amióta útnak indultunk, ebből tartottuk fenn magunkat. Johnny és én. Az üres palackok beváltási árából.

Dicket érdekelt a dolog és valahányszor a fiú szolt, rögtön megállt.

Olyan gyakran kellett megállnia, hogy egy óra alatt csak nyolc kilométert tettek meg, de érdemes volt: a fiú egész halom palackot szedett össze. Később már nemcsak ő szállt ki, hanem Perry és Dick is. Ebben látták az egyetlen lehetőséget, hogy pénzhez jussanak, mert pénzkészletük alaposan megcsappant: már csak öt dollárjuk volt.

Dick egy borospalackokkal teli ládát fedezett fel az út mentén, de legnagyobb bánatára a fiú felvilágosította, hogy csak Coca-Colás és Pepsy-Colás üvegeket lehet beváltani.

— Hogy hívnak voltaképpen? — kérdezte Dick.

— Bill a nevem.

— Meg kell mondanom, hogy igazán ügyes és életrel való fickó vagy...

Közben egészen besötétedett, és kénytelenek voltak abbahagyni a palackvadászatot, annál is inkább, mert már hely sem volt a kocsiiban. A csomagtartó teljesen megtelt üres üvegekkel, s a kocsis hátsó része is, úgyhogy alig látszott ki az aggastyán, akivel most már senki sem törődött. Még az unokája sem.

Fényreklám jelezte, hogy hamarosan motelhez érnek.

— Álljunk meg itt. Talán sikerül elsütnöm a palackokat — mondta a fiú. — De bízzák rám a dolgot, én értek hozzá, engem nem lehet rászedni.

Tizenkét dollár hatvan centet kapott a palackokért, s testvériesen elosztotta a pénzt. A felét megtartotta, másik felét partnereinek adta.

— Most meghívom nagyapát egy kiadós vacsorára — mondta. — Maguk nem éhesek?

Dick természetesen éhes volt, mint mindig és Perry is megéhezett reggel óta.

— Becipeltük az öreget az étterembe — mondta Perry később —, s a falhoz támasztva egy asztalhoz ültettük. Egész idő alatt egy szót sem szolt — de látták volna, hogyan és mennyit evett. A gyerek fánkot rendelt a részére, azt mondta, az a kedvenc étele. Legalább harmincat megevett az öreg és hozzá fél font vaját. A fiú sem maradt el mögötte: csak sült burgonyát evett, de töménytelen mennyiséget. Csodálom, hogy nem lett rosszul.

Vacsora közben Dick megnézte a térképet és bejelentette, hogy Sweetwater körülbelül 160 kilométerre van tervezett útirányuktól, Las Vegastól. Perry nem tudta, igaz-e vagy nem, amit Dick mondott, de tisztában volt azzal, hogy cimborája szabadulni akar az öregtől és a fiútól. Bill is sejtette ezt, de csöppet sem bántódott.

— Miattunk ne kerüljenek olyan nagyot. Sok kocsi jár erre, sokan állnak meg a motelban, talán akad közöttük egy, amelyik felvesz bennünket.

A kocsihoz kísérték őket, kezét fogott velük, megköszönte szívességüket és addig integetett utánuk, amíg a Chevrolet eltűnt a sötétben.

NAGY ÖRÖM A DEWEY HÁZBAN

December 30-a, szerda örökké emlékezetes nap marad a Dewey családban. Mrs. Dewey később így mesélte el a nap eseményeit.

— Estére járt az idő, Al a kádban ülve énekelt, a gyerekek a televíziókészülék előtt ültek, én az ebédlőasztalon hideg bifét készítettem. Azzal egy láda érkezett anyámtól mindenféle finom holmival. Egyébként is szeretek főzni, ezért elhatároztam, hogy meghívom néhány barátunkat. Alvinnek nem nagy kedve volt hozzá, végül mégiscsak meggyőztem. Végeredményben nem törődhet csak a Clutter esettel...! Amióta megtörtént, úgy szólnak egyetlen szabad pillanata sem volt...

— Szóval éppen az asztalt terítettem, amikor cse-

gett a telefon. Szóltam a fiamnak, Paulnak, nézze meg, ki az. Felvette a kagylót.

— Apát keresik — mondta.

— Mondd meg, hogy a fürdőszobában van, a kádban.

— Nem lehet, mert Mr. Stanford, a főnök keresi.

Topekából — közölte a fiam. — Mit volt mit tenni, Al kijött a kádból, köpenyt húzott, s a készülékhez ment. Mondhatom, nagyon szeretem az ilyesmit. Végigcsepegett az egész lakást...

— Közben kimentem a konyhába, hogy utánanézzek a ráksalátának. Mire visszamentem, Al már befejezte a beszélgetést és vadul átölelt.

— Megbolondultál — szoltam rá, s igyekeztem szabadulni ölelő karjaiból, annál is inkább, mert már átöltöztem a vacsorához, s attól tartottam, hogy a nedves fürdőköpeny tönkreteszti új ruhámat. De amikor megmondta, hogy miért örül annyira, a ruhámmal mit sem törődve én is átöleltem.

— Képzhetik, mit jelentett Alvin számára az a hír, hogy a két gyanúsítottat letartóztatták Las Vegasban. Azt mondta, rögtön oda kell utaznia.

— Nagyon sajnálom — mondta, de úgy látszik, a mai vendéglátást kénytelen leszel máskorra halasztani.

— Ennél örvedesebb okot nem is tudok elképzelni — mondtam neki, mert a letartóztatás azt jelentette, hogy immár lezárul a Clutter-ügy és újra normális életet élhetünk. Alvin egyre csak nevetett, s én örültem, hogy újra nevetni látom. Mert főleg az utóbbi napokban igen keserves volt az életünk. Karácsony előtt a két gyanúsított felbukkant Kansas Cityben, de letartóztatásuk előtt kerekét oldattak, úgyszólván nyomtalanul eltűntek. Életemben csak egyszer láttam Alvint olyan lehangoltnak, éspedig amikor nagyobbik fiúnk a kórházban fekiúdt agyhártyagyulladásban és élet-halál között lebegett.

— Ő a hálószobába ment, hogy felöltözzön, én a konyhában kávéztam. Bevittem a hálószobába, s nagy meglepetésemre azt láttam, hogy még hozzá sem fogott az öltözködéshez. Az ágy szélén ült, s a fejét fogta, mintha fájna. Még harisnya sem volt a lábán.

— Tüdőgyulladást akarsz szerezni? — kérdeztem tőle szemrehányóan. Rám nézett, s így szolt:

— Ők voltak, Marie, csakis ők lehettek. Más nem tehet.

— Alvin ebben a tekintetben nagyon furcsa — folytatta Mrs. Dewey elbeszélését, az eset lezárása után — Ugyanígy viselkedett akkor is, amikor első ízben jelöltette magát seriffnek. A választás éjszakáján, amikor már összeszámlálták a szavazatokat és biztos volt benne, hogy győzött, váltig azt mondta, várjuk meg a végét, várjuk meg a hivatalos jelentést a szavazatok állásáról. Most is kétségek gyötörték, ezért igyekeztem meggyőzni.

— Ugyan, Alvin, ne kezd megint a régi nótát. Persze, hogy ők voltak.

— Hát a bizonyíték? Még azt sem tudjuk rájuk bizonyítani, hogy egyáltalán betették lábukat a Clutterházba...

ÁSDODI KÖRSÉTA

(Folytatás az első oldalról) Mat. Mellém huppant egy (sajnos) elég koros, kövér, barnabőrű hölgy. Am a csendet megzavarta a lény kellemes, asztmás szuszogásu hangja. A társalgás dögve indult meg — franciául. A döcögés tölem eredt. A szuszogás tőle. Lassan kiderül, hogy a hölgy valamikor „jobb napokat” látott. Nem ilyeneket...! Egyiptomi és Nasser személyes ismerőse. Allitlag ez a párszéd folyt le a demokrata és zsidóbarát államfő és a jelen, koros hölgy között: Nasser: Miért akarja elhagyni országunkat? Nincsen a zsidóknak nálunk jó dolguk? Nem ülnek benn az üzletekben? Nincsen elég imaházuk?

Hölgy: Nem azért, excellenciás úram, de szeretnék az enyéim között lenni... Nasser: Majd még meg fogja bánni, de akkor már késő lesz...!

En: (felháborodva): Ilyen szemtelenséget!... Remélem nem bánta meg? Hölgy: (tíz méter mélyet sóhajtott és fátyolos szemmel dicskréten a gázal sáv felé kacintanak). En: (udvariatlanul otthagynom). ES A KULTURELET A helybéli HOH a Hisz-tadruttal karöltve, októberben jól sikerült kirándulást szervezett Jeruzsálembe. Körülbelül száz, jórészt új olét elvittek az államelnök rezidenciájába, ahol Zálmán Sá-

zár mosolygó arccal fogadta a kirándulókat. Majd az új parlament, a múzeum, a Kennedy-emlékmű gyönyörű, merész stílusú épületében jártunk. Utána a Cion-hegyi szenthelyeket látgattuk meg, ahol a zarándokok ezrei imádkoztak. A tanulságos, felejthetetlen kirándulás mindössze 4.50 fontba került.

Kilátás van a HOH-színjászó csoport megalakítására. Egyfelvonásos és magán-számokat fognak előadni.

Egy gyéren világított mel-lékutcsában sétálok. Sebes-beszédű indiai nők haladnak el mellettem. Kék, sárga, zöld ünneplő szariban. A kocsitúton ütött-kopott szárnakordé nyikorog. A járda szélén hófehérszakállú vak aggastyán ül, két fücskával és halkán mesél nekik. Ebben a keleti millióben egy földszintes házból gyönyörű hegedűhangok állítanak meg sétámban. Földbe-gyökerezett lábakkal állók és fülleim szomjasan isszák be a csodás ujjongó zenét. Mendelssohn hegedűversenye — lemezjátszóról, a vizen táncoló holdsgár, villanásnyi futamok és bódító andanték...! Istenem! Mendelssohn — Asdodban! Szemeim előtt megjelenik egy nagy metropolis váza; gyönyörű, fényes koncerttermekkel, önfeledten tapsoló közönséggel, Isaac Stern és Dávid Ojstrácz szólóistákkal.

Talán nem is utópia? Arnstein Sándor

— Már hogyan tudnátok. Hát a lábnymok?

— Persze, a lábnymok. Ezeket felhasználhatjuk ellenük, de csak abban az esetben, ha még mindig ugyanazt a cipőt viselik. Egyébként a két lábnym fabatkát sem ér.

— Most már idd meg a kávé, azután majd segíték becsomagolni — mondtam neki. Nem láttam értelmét tovább vitatkozni vele. A fejébe vette, hogyha Hickock és Smith nem vallják be a tettet, akkor nem lesz bíróság, amely elítéli őket, mert nincs tárgyi bizonyíték ellenük. Leginkább az aggasztotta, hogy a két gyilkos túl korán megneszeli a dolgot, s megtudják az igazat, még mielőtt a KBI detektívjei kihallgatnák. Alvin fontosnak tartotta meghagyni őket abban a hitükben, hogy csak csekkhamisítás van a rovásukon.

— A Clutter névvel úgy kell lesújtani rájuk, akár egy pörölyvel — mondta öltözködés közben. Ekkor bejött Paul a hálószobába, látta a csomagolást, s megkérdezte apját, hova utazik. Al karjaiba vette a gyereket, s megkérdezte:

— Fiacskám, tudsz-e titkot tartani?

— Nem is kellett volna megkérdezni. Mind a két fiunk jól tudja, hogy egyetlen szót sem szabad szólniuk senki előtt apjuk munkájáról, sem arról, amit a házban látnak vagy hallanak.

— Te tudod, fiacskám, hogy már régóta keresünk két embert. Nos, most megtaláltuk őket, s apád elmegy értük, s elhozza őket Garden Citybe — mondta neki Al, mire Paul kérélni kezdte, hogy ne hozza őket ide. Apja megvizsgálta:

— Ne félj, fiacskám. Gondoskodunk arról, hogy soha többé senkinek se árthassanak.

NAGYSZABASU TERVEK ÉS LETARTÓZTATÁS

Aznap délután, húsz perccel azután, hogy a lopott Chevrolet elhagyta a nevadai sivatagot és befutott Las Vegasba, véget ért a hosszú utazás.

Először a postára hajtottak, s Perry átvett egy csomagot, vagyis azt a nagy dobozt, amit Mexikóból a saját nevére küldött Las Vegas poste restante címre. Száz dollárra biztosította, pedig tartalma az összegnek egy tizedét sem érte: néhány szennyes ing és alsónadrág, két pár csatos cipő, néhány üveg napolaj és más értéktelen holmi volt benne.

Dick kocsijában, a kormánykeréknel ülve várt cin-kosára — a legjobb hangulatban. Utközben elhatározta, hogy igyekszik kilábalni kilátástalannak látszó helyzetéből és új életet kezd. Részletes tervet is kidolgozott. Las Vegas igen alkalmasnak látszott a terv végrehajtására. Az volt a szándéka, hogy repülőtszti egyenruhát szerez. Felveszi a Tracy Hand nevet — a lansingi börtön igazgatójának nevét — fedezetlen és egyben hamis csekket ad ki — mert ki kételkedne egy repülőss százados csekkjeinek valóságában —, s ha összeszedett három-négyezer dollárt — ehhez egy nap is elég, — akkor Isten veled Las Vegas.

És Isten veled, Perry Smith — mert ez is hozzátartozott a tervéhez. Megelégette Perry örökös szájharmónikázását, öregasszonyos siránkozását, folyton könnyes szemét, suttogó hangját. Búcsúzó nélkül akart elszakadni tőle.

Elmélyedt gondolataiban, s nem vette észre, hogy egy rendőrségi kocsi hajt el mellette. A kocsi kissé lassított, majd továbbhajtott. Perry éppen akkor lépett ki a postahivatalból, vállán a nagy dobozzal. Ő sem vetett ügyet a rendőrautóra.

Acie Pigford és Francis Macauley rendőrtisztetek rengeteg adatot tudtak fejükben tartani, köztük azt is, hogy a kansasi rendőrhatalóságok a legnagyobb eréllyel nyomoznak a Jo—16212 rendszámú, fekete-fehér színű, kétajtós, 1956-os típusú Chevrolet kocsitól.

Sem Perry, sem Dick nem vette észre, hogy amikor a postahivatalból elindultak, egy rendőrségi gépkocsi követi őket. Dick vezette a kocsit, Perry diktálta, hol merre forduljon. A postától számítva az ötödik útkereszteződésnél balra fordultak, körülbelül kétszáz méter után jobbra, fél kilométert tettek meg, azután Dick, Perry intésére egy roskatag ház előtt, melynek homlokzatán kopott tábla hirdette: KIADÓ SZOBÁK.

— Ez az? — kérdezte Dick.

Perry bólintott.

Ugyanakkor megállt előttük a rendőrségi kocsi.

Szemtől szemben négy nyomozóval.

A Las Vegas-i rendőrség bűnügyi osztályán két külön helyiség van a fontosabb kihallgatások számára. Mindegyik valóságos terem, tízszer tizenkét méter. A mennyezetet és a falakat műanyaglemezek borítják. Egy fémlábu asztalon, néhány összecuszkható fémszéken és egy ventilátoron kívül más butor nincs a két teremben, de felszerelésükhöz tartozik néhány titkos mikrofon és rejtett magnetofon. Ablakuk nincs, az ajtón csak kívülről átlátszó tükörfüveg van.

1960 január 2-án, szombaton délután két órakor foglalt volt mind a két terem. A Kansas Cityből érkezett négy detektív ezt az időpontot tűzte ki a letartóztatott Hickock és Smith első kihallgatására.

(Folytatása következik)

HOGYAN BANJUNK A TURISTÁVAL?

A turisztikai hatóságok oktatják a tisztviselőket. Mondja az oktató: — A turistával minden körülmények között udvariasak vagyunk...

A PÉKNÉL

A pék felháborodva mondja vevőjének: — Ne tessék engem sértgetni. En már akkor sütöttem zsemlet, amikor magam még a világon sem volt.

MAR KÉSŐ

Egy musical-színész nő állt be a pszichiatérhez. Ezt mondja: — Segítsen rajtam, doktor úr. Nincs hangom, nem tudok tisztességesen elmondani egy prózai szöveget...

Az orvos bólogat: — Ha így áll a helyzet, akkor csakugyan foglalkozást kell változtatnia. — Nem lehet!

A kisfiú kérdez valamit a papájától, aki így felel: — Most nagyon elfoglalt vagyok, miért nem kérdezed a mamát?

Szegény gyerekeket ez biztosan untatja.

MAGAS ÉLETKOR

Egy újságíró látogat el az aggokházába és betérve egy szobába, ahol három aggastyán tartózkodik...

Az öreg felel: — A bor az oka. Reggel egy üveggel, délben egyel és este egygel. Ez volt a módszerem.

Hány éves, bácsikám? — Kilencvenhárom. — Szép. És ön? — A másik megkérdezett így felel:

A harmadik megkérdezett így felel: — Az én gyengém a nők. Reggel, délben, este másik nő...

Hány éves, bácsikám? — Harminchárom.

VEGE A POTYAZASNAK

A tel-avivi elegáns lakodalm-terem bejáratánál egy ajtónálló megkérdez egy gyanus fiatallembert:

— Kinek a rokonságához tartozik? A menyasszonyéhoz, vagy a vőlegényéhez? — Az ifjú szemrebbenés nélkül mondja:

— Akkor hordja el magát, mert itt egy bármivé van.

MIT TEHET?

— Nem szégyelled magadat, fiam, hogy minden lány után futsz? — Mit csináljak, ha nem akarnak megállni?

A TABLA

Siófokon, a szakszervezeti üdülő éttermében egy kínai nyelven írt tábla olvasható. Az egyik vendég megkérdezi a pincért, hogy mi van ráírva.

— Árulja el végre, hogy mi az a kínai nyelvű tábla. — Most már megmondhatom. Az van ráírva, hogy öntudatos alkalmazottaink nem fogadnak el borralvót.

FERJEK

— Ha én hazamegyek, akkor nem viszem magammal az irodai gondjaimat, bajaimat. — En sem. De otthon újjak várnak.

HIVATALOK PACKAZASAI

A népjóléti hivatalba betér az ügyfél. A tisztviselő ráförmed: — Megmondtam, hogy a segílyt csak akkor kaphatja meg, ha igazolja, hogy szívbaja van.

— Nem. — Akkor miért jött? — Gondoltam, ha néhány-szor idejövök, csak megszerzem azt a nyavalyás szív-bajt.

SZEP EREDMÉNY

Az örmester odaugrik az újonchoz és kicsavarja a kezéből a fegyvert.

— Mit csinálsz? Majdnem lelőtted az ezredet. — Pedig csak tegnap kezd-tük el a céllövészetet.

ÉRTHETŐ

— Mondd, komám, mi a fenének hordasz ilyen hosszú szakállt? — Mert a feleségem vásárolja a nyakkendőimet.

KALAP

Az asszony megáll a kalapüzlet kirakata előtt és mutatja a férjének: — Nézd azt a kalapot! Valósággal beleszerettem.

— A férj legyint: — Butaság. A szerelem a szív dolga, nem a fejé.

Es mondta...

...egy megelégedett ma-ma, egy másik mamának: — Az én kislányomban meg lehet bízni.

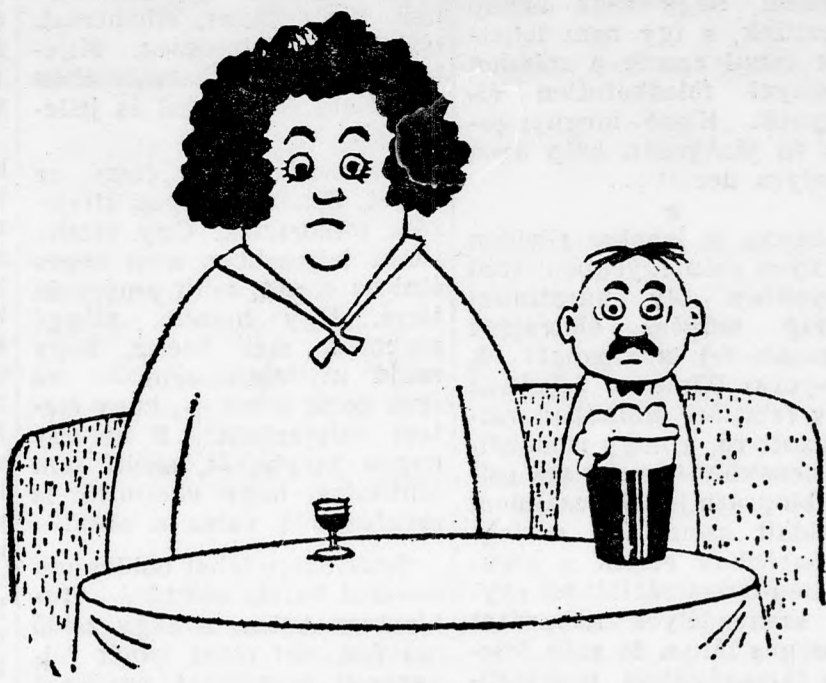
Ha ő azt mondja, hogy reggel négyre hazajön, akkor biztos is va-gyok benne, hogy reggel négyre haza is jön.

DEFINICIÓK

HAMUTARTÓ: Fontos eszköz a cigarettahamú gyűjtésére, ha történetesen nincsen szőnyeg.

MOZI: Az a hely, ahol az emberek a hátad mögött beszélnek.

EGOISTA: Rossz ízlésű ember, akit önmaga mindig jobban érdekel, mint mások.

ARANYOK

AMERIKÁBAN

Egy angol gentleman amerikai látogatása során megáll Washington szobra előtt és elmerülten nézi.

— Nagy ember volt, jó ember volt és soha nem hagyta el ajkát hazugság.

— Az angol vállatvon: — Bizonyára, mint a többi amerikai, ő is az orrán át beszélt.

BÖLCSŐDAL

Az irodalmi folyóirat szerkesztőségébe beállít a költő és megkérdezi a szerkesztőt:

— Hogyan tetszettek a bölcsődálaim? A szerkesztő vállatvon: — Nem tudom.

— Nem volt még a kezében? — Sokszor. De amint olvastam elaludtam.

A legkisebb a három közül...

Még jóval a nagyünnep előtt látogattam meg picinyke műhelyében. Ugy kaptam a címet, mint az országban a legolcsóbban dolgozó könyvtűkötő.

Három voltak fiútestvérek. Csak nagyon kevesen tudták róluk, hogy zsidó gyerekek, mert olyan pályán működtek, amelyre nem igen ment a zsidó ifjuság.

A három „Terc Emerik” valóban attrakció volt. Az időben valami kis daloska is keringett róluk, amelynek refrefjében az csendült ki, hogy csodás gyerekek...

A középen Simonka. Kedves gyerekszemjei biztatón integetnek jobbra, ahonnan majd az idősebb testvér indítja el neki a trapézt.

Mint minden előadásban a fivér szíve most is hevesen dobog. Nem magáért, hanem Simonkáért.

Még néhány röpké második perccel aggódva néz Simonka felé, de a gyerek megadja a jelt: elkészült.

— Vigyázzatok a „kicsire” — intette mindenkor remegve a két nagyobbat —, nem élném túl, ha Isten örizz, valami történne velem!

Vigyáztak is. Hiszen mind össze tizenhat éves volt Simonka. Ugy szervezték meg mutatványaik fő számát, hogy valóban cselekvően annak csak utolsó fázisában vett részt a legénke.

nek, hogy mielőbb járni tanuljon.

A világegés Németországban találja a testvéreket, ahonnan soha többé már nem térnek vissza. Simonka, amikor mellettem állt az Izráelben vendégszereplő bolgár cirkusz nézőterén...

De menjünk sorjába. Hosszú idő kellett ahhoz ez színtegyedülálló akaraterős, hogy úgy ahogy, megtanulja a járást. Járt... de ebben mély tragikum rejtlett.

A koldusbotot választotta, hanem a cirkuszt, ahova emlékei is vonzották. Bohócs lett egy harmadrendű cirkuszban.

És kenyér kellett! Nem a koldusbotot választotta, hanem a cirkuszt, ahova emlékei is vonzották.

Több kísérletet tett, hogy Izráelbe alijázzon, de ért-hetetlenül ez csak 1958-ban sikerült neki.

De ellenállhatatlan erővel vonzza dicsőségének és sors-tragédiájának színhelye: a cirkuszi manézs.

Kitünő erők, jó előadás, úram, de hol van ez a régi „Medránótól”? — Őn a Medránó cirkuszra gondol!

Igen és annak akkori időszakára, amikor a három „Terc Emerik” még a dicsőség fényében úszott!

— Es e fényből mintha valami halvány sugárnyalóból még mindig ott tündökölné a rokkant artista arcán...

Plesz Artur

CHAMSZIN-VICO

Három társaságbeli úri-asszony a nagy chamsziban beszélget az elegáns strandon.

— Ti mit csinálnátok abban az esetben, ha rádöbbenétek, hogy férjetekek megcsal benneteket.

— En azt nem tenném, egy asszonynak vigyázni kell a becsületére és a büszkesé-gére.

— Harmadik is megszólal: — Megcsalni? Eszem ágá-ban sincs! Ebben a nagy me-legben!

SEBEK

Vége a háborúnak, a tiszt kihallgatásán jelentkezik tá-bornokánál:

— Hűségesen szolgáltam, úgy érzem, megérdemelém az előléptetést.

— Vannak sebesülései? — Nincsenek.

— Pedig csakis a sebesülések jelentik az én szemem-ben az odaadó szolgálatot, a harcos magatartást.

— Nem szereztetek se-beket.

— Miért nem? — Mert az egész háború alatt az ön szárnységéde voltam.

— Első lettem cégünk eladá-si versenyében és ennek kö-vetkeztében négy hetet Mal-lorcán tölthettem, feleségem-mel együtt.

— Drágám — mondtam — lenne kedvem velem négy he-tet Mallorcán tölteni?

— Oriási, persze hogy va-rá kedvem — kiáltott fel elragadtatva. Majd rövid szü-net után hozzátette: — Ki beszél?

Egy chilei diák meg akarta érteni egy amerikaiat, hogy az ő szülőföldjén sokkal nyugodtabban élnek az emberek, mint az Egyesült Al-lamokban.

— Talán megérti, hogy mit gondolk, ha azt mon-dom önnek, hogy mi Chilé-ben két ékezés között dolgo-zunk, viszont magunknál, az Egyesült Államokban a munkaszünetekben esznek a magyarázta a chilei diák.

Az egyik clelandi közép-iskola igazgatója hazaküldte a 16 éves Debbie Hesslett mert túl divatos mini-szoknyát viselt.

Az igazgatónak ez se te-szik, de ez ellen semmit se tehet, mert erre nem mond-hatja, hogy kacér viselet.

A borbélykellekek chica-gói kiállításán újfajta haj-nyíró gépet mutattak be, mely olyan, mint a porszívó: magába gyűjti a haját, így te-hát nem kell törökölkö-ző kötni a nyakra és nem kell a padlórolt eltávolítani a haj-hulladékok.

A berlini Max Plank inté-zet egyik professzora érde-kes kísérleteket hajtott vé-gre. Másfélezer önkéntes je-lentkező testőre elektródokat és rögzítő műszereket szerel-tek azokat működtették, majd a kísérleti alanyok kül-lönféle tevékenységet fejtel-tek ki.

Megállapították, hogy a muzsikások foglalkozása a legkimerítőbb, nincs még egy tevékenység, mely ilyen mé-rtékben venné igénybe az em-ber idegrendszerét.

Egy autobusz-vezető me-séite: — Rossz napom volt kől-önben is, amikor egy idő-sebb asszony száll be a ko-csimba és tiszdollarossal fi-zetett. Sokan álltak mögöt-te, de én olyan komisz voltam, hogy az egész vissza-járó összeget aprópénzben adtam oda.

Rövid idő múl-va felém nyújtotta az apró-pénzzel teli markát és szö-gőrujan így szólott: „Rossz-nadtál vissza. A számtanban mindig gyenge voltál. Fog-d és számold át újra.”

Meglepően néztem az utasra, akiben felismerem az öreg számtanárnrőmet.

Képeslap

Az amerikai „Bureau of Narcotics” közlése szerint a németországi Mildenstein ka-tályban, melyet 1925-ben ki-szított el hat eszmadia-mes-ter 750 óra alatt. A eszma-szára négy méter magas, talpa pedig 190 cm hosszú.

Első lettem cégünk eladá-si versenyében és ennek kö-vetkeztében négy hetet Mal-lorcán tölthettem, feleségem-mel együtt.

— Drágám — mondtam — lenne kedvem velem négy he-tet Mallorcán tölteni?

— Oriási, persze hogy va-rá kedvem — kiáltott fel elragadtatva. Majd rövid szü-net után hozzátette: — Ki beszél?

Egy chilei diák meg akarta érteni egy amerikaiat, hogy az ő szülőföldjén sokkal nyugodtabban élnek az emberek, mint az Egyesült Al-lamokban.

— Talán megérti, hogy mit gondolk, ha azt mon-dom önnek, hogy mi Chilé-ben két ékezés között dolgo-zunk, viszont magunknál, az Egyesült Államokban a munkaszünetekben esznek a magyarázta a chilei diák.

Az egyik clelandi közép-iskola igazgatója hazaküldte a 16 éves Debbie Hesslett mert túl divatos mini-szoknyát viselt.

Az igazgatónak ez se te-szik, de ez ellen semmit se tehet, mert erre nem mond-hatja, hogy kacér viselet.

A borbélykellekek chica-gói kiállításán újfajta haj-nyíró gépet mutattak be, mely olyan, mint a porszívó: magába gyűjti a haját, így te-hát nem kell törökölkö-ző kötni a nyakra és nem kell a padlórolt eltávolítani a haj-hulladékok.

A berlini Max Plank inté-zet egyik professzora érde-kes kísérleteket hajtott vé-gre. Másfélezer önkéntes je-lentkező testőre elektródokat és rögzítő műszereket szerel-tek azokat működtették, majd a kísérleti alanyok kül-lönféle tevékenységet fejtel-tek ki.

Megállapították, hogy a muzsikások foglalkozása a legkimerítőbb, nincs még egy tevékenység, mely ilyen mé-rtékben venné igénybe az em-ber idegrendszerét.

Egy autobusz-vezető me-séite: — Rossz napom volt kől-önben is, amikor egy idő-sebb asszony száll be a ko-csimba és tiszdollarossal fi-zetett. Sokan álltak mögöt-te, de én olyan komisz voltam, hogy az egész vissza-járó összeget aprópénzben adtam oda.

Rövid idő múl-va felém nyújtotta az apró-pénzzel teli markát és szö-gőrujan így szólott: „Rossz-nadtál vissza. A számtanban mindig gyenge voltál. Fog-d és számold át újra.”

Meglepően néztem az utasra, akiben felismerem az öreg számtanárnrőmet.

Egy chilei diák meg akarta érteni egy amerikaiat, hogy az ő szülőföldjén sokkal nyugodtabban élnek az emberek, mint az Egyesült Al-lamokban.

— Talán megérti, hogy mit gondolk, ha azt mon-dom önnek, hogy mi Chilé-ben két ékezés között dolgo-zunk, viszont magunknál, az Egyesült Államokban a munkaszünetekben esznek a magyarázta a chilei diák.

Az egyik clelandi közép-iskola igazgatója hazaküldte a 16 éves Debbie Hesslett mert túl divatos mini-szoknyát viselt.

Az igazgatónak ez se te-szik, de ez ellen semmit se tehet, mert erre nem mond-hatja, hogy kacér viselet.

A borbélykellekek chica-gói kiállításán újfajta haj-nyíró gépet mutattak be, mely olyan, mint a porszívó: magába gyűjti a haját, így te-hát nem kell törökölkö-ző kötni a nyakra és nem kell a padlórolt eltávolítani a haj-hulladékok.

A berlini Max Plank inté-zet egyik professzora érde-kes kísérleteket hajtott vé-gre. Másfélezer önkéntes je-lentkező testőre elektródokat és rögzítő műszereket szerel-tek azokat működtették, majd a kísérleti alanyok kül-lönféle tevékenységet fejtel-tek ki.

Megállapították, hogy a muzsikások foglalkozása a legkimerítőbb, nincs még egy tevékenység, mely ilyen mé-rtékben venné igénybe az em-ber idegrendszerét.

Marginal notes on the right side of the page, including "Tel-A", "Képeslap", "Ak", "H", "h", "Az", "Tel", "kom", "től", "há", "kettő", "Az", "hegy", "Az", "heg", "Az", "hegység", "jártok", "a fe", "mint", "Ár", "és", "A", "m", "sz", "ü", "n", "rei", "ó", "ri", "7", "t", "í", "p", "us", "n", "ál", "t", "a", "k", "ron", "cs", "ol", "I", "ly", "en", "a", "ria", "i", "ha", "nás", "ít", "ás", "m", "in", "dan", "m", "ány", "ú", "ho", "zza", "t", "a", "t", "et", "t", "é", "k", "lá", "ról", "A", "m", "ár", "el", "el", "s", "ő", "se", "g", "A", "h", "a", "to", "t", "ör", "s", "se", "A", "h", "ő", "Ab", "ra", "a", "Av", "iv", "ba", "u", "ta", "17", "Z", "al", "m", "S", "z", "ol", "k", "A", "l", "e", "f", "é", "A", "T", "C", "ap", "te", "gn", "ap", "am", "er", "ik", "a", "v", "il", "ág", "ú", "r", "t", "ol", "jes", "n", "vi", "á", "ban", "s", "ok", "sz", "á", "el", "ő", "tt", "el", "a", "F", "öld", "3", "0", "0", "k", "il", "o", "p", "erc", "ig", "fil", "me", "z", "te", "A", "G", "e", "te", "ken", "i", "1", "0", "4", "6", "ó", "r", "K", "en", "ned", "u", "t", "án", "h", "ő", "l", "ő", "t", "é", "k", "g", "á", "ló", "k", "és", "f", "él", "ó", "A", "G", "em", "i", "öss", "ze", "ka", "p", "az", "A", "ge", "re", "a", "k", "ész", "ül", "é", "k", "G", "em", "i", "n", "k", "p", "üle", "se", "van", "te", "rv", "ker", "rel", "v", "a", "s", "te", "bb", "te", "t", "ák", "meg", "Meg", "b", "nov.", "m", "et", "ől